ISSN 1725-5198

Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea

Ħarġa Speċjali *
28 ta' Novembru 2006

Edizzjoni bil-Malti

Informazzjoni u Avviżi

Avviż Nru | Werrej | Paġna

I *Tagħrif*

Kunsill

Pożizzjoni Komuni (KE) Nru 19/2006 ta' l-24 ta' Lulju 2006 adottata mill-Kunsill, bi qbil mal-proċedura msemmija f'Artikolu 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, bil-ħsieb li jadotta Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-drittijiet u l-obbligazzjonijiet tal-passiġġieri fuq il-ferroviji internazzjonali 1

Pożizzjoni Komuni (KE) Nru 20/2006 ta' l-24 ta' Lulju 2006 adottata mill-Kunsill, bi qbil mal-proċedura msemmija f'Artikolu 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, bil-ħsieb li jadotta Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-ferroviji Komunitarji u d-Direttiva 2001/14/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-allokazzjoni ta' infrastruttura għall-kapaċità tal-ferroviji u l-intaxxar tal-ħlasijiet għall-użu ta' l-infrastruttura tal-ferroviji 30

Pożizzjoni Komuni (KE) Nru 21/2006 ta' l-14 ta' Settembru 2006 adottata mill-Kunsill, bi qbil mal-proċedura msemmija f'Artikolu 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, bil-ħsieb li jadotta Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar iċ-ċertifikazzjoni tax-xufiera tal-ferroviji li qed joperaw il-ferroviji u l-lokomotivi fuq il-linji tal-ferroviji fil-Komunità 42

Pożizzjoni Komuni (KE) Nru 22/2006 tal-25 ta' Settembru 2006 adottata mill-Kunsill, bi qbil mal-proċedura msemmija f'Artikolu 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, bil-ħsieb li jodotta Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-liġi applikabbli fuq obbligazzjonijiet non-kontrattwali ("ROME II") 68

MT

* Din il-Ħarġa Speċjali bil-Malti hija ppubblikata bil-lingwi uffiċjali ta' l-istituzzjonijiet ta' l-Unjoni Ewropea fil-ĠU C 289 E.

I

(Tagħrif)

KUNSILL

POŻIZZJONI KOMUNI (KE) Nru 19/2006

adottata mill-Kunsill fl-24 ta' Lulju 2006

bil-ħsieb li tadotta Regolament (KE) Nru…/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta'… dwar id-drittijiet u l-obbligazzjonijiet tal-passiġġieri fuq il-ferroviji internazzjonali

(2006/C 289 E/01)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 71(1) tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([1])

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni ([2]),

Waqt li jaġixxu skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat ([3]),

Billi:

(1) Fil-qafas tal-politika komuni għat-trasport, huwa importanti li jiġu mħarsa d-drittijiet ta' l-utenti għall-passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji li jivjaġġaw bejn l-Istati Membri u li jittejbu l-kwalità u l-effettività tas-servizzi għall-passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji bejn l-Istati Membri sabiex jiġi megħjun it-tkabbir tas-sehem tat-trasport bil-ferrovija meta mqabbel ma' mezzi oħra ta' trasport.

(2) Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni "L-Istrateġija dwar il-Politika tal-Konsumatur għall-2002-2006" ([4]) tistabilixxi l-għan li jinkiseb livell għoli ta' ħarsien tal-konsumatur fil-qasam tat-trasport, kif jitlob l-Artikolu 153(2) tat-Trattat.

(3) Ġialadarba l-passiġġier tal-ferroviji huwa l-parti d-dgħajfa fil-kuntratt tat-trasport, għandhom jiġu mħarsa d-drittijiet tal-passiġġier f'dan ir-rigward.

(4) Id-drittijiet ta' l-utenti għas-servizzi ferrovjarji jinkludu li jirċievu informazzjoni rigward is-servizz ta' qabel u matul il-vjaġġ. Kull meta hu possibbli, impriżi ferrovjarji u bejjiegħa tal-biljetti għandhom jipprovdu din l-informazzjoni minn qabel u mill-iktar fis possibbli.

(5) Ħtiġiet aktar dettaljati rigward l-għoti ta' informazzjoni dwar l-ivvjaġġar se jitniżżlu fl-ispeċifikazzjoni teknika għall-interoperabbiltà (TSI) msemmija fid-Direttiva 2001/16/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Marzu 2001 dwar l-interoperabbiltà tas-sistema ferrovjarja konvenzjonali ([5]).

(6) It-tisħiħ tad-drittijiet ta' passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji għandu jinbena fuq is-sistema eżistenti tal-liġi internazzjonali dwar dan is-suġġett li tinsab fl-Appendiċi A — Regoli uniformi dwar il-Kuntratt għat-Trasport Internazzjonali ta' Passiġġieri u Bagalji bil-Ferrovija (CIV) għall-Konvenzjoni dwar Trasport Internazzjonali bil-Ferrovija (COTIF) tad-9 ta' Mejju 1980, kif modifikata bil-Protokoll għall-modifika tal-Konvenzjoni dwar it-Trasport Internazzjonali bil-Ferrovija tat-3 ta' Ġunju 1999 (Protokoll 1999).

(7) L-impriżi ferrovjarji għandhom jikkoperaw sabiex jiġi ffaċilitat it-trasferiment ta' passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji minn operatur għal ieħor bid-disposizzjoni ta' biljeti globali, fejn huwa possibbli.

(8) Id-disposizzjoni ta' l-informazzjoni u l-biljetti għal passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji għandha tkun faċilitata bl-adattament ta' sistemi kompjuterizzati għal speċifikazzjoni komuni.

([1]) ĠU C 221, 8.9.2005, p. 8.
([2]) ĠU C 71, 22.3.2005, p. 26.
([3]) Opinjoni tal-Parlament Ewropew tas-28 ta' Settembru 2005 (għadha mhux pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali), Posizzjoni Komuni tal-Kunsill tal-24 ta' Lulju 2006 u Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew tal-… (għadha mhux pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).
([4]) ĠU C 137, 8.6.2005, p. 2.
([5]) ĠU L 110, 20.4.2001, p. 1. Direttiva kif emendata bid-Direttiva 2004/50/KE (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 114).

(9) L-implimentazzjoni ulterjuri tas-sistemi ta' informazzjoni dwar l-ivjaġġar u riservazzjoni għandha tiġi esegwita skond it-TSIs.

(10) Is-servizzi tal-passiġġieri ferrovjarji internazzjonali għandhom ikunu ta' benefiċċju għaċ-ċittadini b'mod ġenerali. Għaldaqstant persuni b'mobbiltà mnaqqsa, kemm jekk ikkawżata minn diżabilità, età jew fattur ieħor, għandhom ikollhom opportunitajiet għall-ivvjaġ-ġar bil-ferrovija li jistgħu jitqabblu ma' dawk ta' ċittadini oħra. Persuni b'diżabilità u persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom l-istess dritt bħaċ-ċittadini l-oħra kollha għall-moviment liberu, libertà ta' l-għażla u non-diskriminazzjoni. Fost oħrajn, għandha tingħata attenzjoni speċjali għall-għoti ta' informazzjoni lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa rigward l-aċċessibbiltà tas-servizzi ferrovjarji, l-aċċess għal kondizzjonijiet ta' vetturi tar-roti u l-faċilitajiet abbord. Sabiex tkun mogħtija l-aħjar informazzjoni dwar dewmien lil passiġġieri b'indeboliment sensorju, għandhom jintużaw, kif jixraq, sistemi viżivi u awditivi. Persuni b'mobbiltà mnaqqsa għandhom ikollhom il-possibbiltà li jixtru l-biljetti abbord il-ferrovija mingħajr ħlasijiet żejda.

(11) L-impriżi ferrovjarji għandhom ikunu obbligati li jkunu assigurati, jew li jagħmlu arranġamenti ekwivalenti, għar-responsabbiltà tagħhom lejn passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji fil-każ ta' aċċidenti. L-inqas ammont ta' assigurazzjoni għal impriżi tal-ferroviji għandu jkun issuġġett għal reviżjoni fil-futur.

(12) Id-drittijiet imsaħħin ta' kumpens u ta' assistenza fil-każ ta' dewmien, konnessjoni mitlufa jew kanċellazzjoni tas-servizz internazzjonali għandhom iwasslu għal inċentivi akbar għas-suq tal-passiġġieri internazzjonali tal-ferrovoiji, għall-benefiċċju tal-passiġġieri.

(13) Huwa mixtieq li dan ir-Regolament għandu joħloq sistema ta' kumpens għall-passiġġieri fil-każ ta' dewmien, li hija marbuta mar-responsabbiltà ta' l-impriża tal-ferrovija, fuq l-istess bażi bħas-sistema internazzjonali pprovduta mill-COTIF u b'mod partikolari l-appendiċi CIV għalih dwar id-drittijiet tal-passiġġieri.

(14) Hija ħaġa mixtieqa wkoll li l-vittmi ta' inċidenti u dawk li jiddependu fuqhom ikunu meħlusa minn preokkupazzjonijiet finanzjarji għaż-żmien qasir fil-perjodu eżatt wara l-inċident.

(15) Huwa fl-interessi tal-passiġġieri ferrovjarji internazzjonali li jittieħdu miżuri adegwati, bi qbil ma' l-awtoritajiet pubbliċi, biex tkun żgurara s-sigurtà personali tagħhom fi stazzjonijiet kif ukoll abbord ta' ferrovija.

(16) Passiġġieri internazjonali tal-ferroviji għandhom ikunu jistgħu jagħmlu lment lil kull impriża tal-ferroviji jew bejjiegħ tal-biljetti involut fir-rigward tad-drittijiet u l-obbligi mogħtijin b'dan ir-Regolament, u jkunu intitolati li jirċievu risposta f'perijodu ta' żmien raġonevoli .

(17) L-impriżi tal-ferroviji għandhom jiddefinixxu, jamministraw u jimmonitoraw standards ta' kwalità tas-servizz għal servizzi ta' passiġġieri internazzjonali tal-ferroviji.

(18) Il-kontenut ta' dan ir-Regolament għandu jkun rivedut fir-rigward ta' l-aġġustament ta' ammonti finanzjarji għall-inflazzjoni u l-informazzjoni u l-ħtiġiet ta' kwalità tas-servizz fid-dawl ta' żviluppi fis-suq kif ukoll fid-dawl ta' l-effetti ta' dan ir-Regolament fuq il-kwalità tas-servizz.

(19) Dan ir-Regolament għandu jkun bla ħsara għad-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' l-24 ta' Ottubru, 1995, dwar il-ħarsien ta' l-individwi fir-rigward ta' l-ipproċessar ta' informazzjoni personali u dwar il-moviment ħieles ta' informazzjoni bħal din ([1]).

(20) L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu penali applikabbli għall-ksur ta' dan ir-Regolament u jiżguraw li dawn il-penali jiġu applikati. Il-penali, li jistgħu jinkludu l-ħlas ta' kumpens lill-persuna in kwistjoni, iridu jkunu effettivi, proporzjonati u dissważivi.

(21) Peress li l-għanijiet ta' dan ir-Regolament, jiġifieri l-iżvilupp tal-ferroviji Komunitarji u l-introduzzjoni tad-drittijiet tal-passiġġieri fit-traffiku ferrovjarju internazzjonali, ma jistgħux jintlaħqu biżżejjed mill-Istati Membri waħedhom fid-dawl tad-dimensjonijiet internazzjonali sinifikanti u tal-ħtieġa ta' koordinament fil-vjaġġi internazzjonali tal-passiġġieri, u għalhekk jistgħu jintlaħqu aħjar fuq livell Komunitarju, il-Komunità tista' tadotta miżuri skond il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skond il-prinċipju ta' proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jintlaħqu dawk l-għanijiet.

(22) Huwa mira ta' dan ir-Regolament li tiġi appoġġata l-integrazzjoni transkonfinali f'żoni fejn iċ-ċittadini ta' żewġ Stati Membri ġirien jew aktar jaħdmu u jirresjedu — sa punt sostanzjali- fl-Istat Membru l-ieħor. Għalhekk, l-Istati Membri għandu jkollhom il-possibbiltà li b'mod temporanju jagħtu eżenzjonijiet għal servizzi transkonfinali individwali. Dawn is-servizzi jista' jkun li jipprovdu trasport f'konurbazzjoni jew reġjun li jinsab f'żewġ Stati Membri jew aktar, f'reġjuni fejn parti konsiderevoli misservizz jinħadem barra mill-Komunità, fejn hemm parti qasira tar-rotta fi transitu fi Stat Membru ieħor, jew fejn jaqsam fi Stat Membru ieħor biex jagħmel l-aħħar waqfa biss.

(23) Il-miżuri meħtieġa għall-implementazzjoni ta' dan ir-Regolament għandhom jiġu adottati skond id-Deċiżjoni tal-Kunsill 199/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999 li tipprovdi l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat ta' implimentazzjoni konferiti fuq il-Kummissjoni ([2]).

([1]) ĠU L 281, 23.11,1995, p.31. Direttiva kif emendata bir-Regolament (KE) Nru. 1882/2003 (ĠU L 284, 31.10.2003, p. 1).

([2]) ĠU L 184, 17.7.1999, p. 23.

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

DISPOSIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1

Suġġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli fir-rigward ta' dan li ġej:

a) l-informazzjoni li trid tingħata mill-impriżi ferrovjarji, il-konklużjoni ta' kuntratti ta' trasport, il-ħruġ ta' biljetti u l-implimentazzjoni ta' Sistema ta' Informazzjoni u Riservazzjoni Kompjuterizzata għat-Trasport Ferrovjarju,

b) ir-responsabbiltà ta' l-impriżi ferrovjarji u l-obbligi tagħhom ta' l-assigurazzjoni għal passiġġieri u l-bagalji tagħhom,

ċ) l-obbligi ta' l-impriżi ferrovjarji għal passiġġieri f'każ ta' dewmien,

d) il-protezzjoni ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa li jivvjaġġaw bil-ferrovija u l-assistenza għalihom,

e) id-definizzjoni u l-monitoraġġ ta' standards ta' kwalità tas-servizzi għal servizzi internazzjonali, il-ġestjoni tar-riskji għas-sigurtà personali tal-passiġġieri u t-trattament ta' l-ilmenti, u

f) regoli ġenerali dwar l-infurzar.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Bla ħsara għall-paragrafi 2, 3 u 4 dan ir-Regolament għandu japplika fil-Komunità kollha għal vjaġġi internazzjonali fuq servizzi domestiċi u internazzjonali, provduti minn impriża ferrovjarja waħda jew aktar li għandha liċenzja skond id-Direttiva tal-Kunsill 95/18/KE tad-19 ta' Ġunju 1995 dwar l-għoti ta' liċenzji lil impriżi ferrovjarji ([1]).

2. Il-Kapitolu IV u l-Artikolu 25 għandhom japplikaw biss għal vjaġġi internazzjonali fuq servizzi internazzjonali.

3. Il-Kapitoli V għandu japplika wkoll għal vjaġġi domestiċi fuq servizzi internazzjonali.

4. Għal perijodu massimu ta' 5 snin, Stat Membru jista', fuq bażi trasparenti u non-diskriminatorja, jagħti eżenzjoni temporanja li tista' tiġġedded minn disposizzjonijiet minn dan ir-Regolament għal ċerti servizzi internazzjonali jew vjaġġi internazzjonali, li qegħdin f'sitwazzjoni eċċezzjonali minħabba li

a) is-servizz internazzjonali jipprovdi trasport biex jissodisfa l-bżonnijiet ta' trasport f'konurbazzjoni jew reġjun li jinsab f'żewġ Stati Membri jew aktar, jew

b) parti konsiderevoli mis-servizz internazzjonali, li jinkludi għall-inqas waqfa waħda prevista fi stazzjoni, jinħadem barra l-Komunità, jew

ċ) is-servizz internazzjonali jibda u jintemm fl-istess Stat Membru b'sezzjoni minnu tkun tgħaddi minn Stat Membru ieħor, b' xi waqfiet kummerċjali jew mingħajrhom, għal distanza ta' inqas minn 100 km, jew

d) is-servizz internazzjonali jaqsam fruntiera ta' Stat Membru u jintemm fl-eqreb stazzjon tal-fruntiera.

L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'-tali eżenzjoni. Il-Kummissjoni għandha tiddetermina jekk eżenzjoni tkunx skond dan l-Artikolu.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-għan ta' dan ir-Regolament għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

1. "impriża ferrovjarja" tfisser impriża ferrovjarja kif definita fl-Artikolu 2 tad-Direttiva 2001/14/KE ([2]), u kwalunkwe impriża pubblika jew privata, li l-attività tagħha hi li tipprovdi t-trasport ta' merkanzija u/jew passiġġieri bil-ferrovija fuq il-bażi li l-impriża għandha tiżgura l-ġbid; dan jinkludi wkoll impriżi li jipprovdu biss il-ġbid;

2. "trasportatur" tfisser l-impriża ferrovjarja kuntrattwali li magħha l-passiġġier ikkonkluda l-kuntratt ta' trasport jew serje ta' impriżi ferrovjarji suċċessivi li jinżammu responsabbli abbażi ta' dan il-kuntratt;

3. "trasportatur sostituttiv" tfisser impriża ferrovjarja, li ma kkonkludietx il-kuntratt ta' trasport mal-passiġġier, iżda li lilha l-impriża ferrovjarja li hi parti għall-kuntratt fdat, bissħiħ jew parzjalment, it-twettiq tat-trasport bil-ferrovija;

4. "amministratur ta' l-infrastruttura" tfisser kwalunkwe korp jew impriża li huma responsabbli b'mod partikolari għall-istabbiliment u l-manteniment ta' infrastruttura ferrovjarja, jew ta' parti minnha, kif definit fl-Artikolu 3 tad-Direttiva 91/440/KEE ([3]), li jista' wkoll jinkludi l-amministrazzjoni ta' sistemi ta' kontroll u sikurezza ta' l-infrastruttura; il-funzjonijiet ta' l-amministratur ta' l-infrastruttura fuq netwerk jew parti minn netwerk jistgħu jiġu allokati lil korpi jew impriżi differenti;

5. "amministratur ta' l-istazzjon" tfisser entità organizzattiva fi Stat Membru, li ngħatat r-responsabilità għall-amministrazzjoni ta' stazzjon ferrovjarju u li tista' tkun l-amministrattur ta' l-infrastruttura;

([1]) ĠU L 143, 27.6.1995, p. 70. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/49/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 44).

([2]) Direttiva 2001/14/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2001 dwar l-allokazzjoni ta' kapaċità ta' infrastruttura tal-ferroviji u t-tqegħid ta' piżijiet għall-użu ta' infrastruttura tal-ferroviji (ĠU L 75, 15.3.2001, p. 29). Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/49/KE.

([3]) Direttiva tal-Kunsill 91/440/KE tad-29 ta' Lulju 1991 dwar l-iżvilupp tal-linji tal-ferrovija tal-Komunità (ĠU L 237, 24.8.1991, p. 25). Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/51/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 164).

6. "operatur tal-vjaġġi" tfisser, organizzatur jew bejjiegħ, min-barra impriża ferrovjarja, fit-tifsira ta' l-Artikolu 2, punti (2) u (3) tad-Direttiva 90/314/KEE ([1]);

7. "bejjiegħ tal-biljetti" tfisser kull bejjiegħ bl-imnut ta' ser-vizzi ta' trasport ferrovjarju li jikkonkludi kuntratti ta' tras-port u li jbiegħ biljetti f'isem l-impriża ferrovjarja jew għa-lih innifsu;

8. "Kuntratt ta' trasport" tfisser kuntratt ta' trasport bi ħlas jew mingħajr ħlas bejn impriża ferrovjarja jew bejjiegħ tal-biljetti u l-passiġġier għall-provvediment ta' servizz ta' tras-port wieħed jew aktar.

9. "riservazzjoni" tfisser awtorizzazzjoni, fuq il-karti jew f'forma elettronika, li tagħti d-dritt għal trasport soġġett għal arranġamenti personalizzati ta' trasport ikkonfermati preċedentement;

10. "biljett globali" tfisser biljett jew biljetti li jirrappreżentaw kuntratt ta' trasport konkluż għall-użu ta' servizzi ferrov-jarji suċċessivi mhaddma minn impriża ferrovjarja waħda jew aktar;

11. "vjaġġ internazzjonali" tfisser vjaġġ għall-passiġġieri bil-fer-rovija bejn żewġ Stati Membri taħt kuntratt ta' trasport uniku li bih, bejn il-post tat-tluq u l-post tad-destinazzjoni, passiġġier jaqsam minn ta' l-inqas fruntiera waħda ta' Stat Membru u fejn, taħt l-istess kuntratt, il-passiġġier jivjaġġa minn ta' l-inqas fuq servizz internazzjonali wieħed. Il-pas-siġġier jista', skond il-postijiet tat-tluq u tad-destinazzjoni fil-kuntratt ta' trasport, jivjaġġa wkoll fuq servizz domes-tiku wieħed jew aktar;

12 "vjaġġ domestiku" tfisser vjaġġ għall-passiġġier bil-ferrovija taħt kuntratt ta' trasport uniku li bih passiġġier ma jaq-samx il-fruntiera ta' Stat Membru;

13. "sevizz internazzjonali" tfisser servizz ferrovjarju li jibda u jintemm fil-Komunità u jaqsam ta' l-inqas fruntiera waħda ta' Stat Membru;

14 "servizz domestiku" tfisser servizz ferrovjarju għall-passiġ-ġieri li ma jaqsamx fruntiera ta' Stat Membru;

15. "dewmien" tfisser id-differenza fil-ħin bejn il-ħin meta l-passiġġier kien previst jasal skond il-ħinijiet pubblikati u l-ħin tal-wasla attwali jew mistennija tiegħu jew tagħha;

16. "Sistema ta' Informazzjoni u Riservazzjoni Kompjuterizzata għat-Trasport Ferrovjarju (CIRSRT)" tfisser sistema kompju-terizzata li fiha informazzjoni dwar servizzi ferrovjarji offruti minn impriżi ferrovjarji; l-informazzjoni maħżuna fic-CIRSRT dwar sevizzi għall-passiġġieri għandha tinkludi informazzjoni dwar:

(a) skedi u ħinijiet tas-servizzi għall-passiġġieri;

(b) disponibbiltà ta' post fuq is-servizzi għall-passiġġieri;

(ċ) nollijiet u kondizzjonijiet speċjali:

(d) aċċessibbiltà tal-ferroviji għal persuni b'mobbiltà mnaqqsa;

(e) faċilitajiet li bihom jistgħu jsiru riservazzjonijiet jew jinħarġu biljetti jew biljetti globali sal-punt safejn uħud minn jew il-faċilitajiet kollha jsiru disponibbli għall-utenti;

17. "persuna b'mobbiltà mnaqqsa" tfisser kull persuna li l-mob-biltà tagħha meta tuża t-trasport hija mnaqqsa minħabba kwalunkwe diżabbiltà fiżika (li tolqot is-sensi jew il-loko-mozzjoni, permanenti jew temporanja), diżabbiltà jew indeboliment intellettwali jew kwalunkwe kawża oħra ta' diżabilità, jew minħabba l-età, u li s-sitwazzjoni tagħha teħ-tieġ attenzjoni xierqa u adattament għall-ħtiġijiet partiko-lari tagħha tas-servizzi disponibbli għall-passiġġieri kollha;

18. "Kondizzjonijiet Ġenerali tat-trasport" tfisser il-kondizz-jonijiet tat-trasportatur fil-forma ta' kondizzjonijiet ġenerali jew tariffi legalment fis-seħħ f'kull Stat Membru u li saru, bil-konklużjoni tal-kuntratt tat-trasport, parti integrali minnu;

19. "vettura" tfisser vettura bil-mutur jew trejler li jinġarru fl-okkażjoni tat-trasport tal-passiġġieri.

KAPITOLU II

KUNTRATT TA' TRASPORT, INFORMAZZJONI U BILJETTI

Artikolu 4

Disposizzjonijiet dwar il-kuntratt ta' trasport

Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu, il-konkluż-joni u l-prestazzjoni ta' kuntratt ta' trasport u l-għoti ta' informazzjoni u biljetti għandhom ikunu rregolati mid-dispo-sizzjonijiet tat-Titolu II u t-Titolu III ta' l-Anness I.

Artikolu 5

Esklużjoni tar-rinunzji u stipulazzjoni tal-limiti

1. L-obbligi lejn il-passiġġieri skond dan ir-Regolament ma jistgħux jiġu limitati jew irrinunzjati, b'mod partikolari permezz ta' xi deroga jew klawżola restrittiva fil-kuntratt ta' trasport.

2. L-impriżi ferrovjarji jistgħu joffru kondizzjonijiet kuntratt-wali aktar favorevoli għall-passiġġieri mill-kondizzjonijiet imniżżla f'dan ir-Regolament.

Artikolu 6

Obbligu ta' informazzjoni dwar il-waqfien ta' servizzi internazzjonali

L-impriżi ferrovjarji għandhom jippubblikaw b' mezzi xierqa u qabel ma jimplimentawhom, id-deċiżjonijiet li jwaqqfu servizzi internazzjonali.

([1]) Direttiva tal-Kunsill 90/314/KEE tat-13 ta' Ġunju 1990 dwar il-vjaġġi kollox kompriż (package travel), il-vaganzi kollox kompriż u t-tours kollox kompriż (ĠU L 158, 23.6.1990, p. 59).

Artikolu 7

Informazzjoni dwar l-ivjaġġar

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 9, l-impriżi ferrovjarji u l-bejjiegħa tal-biljetti li joffru kuntratti ta' trasport f'isem impriża ferrovjarja waħda jew aktar għandhom jipprovdu lill-passiġġier, fuq talba tiegħu, minn ta' l-inqas l-informazzjoni mniżżla fl-Anness II, Parti I fir-rigward tal-vjaġġi internazzjonali li għalihom jiġi offert kuntratt ta' trasport mill-impriża ferrovjarja konċernata. Il-bejjiegħa ta' biljetti li joffru kuntratti ta' trasport għalihom infushom, u operaturi tal-vjaġġi, għandhom jipprovdu din l-informazzjoni fejn din tkun disponibbli.

2. Matul il-vjaġġ internazzjonali l-impriżi ferrovjarji għandhom jipprovdu lill-passiġġier minn ta' l-inqas l-informazzjoni mniżżla fl-Anness II, Parti II.

3. L-informazzjoni mniżżla fil-paragrafu 1 u 2 għandha tiġi provduta fl-aktar format xieraq.

Artikolu 8

Disponibbiltà tal-biljetti, biljetti globali u riservazzjonijiet

1. L-impriżi ferrovjarji u l-bejjiegħa tal-biljetti għandhom joffru, fejn disponibbli, biljetti, biljetti globali u riservazzjonijiet. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 2, l-impriżi ferrovjarji għandhom jiddistribwixxu biljetti lill-passiġġieri permezz ta' minn ta' l-inqas wieħed mill-punti ta' bejgħ li ġejjin:

(a) l-uffiċċji tal-biljetti jew il-magni tal-bejgħ,

(b) bit-telefon/bl-internet jew bi kwalunkwe teknoloġija ta' l-informatika oħra disponibbli b'mod wiesa',

(ċ) abbord il-ferroviji.

2. L-impriżi ferrovjarji għandhom joffru l-possibbiltà li jinkisbu l-biljetti għas-servizz rispettiv abbord il-ferrovija, sakemm dan mhux limitat jew miċħud minħabba raġunijiet ta' sigurtà jew ta' politika kontra l-frodi jew ta' riservazzjoni ferrovjarja obbligatorja jew minħabba raġunijiet kummerċjali raġonevoli.

Artikolu 9

Informazzjoni dwar l-ivvjaġġar u sistemi ta' riservazzjoni

1. Sabiex jipprovdu l-informazzjoni u joħorġu l-biljetti msemmija f'dan ir-Regolament, l-impriżi ferrovjarji u l-bejjiegħa tal-biljetti għandhom jagħmlu użu mis-CIRSRT li trid tiġi stabbilita bil-proċeduri msemmija f'dan l-Artikolu.

2. L-Ispeċifikazzjonijiet Tekniċi għall-Interoperabbiltà (TSI) msemmija fid-Direttiva 2001/16/KE għandhom jiġu applikati għall-finijiet ta' dan ir-Regolament.

3. Fuq proposta li għandha tiġi preżentata mill-Aġenzija Ferrovjarja Ewropea (ERA) il-Kummissjoni għandha tadotta t-TSI ta' l-applikazzjonijiet telematiċi għall-passiġġieri sal-… (*). It-TSI għandhom jippermettu l-għoti ta' informazzjoni, imniżżel fl-Anness II, u l-ħruġ ta' biljetti kif irregolat b'dan ir-Regolament.

4. L-impriżi ferrovjarja għandhom jadattaw is-CIRSRT tagħhom skond il-ħtiġiet imniżżla fit-TSI skond pjan ta' diffużjoni imniżżel f'dawn it-TSI.

5. Bla ħsara għad-disposizzjonijiet tad-Direttiva 95/46/KE l-ebda impriża ferrovjarja kif ukoll bejjiegħ tal-biljetti m'għandu jiżvela informazzjoni personali dwar riservazzjonijiet individwali lil impriżi ferrovjarji u/jew bejjiegħa tal-biljetti oħra.

KAPITOLU III

IR-RESPONSABBILTÀ TA' L-IMPRIŻI FERROVJARJI GĦALL-PASSIĠĠIERI U L-BAGALJI TAGĦHOM

Artikolu 10

Disposizzjonijiet dwar ir-responsabbiltà

Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu, ir-responsabbiltà ta' l-impriżi ferrovjarji fir-rigward tal-passiġġieri u l-bagalji tagħhom għandha tkun regolata minn Kapitoli I, III u IV tat-Titolu IV, Titolu VI u Titolu VII ta' Anness I.

Artikolu 11

L-Assigurazzjoni

1. L-obbligu mniżżel fl-Artikolu 9 tad-Direttiva 95/18/KE safejn dan hu relatat mar-resposabbilita' għall-passiġġieri għandu jinftiehem li jeħtieġ li impriża ferrovjarja għandha tkun assigurata b'mod xieraq jew tagħmel arranġamenti ekwivalenti għal kopertura tar-responsabbilitaijiet tagħha taħt dan ir-Regolament

2. Il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew rapport dwar l-istabbiliment ta' ammont minimu ta' assigurazzjoni għall-impriżi ferrovjarji sa … (*). Jekk xieraq dan għandu jiġi akkumpanjat minn proposti jew rakkomandazzjonijiet adegwati dwar din il-kwistjoni.

Artikolu 12

Ħlasijiet minn qabel

1. Jekk passiġġier jiġi maqtul jew imweġġa', l-impriża ferrovjarja għandha mingħajr dewmien, u fi kwalunkwe każ mhux aktar tard minn ħmistax-il jum wara li tkun ġiet stabbilita l-identità tal-persuna fiżika intitolata għall-kumpens, tagħmel tali ħlasijiet bil-quddiem kif ikun jeħtieġ biex jintlaħqu l-ħtiġijiet l-aktar immedjati fuq bażi proporzjonali għall-ħsara mġarrba.

2. Bla ħsara għall-paragrafu 1, ħlas bil-quddiem mhux anqas minn EUR 21 000 għal kull passiġġier f'każ ta' mewt.

3. Ħlas bil-quddiem ma jikkostitwixxix ammissjoni ta' responsabbiltà u jista' jitpaċċa minn kwalunkwe somma mħallsa wara abbażi ta' dan ir-Regolament iżda ma jingħatax lura, ħlief fil-każijiet fejn id-dannu jkun sar bin-negliġenza jew ħtija tal-passiġġier jew fejn il-persuna li rċeviet il-ħlas bil-quddiem ma kenitx il-persuna intitolata għall-kumpens.

(*) Sena waħda wara l-adozzjoni ta' dan ir-Regolament.

KAPITOLU IV

DEWMIEN, KONNESSJONIJIET MITLUFA U KANĊELLAZZJONIJIET

Artikolu 13

Responsabbiltà fejn jidħlu dewmien, konnessjonijiet li ma ntlaħqux u kanċellazzjonijiet

Bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu, ir-responsabbiltà ta' l-impriżi ferrovjarji fejn jidħlu dewmien, konnessjonijiet li ma ntlaħqux u kanċellazzjonijiet għandha tkun regolata mill-Kapitolu II tat-Titolu IV ta' l-Anness I.

Artikolu 14

Rimbors u tibdil tar-rotta

F'każ li jkun mistenni b'mod raġonevoli li d-dewmien fil-wasla tad-destinazzjoni finali taħt il-kuntratt tat-trasport se jkun aktar minn 60 minuta il-passiġġier għandu immedjatament jingħata l-għażla bejn:

(a) rimbors sħiħ ta' kemm jiswa l-biljett, taħt il-kondizzjonijiet li bihom ikun tħallas, għall-parti jew partijiet tal-vjaġġ teigħu li m'għamilx u għall-parti jew partijiet li diġà saru jekk il-vjaġġ internazzjonali ma jkunx għad fadallu skop fir-rigward tal-pjan oriġinali tal-vjaġġ tal-passiġġier, flimkien ma', fejn rilevanti, servizz għar-ritorn lejn l-ewwel punt ta' tluq ma' l-ewwel opportunità. Il-ħlas tar-rimbors għandu jsir skond l-istess kondizzjonijiet tal-ħlas tal-kumpens imsemmija fl-Artikolu 15; jew

(b) tkomplija jew tibdil tar-rotta, taħt kondizzjonijiet tat-trasport komparabbli, lejn id-destinazzjoni finali ma' l-ewwel opportunità; jew

(ċ) tkomplija jew tibdil tar-rotta, taħt kondizzjonijiet tat-trasport komparabbli, lejn id-destinazzjoni finali f'data aktar tard skond il-konvenjenza tal-passiġġier.

Artikolu 15

Kumpens tal-prezz tal-biljett

1. Mingħajr ma jitlef id-dritt għat-trasport, passiġġier jista' jitlob kumpens għal dewmien mingħand l-impriża ferrovjarja jekk ikollu dewmien li għalih il-biljett ma ġiex rimborsat skond l-Artikolu 14. Il-kumpens minimu għal dewmien għandu jkun kif ġej:

(a) 25 % tal-prezz tal-biljett f'każ ta' dewmien ta' 60 minuta sa 119-il minuta;

(b) 50 % tal-prezz tal-biljett f'każ ta' dewmien ta' 120 minuta jew aktar.

Fejn il-kuntratt ta' trasport huwa għal vjaġġ bir-ritorn, il-kumpens għal dewmien 'l hemm jew 'l hawn għandu jiġi kkalkulat fuq nofs il-prezz imħallas għall-biljett. Bl-istess mod il-prezz għal dewmien fis-servizz taħt kwalunkwe kuntratt ta' trasport ieħor li jippermetti diversi proporzjonalment għall-prezz sħiħ.

Il-kalkolu tal-perijodu ta' dewmien m' għandux jieħu kont ta' kwalunkwe dewmien li l-impriża ferrovjarja tista' turi li seħħ barra t-territorju ta' Stat Membru.

2. Il-kumpens tal-prezz tal-biljett għandu jiġi mħallas fi żmien 14-il ġurnata wara s-sottomissjoni tat-talba għal kumpens. Il-kumpens jista' jiġi mħallas f'vawċers u/jew servizzi oħra jekk it-termini huma flessibbli (b'mod partikolari fir-rigward tal-perijodu tal-validità u d-destinazzjoni). Il-kumpens għandu jitħallas fi flus fuq talba tal-passiġġier jekk il-vawċers jew is-servizzi l-oħra jkunu ta' bla valur għall-passiġġier.

3. Il-kumpens tal-prezz tal-biljett m'għandux jitnaqqas permezz ta' spejjeż ta' transazzjonijiet finanzjarji bħal miżati, spejjeż tat-telefon jew bolol. L-impriżi ferrovjarji jistgħu jdaħħlu livell minimu li taħtu ma jsirux ħlasijiet ta' kumpens. Dan il-livell ma jistax ikun aktar minn EUR 4.

4. Il-passiġġier m'għandu l-ebda dritt għal kumpens jekk jiġi infurmat bid-dewmien qabel jixtri l-biljett, jew jekk id-dewmien, minħabba kontinwazzjoni fuq servizz differenti jew tibdil tar-rotta, jibqa' taħt is-60 minuta.

Artikolu 16

Assistenza

1. F'każ ta' dewmien fil-wasla jew fit-tluq, il-passiġġieri għandhom jinżammu infurmati dwar is-sitwazzjoni u l-ħin stmat tat-tluq u l-ħin stmat tal-wasla mill-impriża ferrovjarja jew mill-amministratur ta' l-istazzjon hekk kif tali informazzjoni tkun disponibbli.

2. F'każ ta' kwalunkwe dewmien kif imsemmi fil-paragrafu 1 ta' aktar minn siegħa, il-passiġġieri għandhom jiġu offruti b'xejn:

(a) ikliet u rinfreski b'mod raġonevoli skond il-ħin ta' stennija, jekk disponibbli fuq il-ferrovija jew fl-istazzjon,

(b) lukanda jew akkomodazzjoni oħra, u trasport bejn l-istazzjon ferrovjarju u l-post ta' akkomodazzjoni, f'każijiet fejn jeħtieġu waqfa ta' lejl jew aktar jew tkun teħtieġ waqfa addizzjonali, fejn u meta jkun fiżikament possibbli,

(ċ) jekk il-ferrovija tkun imwaħħla fuq il-linji, trasport mill-ferrovija sa l-istazzjon ferrovjarju, sal-punt tat-tluq alternattiv jew sad-destinazzjoni aħħarija tas-servizz, fejn u meta jkun fiżikament possibbli.

3. Jekk is-servizz ferrovjarju internazzjonali ma jkunx jista' jitkompla aktar, l-impriżi ferrovjarji għandhom jorganizzaw kemm jista' jkun malajr servizzi ta' trasport alternattiv għall-passiġġieri.

4. L-impriżi ferrovjarji għandhom, fuq talba tal-passiġġier, jiċċertifikaw fuq il-biljett li s-servizz tal-ferrovija kellu dewmien, wassal għal li ma ntlaħqetx il-konnessjoni jew li ġiet ikkanċellata, skond il-każ.

5. Fl-applikazzjoni tal-paragrafi 1, 2 u 3, l-impriża ferrovjarja li tkun qed topera għandha tagħti attenzjoni partikolari għall-bżonnijiet ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa u l-persuni li jkunu qed jakkumpanjawha.

KAPITOLU V

PERSUNI B'MOBBILTÀ MNAQQSA

Artikolu 17

Informazzjoni lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa

1. Fuq talba l-impriża ferrovjarja, il-bejjiegħ tal-biljett jew l-operatur tal-vjaġġi għandhom jipprovdu lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa b'informazzjoni dwar l-aċċessibbiltà tas-servizzi tal-ferrovija u dwar il-kondizzjonijiet ta' aċċess ta' vaguni tar-roti kif ukoll il-faċilitajiet abbord.

2. L-impriża ferrovjarja għandha tistabbilixxi regoli ta' aċċess mhux diskriminatorji applikabbli fir-rigward tat-trasport ta' persuni b'mobbiltà mnaqqsa, sabiex jissodisfaw ħtiġiet ta' sikurezza applikabbli stabbiliti bil-liġi. Fuq talba, l-impriżi ferrovjarji, il-bejjigħa tal-biljetti u/jew l-operaturi tal-vjaġġi għandhom jagħmlu dawn ir-regoli disponibbli minnufih.

Artikolu 18

Id-dritt għal trasport

1. Impriża ferrovjarja, bejjiegħ tal-biljetti u operatur tal-vjaġġi ma jistgħux jirrifjutaw, abbażi ta' mobbiltà mnaqqsa, li jaċċettaw riservazzjoni jew joħorġu biljett. Ir-riservazzjoni u l-biljetti għandhom jingħataw lill-persuni b'mobbiltà mnaqqsa mingħajr ebda żieda fil-prezz.

2. Minkejja l-paragrafu 1, impriża ferrovjarja, bejjiegħ tal-biljetti u/jew operatur tal-vjaġġi jistgħu jirrifjutaw li jaċċettaw riservazzjoni jew joħroġu biljett lil persuna b'mobbiltà mnaqqsa, jew jitlob li dik il-persuna tkun akkumpanjata minn persuna oħra kif previst mir-regoli ta' aċċess imsemmija fl-Artikolu 17(2).

3. Meta impriża ferrovjarja, bejjiegħ tal-biljetti u/jew operatur tal-vjaġġi jeżerċitaw id-deroga taħt paragrafu 2, għandha tinforma bil-miktub lill-persuna b'mobbiltà mnaqqsa kkonċernata, fuq talba ta' din ta' l-aħħar, bir-raġuni għaliex għamlet hekk, fi żmien ħamest ijiem ta' xogħol mir-rifjut li ssir ir-riservazzjoni jew li jinħareġ biljett jew mill-impożizzjoni tal-kondizzjoni ta' akkumpanjament.

Artikolu 19

Assistenza fl-istazzjonijiet ferrovjarji

1. Fil-ħin tat-tluq, tranżitu minn jew wasla fi stazzjon tal-ferrovija bil-persunal ta' persuna b'mobbilta' mnaqqsa, l-amministratur ta' l-istazzjon għandu jipprovdi assistenza mingħajr ħlas b'mod li l-persuna tkun tista' titla' fuq is-servizz li se jitlaq, li tbiddel għas-servizz ta' konnessjoni jew li tinżel mis-servisss li jkun wasal li għalih hu jew hi tkun xtrat il-biljett, mingħajr ħsara għar-regoli ta' aċċess stabbiliti taħt l-Artikolu 17. Għall-għan ta' dan l-Artikolu stazzjon m'għandux jitqies bħala bil-persunal jekk is-sikurezza, is-sigurtà, il-bejgħ tal-biljetti jew il-protezzjoni tad-dħul tal-persunal li jkun xogħol jeskludu neċessarjament li joffru tali assistenza.

2. L-Istati Membri jistgħu jipprovdu għal deroga mill-paragrafu 1 fil-każ ta' persuni li jkunu qed jivjaġġaw fuq servizzi li huma oġġett ta' kuntratt ta' servizz pubbliku akkwistat skond il-liġi Komunitarja li tkun fis-seħħ, basta l-awtorità kompetenti tkun ħasbet għal faċilitajiet jew arranġamenti alternattivi li jiggarantixxu aċċessibbiltà għas-servizzi tat-trasport ekwivalenti jew ta' livell ogħla.

Artikolu 20

Assistenza abbord

Bla ħsara għar-regoli ta' aċċess kif imsemmija fl-Artikolu 17, impriża ferrovjarja għandha tipprovdi lil persuna b'mobbiltà mnaqqsa assistenza mingħajr ħlas fuq ferrovija u waqt it-tlugħ u l-inżul minn ferrovija.

Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu, l-assistenza abbord għandha tkun l-assistenza offruta lil persuna b'mobbiltà mnaqqsa sabiex tippermetti lil din il-persuna jkollha aċċess għall-istess servizzi fil-ferrovija bħall-passiġġieri l-oħra f'każ li l-mobbiltà tal-persuna hi mnaqqsa tant li ma tħallihx ikollu aċċess għal dawk is-servizzi b'mod indipendenti u sikur.

Artikolu 21

Kondizzjonijiet li fuqhom tingħata l-assistenza

L-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-istazzjonijiet, il-bejjiegħa tal-biljetti u operaturi tal-vjaġġi għandhom jikkooperaw biex jipprovdu assistenza lil persuni b'mobbiltà mnaqqsa skond l-Artikoli 19 u 20 skond il-punti li ġejjin.

(a) L-assistenza għandha tingħata bil-kondizzjoni li l-impriża ferrovjarja, l-amministratur ta' l-istazzjon, il-bejjiegħ tal-biljetti jew l-operatur tal-vjaġġi li mingħandu nxtara l-biljett, jiġi notifikat bil-ħtieġa tal-persuna għal tali assistenza mill-inqas 48 siegħa qabel ma tkun meħtieġa l-assistenza. Fejn il-biljett jippermeti aktar minn vjaġġ wieħed, tkun biżżejjed notifika waħda basta tingħata informazzjoni adegwata dwar il-ħin tal-vjaġġi sussegwenti.

(b) L-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-istazzjoniijiet, l-bejjiegħa tal-biljetti u l-operaturi tal-vjaġġi għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jirċievu n-notifiki.

(ċ) Jekk ma ssir l-ebda notifika skond il-paragrafu 2, l-impriża ferrovjarja u l-amministratur ta' l-istazzjon għandhom jagħmlu l-isforzi kollha raġonevoli biex jipprovdu l-assistenza b'tali mod li l-persuna b'mobbiltà mnaqqsa tkun tista' tivjaġġa.

(d) Bla ħsara għall-kompetenzi ta' entitajiet oħra fir-rigward ta' żoni li qegħdin barra mil-lokal ta' l-istazzjoni tal-ferrovija, l-amministratur tal-ferrovija għandu jagħżel numru ta' punti, ġewwa u barra mill-istazzjon tal-ferrovija, li fihom il-persuni b'mobbiltà mnaqqsa jistgħu jħabbru l-wasla tagħhom fl-istazzjon tal-ferrovija u, jekk jeħtieġ, jitolbu għall-assistenza.

(e) L-assistenza għandha tingħata bil-kondizzjoni li l-persuna tippreżenta ruħha fil-punt magħżul:

— f'ħin stipulat minn qabel mill-impriża ferrovjarja li mhux aktar minn 90 minuta qabel il-ħin tat-tluq pubblikat, jew

— jekk l-ebda ħin ma jkun stipulat, mhux aktar tard minn 30 minuta qabel il-ħin tat-tluq pubblikat.

Artikolu 22

Kumpens marbut mat-tagħmir tal-mobbiltà u tagħmir ieħor speċifiku

Jekk l-impriża ferrovjarja hi responsabbli mit-telf sħiħ jew parzjali, jew ħsara fit-tagħmir tal-mobbiltà jew tagħmir ieħor speċifiku użat minn persuni b'mobbiltà mnaqqsa, m' għandu japplika l-ebda limitu finanzjarju.

KAPITOLU VI

SIGURTÀ, ILMENTI U KWALITÀ TAS-SERVIZZ

Artikolu 23

Sigurtà personali tal-passiġġieri

Fi ftehim ma' l-awtoritajiet pubbliċi, l-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-infrastrutturi u l-amministraturi ta' l-istazzjonijiet għandhom jieħdu l-miżuri xierqa fl-oqsma rispettivi ta' responsabbiltà u jadattawhom mal-livell ta' sigurtà definit mill-awtoritajiet pubbliċi biex jiżguraw is-sigurtà personali tal-passiġġieri fl-istazzjonijiet tal-ferrovija u fuq il-ferroviji u li jimmaniġġaw ir-riskji. Għandhom jikkooperaw u jagħmlu skambju ta' informazzjoni dwar l-aħjar prattiċi dwar il-prevenzjoni ta' atti, li aktarx ixejnu l-livell ta' sigurtà.

Artikolu 24

Ilmenti

1. L-impriżi ferrovjarji għandhom iwaqqfu mekkaniżmu biex jitratta l-ilmenti għad-drittijiet u l-obbligi koperti minn dan ir-Regolament. L-intrapriza ferrovjarja għandha tagħmel dan f'kooperazzjoni mal-bejjiegħ tal-biljetti. Għandha tgħarraf b'mod wiesa' lill-passiġġieri bid-dettalji tal-kuntatti u l-lingwa/i ta' ħidma.

2. Il-passiġġieri jistgħu jissottomettu lment lil kwalunkwe impriża ferrovjarja jew lill-bejjiegħ tal-biljetti involut. Fi żmien 20 jum, id-destinatarju ta' l-ilment għandu jagħti tweġiba raġunata jew f'każijiet ġustifikati, jinforma lill-passiġġier sa liema data fi żmien ta' inqas minn tliet xhur mid-data ta' l-ilment wieħed jista' jistenna tweġiba għall-ilment.

3. L-impriża ferrovjarja għandha tippubblika fir-rapport annwali msemmi fl-Artikolu 25 in-numru u l-kategoriji ta' l-ilmenti rċevuti, l-ilmenti trattati, il-ħin tat-tweġiba u l-azzjonijiet għal titjib possibbli li ttieħdu.

Artikolu 25

Standards ta' kwalità tas-servizz

1. L-impriżi ferrovjarji għandhom jiddefinixxu l-istandards ta' kwalità tas-servizzi għal-servizzi internazzjonali u jimplimentaw sistema ta' ġestjoni ta' kwalità biex tinżamm il-kwalità tas-servizz. L-istandards ta' kwalità tas-servizz għandhom ikopru ta' l-inqas il-punti elenkati fl-Anness III.

2. L-impriżi ferrovjarji għandhom jissorveljaw il-prestazzjoni tagħhom stess kif riflessa fl-istandards ta' kwalità tas-servizzi. L-impriżi ferrovjarji għandhom jippubblikaw kull sena rapport fuq il-prestazzjoni ta' kwalità tas-servizzi tagħhom mar-rapport annwali tagħhom. Dawn ir-riżultati għandhom jiġu ppubblikati wkoll fuq il-website ta' l-internet ta' l-impriżi ferrovjarji.

KAPITOLU VII

INFURZAR

Artikolu 26

L-infurzar

1. Kull Stat Membru għandu jaħtar entità jew entitajiet responsabbli mill-infurzar ta' dan ir-Regolament. Kull entità għandha tieħu l-miżuri neċessarji biex tiżgura li d-drittijiet tal-passiġġieri huma rrispettati.

Fl-organizzazzjoni, d-deċiżjonijet ta' finanzjament, l-istruttura legali u t-teħid ta' deċiżjonijiet tagħha kull entità għandha tkun indipendenti minn kwalunkwe amministratur ta' l-infrastruttura, entità li għandha f'idejha l-imposizzjoni tad-drittijiet, mill-entità li talloka jew mill-impriża ferrovjarja.

L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni bl-entità jew entitajiet maħtura skond dan il-paragrafu u bir-responsabbiltajiet rispettivi tagħha jew tagħhom.

2. Kull passiġġier jista' jilmenta mal- korp maħtur taħt il-paragrafu 1, jew ma' kwalunkwe korp xieraq ieħor maħtur minn xi Stat Membru, fuq allegat ksur ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 27

Kooperazzjoni bejn entitajiet ta' infurzar

L-entitajiet ta' infurzar kif imsemmija fl-Artikolu 26 għandhom jaqsmu l-informazzjoni dwar il-prinċipji u l-prattika tal-ħidma u t-teħid ta' deċiżjonijiet tagħhom bil-għan li jikkoordinaw il-prinċipji ta' teħid ta' deċiżjonijiet tagħhom fil-Komunità kollha. Il-Kummissjoni għandha tappoġġahom f'dan il-kompitu.

KAPITOLU VIII

DISPOSIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 28

Il-pieni

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-pieni applikabbli għall-ksur tad- disposizzjonijiet ta' dan ir-Regolament u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa biex jiżguraw li jiġu implimentati. Il-pieni previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw dawk ir-regoli u l-miżuri lill-Kummissjoni sa mhux aktar tard minn … (*) u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffetwahom.

Artikolu 29

Annessi

L-Annessi, ħlief għall-Anness I, għandhom jiġu mmodifikati skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2).

Artikolu 30

Disposizzjonijiet emendatorji

1. Il-miżuri meħtieġa għall-implimentazzjoni ta' l-Artikoli 2, 9 u 11 għandhom jiġu adottati skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31 (2).

2. L-ammonti finanzjarji msemmija f'dan ir-Regolament, ħlief fl-Anness I, għandhom jiġu modifikati f'relazzjoni ma' l-inflazzjoni skond il-proċeduri msemmija fl-Artikolu 31 (2).

Artikolu 31

Proċedura ta' Kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun mgħejuna mill-Kumitat stabbilit bl-Artikolu 11a tad-Direttiva 91/440/KEE.

2. Meta ssir referenza għal dan il-paragrafu, l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandhom japplikaw, waqt li jittieħed kont tad-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 8 tagħha.

Il-perijodu stabbilit fl-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jiġi stabbilit għal tliet xhur.

3. Il-Kumitat għandu jadotta r-Regoli ta' Proċedura tiegħu.

Artikolu 32

Rapport

Il-Kummissjoni għandha tirrapporta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni u r-riżultati ta' dan ir-Regolament sa … (**) b'mod partikolari dwar il-livelli ta' kwalità tasservizzi.

Ir-rapport għandu jkun ibbażat fuq informazzjoni li għandha tingħata skond dan ir-Regolament u skond l-Artikolu 10b tad-Direttiva 91/440/KEE. Ir-rapport għandu jkollu miegħu, fejn meħtieġ, proposti xierqa.

Artikolu 33

Dħul fis-seħħ

Dan ir-Regolament għandu jidħol fis-seħħ tmintax-il xahar wara d-data tal-pubblikazzjoni tiegħu fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea*.

Dan ir-Regolament jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussel,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*
…	…

(*) Sitt xhur wara d-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

(**) Tliet snin mid-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

ANNESS I

ESTRATT MIR-REGOLI UNIFORMI DWAR IL-KUNTRATT GĦAT-TRASPORT INTERNAZZJONALI TA’ PASSIĠĠIERI U BAGALJI BIL-FERROVIJA (CIV)

Appendiċi A

għall-konvenzjoni dwar trasport internazzjonali bil-ferrovija (COTIF) tad-9 ta’ Mejju 1980, kif modifikata bil-protokoll għall-modifika tal-konvenzjoni dwar it-trasport internazzjonali bil-ferrovija tat-3 ta’ Ġunju 1999

TITOLU II

KONKLUŻJONI U PRESTAZZJONI TAL-KUNTRATT TA’ TRASPORT

Artikolu 6

Kuntratt ta’ Trasport

1. Bil-kuntratt ta’ trasport, it-trasportatur għandu jidħol għall-impenn li jġorr il-passiġġier kif ukoll, fejn xieraq, il-bagalji u vetturi għall-post tad-destinazzjoni u li jikkunsinna l-bagalji u l-vetturi fil-post tad-destinazzjoni.

2. Il-kuntratt ta’ trasport għandu jiġi kkonfermat b’biljett jew aktar maħruġ lill-passiġġier. Madankollu, soġġett għall-Artikolu 9, l-assenza, l-irregolarità jew it-telf ta’ biljett m’għandhomx jaffettwaw l-eżistenza jew il-validità tal-kuntratt li għandha tibqa’ soġġetta għal dawn ir-Regoli Uniformi.

3. Il-biljett għandu jkun evidenza prima facie tal-konklużjoni u l-kontenut tal-kuntratt ta’ trasport.

Artikolu 7

Biljett

1. Il-Kondizzjonijiet Ġenerali ta’ Trasport għandhom jiddeterminaw il-forma u l-kontenut tal-biljetti kif ukoll il-lingwa u l-karattri li bihom huma għandhom jiġu stampati u magħmulin.

2. Dan li ġej, ta’ l-inqas, għandu jiddaħħal fil-biljett:

(a) it-trasportatur jew it-trasportaturi;

(b) stqarrija li t-Trasport huwa soġġett, minkejja kwalunkwe klawsola kuntrarja, għal dawn ir-Regoli Uniformi; din tista’ tkun indikata bl-akronimu CIV;

(ċ) kwalunkwe stqarrija oħra meħtieġa biex tipprova l-konklużjoni u l-kontenut tal-kuntratt ta’ Trasport u li tippermetti lill-passiġġier jafferma d-drittijiet li jirriżultaw minn dan il-kuntratt.

3. Il-passiġġier għandu jiżgura, x’ħin jirċievi l-biljett, li dan ħareġ skond l-istruzzjonijiet tiegħu.

4. Il-biljett għandu jkun trasferibbli jekk ma jkunx ħareġ f’isem il-passiġġier u jekk il-vjaġġ ma jkunx beda.

5 Il-biljett jista’ jiġi stabbilit fil-forma ta’ reġistrazzjoni ta’ data elettronika, li tista’ tiġi ttrasformata f’simboli miktuba leġġibbli. Il-proċedura użata għar-reġistrazzjoni u t-trattament ta’ data għandha tkun ekwivalenti mill-perspettiva funzjonali, b’mod partikolari sa fejn jikkonċerna l-valur evidenzjali tal-biljett irrappreżentat b’dik id-data.

Artikolu 8

Pagament u rimbors tal-ħlas tat-trasport

1. Soġġett għal ftehim kuntrarju bejn il-passiġġier u t-trasportatur, il-ħlas tat-trasport għandu jitħallas minn qabel.

2. Il-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-trasport għandhom jiddeterminaw taħt liema kondizzjonijiet għandu jsir rimbors tal-ħlas tat-trasport.

Artikolu 9

Id-dritt li tinġarr. Esklużjoni milt-trasport

1. Il-passiġġier għandu, mill-bidu tal-vjaġġ tiegħu, ikollu fil-pussess tiegħu biljett validu u jippreżentah fl-ispezzjoni tal-biljetti. Il-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport jistgħu jipprovdu:

(a) li passiġġier li ma jipproduċix biljett validu għandu jħallas, b'żieda mal-ħlas tat-trasport, ħlas addizzjonjali;

(b) li passiġġier li jirrifjuta li jħallas x'ħin jintalab il-ħlas tat-trasport jew il-ħlas addizzjonali jista' jiġi mitlub li jtemm il-vjaġġ tiegħu;

(ċ) jekk u taħt liema kondizzjonijiet għandu jsir rimbors tal-ħlas addizzjonali.

2 Il-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-trasport jistgħu jipprovdu li l-passiġġieri li:

(a) jippreżentaw periklu għas-sigurtà u l-iffunzjonar tajjeb ta' l-operazzjonijiet jew għas-sigurtà ta' passiġġieri oħra,

(b) joħolqu inkonvenjent lil passiġġieri oħra b'mod intollerabbli,

għandhom jiġu esklużi mit-trasport jew jistgħu jiġu mitluba jtemmu l-vjaġġ tagħhom u li tali persuni m'għandhomx ikunu intitolati għal rimbors tal-ħlas tat-trasport tagħhom jew ta' kwalunkwe ħlas għat-trasport ta' bagalji reġistrati li set-għu ħallsu.

Artikolu 10

Ikkompletar ta' formalitajiet amministrattivi

Il-passiġġier għandu jikkonforma mal-formalitajiet meħtieġa mid-dwana jew l-awtoritajiet amministrattivi oħra.

Artikolu 11

Kanċellazzjoni u ttardjar tal-ferroviji. Konnessjonijiet li ma ntlaħqux

It-trasportatur għandu, fejn neċessarju, jiċċertifika fuq il-biljett li l-ferrovija ġiet ikkanċellata jew il-konnessjoni ma ntlaħ-qitx.

TITOLU III

TRASPORT TA' BAGALJI TA' L-IDEJN, ANNIMALI, BAGALJI RREĠISTRATI U VETTURI

KAPITOLU I

Disposizzjonijiet Komuni

Artikolu 12

Artikoli u annimali aċċettabbli

1. Il-passiġġier jista' jieħu miegħu artikoli li jistgħu jiġu mmaniġġjati faċilment (bagalji ta' l-idejn) u wkoll annimali ħajjin skond il-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport. Barra minn dan, il-passiġġier, jista' jieħu miegħu artikoli ingom-branti skond id-disposizzjonijiet speċjali, li hemm fil-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport. Artikoli u annimali li x'aktarx idejqu jew joħolqu inkonvenjent lill-passiġġieri jew jikkawżaw ħsara m'għandhomx jiġu permessi bħala bagalja ta' l-idejn.

2. Il-passiġġier, jista' jikkunsinna l-artikoli u l-annimali bħala bagalji rreġistrati skond il-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-trasport.

3. It-trasportatur jista' jippermetti t-trasport ta' vetturi fl-okkażjoni tat-trasport ta' passiġġieri skond disposizzjonijiet speċjali li hemm fil-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-trasport.

4. It-trasport ta' merkanzija perikoluża bħala bagalja ta' l-idejn, bagalja rreġistrata kif ukoll bħala ġewwa jew fuq vet-turi li, skond dan it-Titolu jinġarru bil-ferrovija, għandu jikkonforma mar-Regolament li jikkonċerna t-trasport ta' Mer-kanzija Perikoluża bil-Ferrovija (RID)

Artikolu 13

Eżami

1. Fejn ikun hemm raġuni tajba għas-suspett ta' nuqqas ta' osservanza tal-kondizzjonijiet tat-Trasport, it-trasportatur għandu jkollu d-dritt li jeżamina jekk l-artikoli (il-bagalji ta' l-idejn, il-bagalji rreġistrati, il-vetturi inkluż it-tagħbija tagħ-hom) u l-annimali ttrasportati jikkonformawx mal-kondizzjonijiet tat-Trasport, sakemm il-liġijiet u l-preskrizzjonijiet ta' l-Istat li fih isir l-eżami ma jipprojbixxux tali eżami. Il-passiġġier għandu jkun mistieden biex jattendi għall-eżami. Jekk ma jidhirx jew ma jkunx jista' jintlaħaq, it-trasportatur għandu jitlob l-preżenza ta' żewġ xhieda indipendenti.

2. Jekk ikun stabbilit li l-kondizzjonijiet tat-Trasport ma ġewx irrispettati, it-trasportatur jista' jitlob lill-passiġġier iħallas l-ispejjeż li joriġinaw mill-eżami.

Artikolu 14

Ikkompletar ta' formalitajiet amministrattivi

Il-passiġġier għandu jikkonforma mal-formalitajiet meħtieġa mid-dwana jew l-awtoritajiet amministrattivi oħra meta, waqt li jkun qed jiġi ttrasportat, ikollu artikoli (bagalji ta' l-idejn, bagalji rreġistrati, vetturi inkluż it-tagħbija tagħhom) jew annimali ttrasportati. Hu għandu jkun preżenti waqt l-ispezzjoni ta' dawn l-artikoli ħlief fejn hu previst mod ieħor mil-liġijiet u l-preskrizzjonijiet ta' kull Stat.

KAPITOLU II

Bagalji ta' l-Idejn u Annimali

Artikolu 15

Superviżjoni

Għandha tkun ir-responsabbiltà tal-passiġġier li jissorvelja l-bagalja ta' l-idejn u l-annimali li hu jieħu miegħu.

KAPITOLU III

Bagalji Rreġistrati

Artikolu 16

Kunsinna ta' bagalji rreġistrati

1. L-obbligazzjonijiet kuntrattwali relatati mat-trasferiment tal-bagalji rreġistrati għandhom jiġu stabbiliti b'vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja maħruġ lill-passiġġier.

2. Soġġett għall-Artikolu 22, l-assenza, l-irregolarità jew it-telf ta' vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja m'għandhomx jaffettwaw l-eżistenza jew il-validità tal-ftehim li jikkonċernaw it-trasferiment tal-bagalji rreġistrati, li għandhom jibqgħu soġġetti għal dawn ir-Regoli Uniformi.

3 Il-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja għandu jkun evidenza prima facie tar-reġistrazzjoni tal-bagalja u l-kondizzjonijiet tat-trasport tagħha.

4 Soġġett għal evidenza kuntrarja, għandu jiġi preżunt li meta t-trasportatur għabba l-bagalja rreġistrata din kienet apparentament f'kondizzjoni tajba, u li n-numru u l-massa tal-punti tal-bagalja jikkorrispondu ma' l-informazzjoni mdaħħla fuq il-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja.

Artikolu 17

Vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja

1. Il-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport għandhom jiddeterminaw il-forma u l-kontenut tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja kif ukoll il-lingwa u l-karattri li bihom dan għandu jiġu stampat u magħmul. L-Artikolu 7 § 5 għandu japplika mutatis mutandis.

2. Dan li ġej, ta' l-inqas, għandu jiddaħħal fil-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja:

(a) it-trasportatur jew it-trasportaturi;

(b) stqarrija li t-Trasport huwa soġġett, minkejja kwalunkwe klawsola kuntrarja, għal dawn ir-Regoli Uniformi; din tista' tkun indikata bl-akronimu CIV;

(ċ) kwalunkwe stqarrija oħra meħtieġa biex tipprova l-obbligi kuntrattwali li jirrigwardaw it-trasferiment tal-bagalji rreġistrati u li tippermetti lill-passiġġier jafferma d-drittijiet li jirriżultaw minn dan il-kuntratt ta' Trasport.

3. Il-passiġġier għandu jiżgura, x'ħin jirċievi l-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja, li dan ħareġ skond l-istruzzjonijiet tiegħu.

Artikolu 18

Reġistrazzjoni u Trasport

1. Ħlief fejn il-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport jipprovdu mod ieħor, il-bagalji għandhom jiġu rreġistrati biss fuq preżentazzjoni ta' biljett validu ta' l-inqas sad-destinazzjoni tal-bagalji. F'każi oħra r-reġistrazzjoni tal-bagalji għandha tittwettaq skond il-preskrizzjonijiet fis-seħħ fil-post tal-konsenja.

2. Meta l-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport jipprovdu li l-bagalji jistgħu jiġu aċċettati għal Trasport mingħajr il-preżentazzjoni ta' biljett, id-disposizzjonijiet ta' dawn ir-Regoli Uniformi li jiddeterminaw id-drittijiet u l-obbligi tal-passiġġier fir-rigward tal-bagalji rreġistrati tiegħu għandhom japplikaw mutatis mutandis għal dak li jikkonsenja l-bagalji rreġistrati.

3. It-trasportatur jista' jibgħat il-bagalji rreġistrati b'ferrovija oħra jew b'mezz ta' trasport ieħor u b'rotta differenti minn dik meħuda mill-passiġġier.

Artikolu 19

Pagament ta' ħlasijiet għat-Trasport ta' bagalji rreġistrati

Soġġett għal ftehim kuntrarju bejn il-passiġġier u t-trasportatur, il-ħlas għall-Trasport ta' bagalji rreġistrati għandu jkun pagabbli mar-reġistrazzjoni.

Artikolu 20

Immarkar ta' bagalji rreġistrati

Il-passiġġier għandu jindika fuq kull punt tal-bagalji rreġistrati f'post viżibbilment ċar, b' mod suffiċjentement reżistenti u leġġibbli:

(a) l-isem u l-indirizz tiegħu,

(b) il-post tad-destinazzjoni.

Artikolu 21

Id-dritt li tiddisponi minn bagalji rreġistrati

1. Jekk iċ-ċirkostanzi jippermettu u jekk b'dan ma jinkisrux il-ħtiġiet tad-dwana jew il-ħtiġiet ta' awtoritajiet amministrattivi oħra, il-passiġġier jista' jitlob li l-bagalji jingħataw lura fil-post tal-kunsinna maċ-ċediment tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja u, jekk il-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport jeħtieġu hekk, mal-preżentazzjoni tal-biljett.

2. Il-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport jista' jkun fihom disposizzjonijiet oħra li jirrigwardaw id-dritt li tiddisponi minn bagalji rreġistrati, b'mod partikolari modifikazzjonijiet tal-post tad-destinazzjoni u l-konsegwenzi finanzjari possibbli li jridu jinġarru mill-passiġġier.

Artikolu 22

Kunsinna

1. Il-bagalji rreġistrati għandhom jiġu kkonsenjati maċ-ċediment tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja u, fejn xieraq, mal-pagament ta' l-ammonti ta' ħlas mal-kunsinna.

It-trasportatur għandu jkun intitolat, iżda mhux obbligat, li jeżamina jekk id-detentur tal-vawċer hux intitolat jew le li jirċievi kunsinna.

2. Għandha tkun ekwivalenti għall-kunsinna lid-detentur tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja jekk, skond il-preskrizzjonijiet fis-seħħ fil-post tal-kunsinna:

(a) il-bagalja ġiet mgħoddija f'idejn l-awtoritajiet tad-dwana jew ta' l-octroi fil-bini jew l-imħażen tagħhom, meta dawn m'humiex soġġetti għas-superviżjoni tat-trasportatur;

(b) annimali ħajjin ġew mgħoddija f'idejn partijiet terzi.

3. Id-detentur tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja jista' jitlob il-kunsinna tal-bagalji fil-post tad-destinazzjoni hekk kif jinqabeż il-ħin miftiehem u, fejn xieraq, il-ħin neċessarju għall-operazzjonijiet mwettqa mill-awtoritajiet tad-dwana jew awtoritajiet oħra.

4. Meta ma jkunx hemm ċediment tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja, it-trasportatur għandu biss ikun obbligat jikkunsinna l-bagalji lill-persuna li tipprova d-dritt tagħha għal dan; jekk il-prova offruta tidher insuffiċjenti, t-trasportatur jista' jitlob li tingħata s-sigurtà.

5. Il-bagalja għandha tiġi kkonsenjata fil-post tad-destinazzjoni li għalih ġiet irreġistrata.

6. Id-detentur ta' vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja li l-bagalja tiegħu ma ġietx konsenjata jista' jitlob li jkollu fuq il-vawċer il-jum u l-ħin meta talab il-kunsinna skond paragrafu 3.

7. Il-persuna intitolata tista' tirrifjuta li taċċetta l-bagalja jekk it-trasportatur ma' jikkonformax mat-talba tiegħu li jwettaq eżami tal-bagalja rreġistrata sabiex tiġi stabbilita l-ħsara allegata.

8. Fil-każi l-oħra kollha l-kunsinna tal-bagalja għandha titwettaq skond il-preskrizzjonijiet fis-seħħ fil-post tad-destinazzjoni.

KAPITOLU IV

Vetturi

Artikolu 23

Kondizzjonijiet ta' Trasport

Id-disposizzjonijiet speċjali li jirregolaw it-Trasport ta' vetturi, li jinsabu fil-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport, għandhom jispeċifikaw b'mod partikolari l-kondizzjonijiet li jirregolaw l-aċċettazzjoni għat-Trasport, ir-reġistrazzjoni, it-tagħbija u t-Trasport, il-ħatt u l-kunsinna kif ukoll l-obbligi tal-passiġġier.

Artikolu 24

Vawċer tat-Trasport

1. L-obbligi kuntrattwali relatati mat-Trasport ta' vetturi għandhom jiġu stabbiliti b'vawċer tat-Trasport maħruġ lill-passiġġier. Il-vawċer tat-Trasport jista' jiġi integrat fil-biljett tal-passiġġier.

2. Il-disposizzjonijiet speċjali li jirregolaw it-Trasport ta' vetturi, li jinsabu fil-Kondizzjonijiet Ġenerali ta' Trasport, għandhom jiddeterminaw il-forma u l-kontenut tal-vawċer tat-Trasport kif ukoll il-lingwa u l-karattri li bihom dan għandu jiġu stampat u magħmul. L-Artikolu 7 § 5 għandu japplika mutatis mutandis.

3. Dan li ġej, ta' l-inqas, għandu jiddaħħal fil-vawċer tat-Trasport:

(a) it-trasportatur jew it-trasportaturi;

(b) stqarrija li t-Trasport huwa soġġett, minkejja kwalunkwe klawsola kuntrarja, għal dawn ir-Regoli Uniformi; din tista' tkun indikata bl-akronimu CIV;

(ċ) kwalunkwe stqarrija oħra meħtieġa biex tipprova l-obbligi kuntrattwali li jirrigwardaw it-Trasport ta' vetturi u li tippermetti lill-passiġġier jafferma d-drittijiet li jirriżultaw mill-kuntratt ta' Trasport.

4. Il-passiġġier għandu jiżgura, x'ħin jirċievi l-vawċer tat-Trasport, li dan ħareġ skond l-istruzzjonijiet tiegħu.

Artikolu 25

Liġi applikabbli

Soġġett għad-disposizzjonijiet ta' dan il-Kapitolu, id-disposizzjonijiet tal-Kapitolu III relatati mat-Trasport ta' bagalji għandhom japplikaw għall-vetturi.

TITOLU IV

RESPONSABBILTÀ TAT-TRASPORTATUR

KAPITOLU I

Responsabbiltà f'każ ta' Mewt ta', jew Korriment Personali lill-, Passiġġieri

Artikolu 26

Bażi tar-responsabbiltà

1. It-trasportatur għandu jkun responsabbli għat-telf jew il-ħsara li tirriżulta minn mewt ta', korrimenti personali lill-, jew ħsara fiżika jew mentali oħra lill-, passiġġier, ikkawżata b'inċident li joriġina mill-operat tal-linja tal-ferrovija u li jseħħ waqt li l-passiġġier ikun ġewwa, dieħel jew nieżel minn vetturi tal-linja tal-ferrovija, tkun xi tkun l-infrastruttura tal-linja tal-ferrovija wżata.

2. It-trasportatur għandu jinheles minn din ir-responsabbiltà

(a) jekk l-inċident ġie kkawżat minn ċirkostanzi mhux konnessi ma' l-operat tal-linja tal-ferrovija u li t-trasportatur, minkejja li ħa l-kura meħtieġa fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, ma setax jevita u li ma setax jipprevjeni l-konsegwenzi tagħhom;

(b) sal-punt li l-inċident huwa dovut għat-tort tal-passiġġier;

(ċ) jekk l-aċċident huwa dovut għall-imġiba ta' parti terza li t-trasportatur, minkejja li ħa l-kura meħtieġa fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, ma setax jevita u li ma setax jipprevjeni l-konsegwenzi tagħhom; impriża oħra li tuża l-istess infrastrutura tal-linja tal-ferrovija ma tistax titqies bħala parti terza; id-dritt għar-rikors m'għandux jiġi affettwat.

3. Jekk l-inċident huwa dovut għall-imġiba ta' parti terza u jekk, minkejja dan, it-trasportatur m'huwiex meħlus kompletament mir-responsabbiltà tiegħu skond paragrafu 2, ittra ċ), hu għandu jkun responsabbli b'mod sħiħ sal-limiti stabbiliti f'dawn ir-Regoli Uniformi iżda mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe dritt ta' rikors li t-trasportatur jista' jkollu kontra l-parti terza.

4. Dawn ir-Regoli Uniformi m'għandhom jaffettwaw l-ebda responsabbiltà li tista' taqa' fuq it-trasportatur f'każijiet mhux previsti f' paragrafu 1.

5. Jekk it-Trasport irregolat minn kuntratt ta' Trasport wieħed jitwettaq minn trasportaturi suċċessivi, it-trasportatur marbut skond il-kuntratt ta' Trasport li jipprovdi s-servizz ta' Trasport li fil-kors tiegħu seħħ l-inċident, għandu jkun responsabbli f'każ ta' mewt ta', u korrimenti personali lill-, passiġġieri. Meta dan is-servizz ma ġiex ipprovdut mit-trasportatur, iżda minn trasportatur sostitut, iż-żewġ trasportaturi għandhom ikunu responsabbli b'mod konġunt u separatament skond dawn ir-Regoli Uniformi.

Artikolu 27

Ħsarat f'każ ta' mewt

1. F'każ ta' mewt tal-passiġġier il-ħsarat għandhom jinkludu:

(a) kwalunkwe spejjeż meħtieġa wara l-mewt, b'mod partikolari dawk tat-trasport tal-ġisem u l-ispejjeż tal-funeral;

(b) jekk il-mewt ma sseħħx mill-ewwel, il-ħsarat previsti fl-Artikolu 28.

2. Jekk, mal-mewt tal-passiġġier, il-persuni li kellu, jew li kien ser ikollu, dmir legali li jmantni jiġu mċaħda millappoġġ tagħhom, tali persuni għandhom ukoll jiġu kkompensati għal dak it-telf. Id-drittijiet ta' azzjoni għal ħsarat ta' persuni li l-passiġġier kien qed imantni mingħajr ma kien marbut bil-liġi li jagħmel dan, għandhom jiġu rregolati bil-liġi nazzjonali.

Artikolu 28

Ħsarat f'każ ta' korriment personali

F'każ ta' korriment personali jew kwalunkwe ħsara fiżika jew mentali oħra lill-passiġġier, il-ħsarat għandhom jinkludu:

(a) kwalunkwe spejjeż, b'mod partikolari dawk tal-kura u tat-trasport;

(b) kumpens għal telf finanzjarju, dovut għal inkapaċità ta' xogħol, totali jew parzjali, jew għal ħtiġijiet miżjuda.

Artikolu 29

Kumpens għal ħsara oħra tal-ġisem

Il-liġi nazzjonali għandha tiddetermina jekk u sa liema limitu għandu t-trasportatur iħallas il-ħsarat għal ħsara tal-ġisem barra minn dik li hemm disposizzjoni għaliha fl-Artikoli 27 u 28.

Artikolu 30

Forma u ammont ta' ħsarat f'każ ta' mewt jew korriment personali

1. Il-ħsarat taħt l-Artikolu 27, paragrafu 2 u l-Artikolu 28, ittra b) għandhom jingħataw fil-forma ta' ħlas f'daqqa. Madankollu, jekk il-liġi nazzjonali tippermetti pagament ta' kull sena, il-ħsarat għandhom jingħataw f'dik il-forma jekk jiġi mitlub hekk mill-passiġġier korrut jew mill-persuni intitolati msemmijin fl-Artikolu 27, paragrafu 2.

2. L-ammont ta' ħsarat li jridu jingħataw skond paragrafu 1 għandhom jiġu determinati skond il-liġi nazzjonali. Madankollu, għall-iskopijiet ta' dawn ir-Regoli Uniformi, il-limitu superjuri għal kull passiġġier għandu jiġi stabbilit għal 175 000 unità ta' kont bħala ħlas f'daqqa jew bħala pagament ta' kull sena annwali li jikkorrispondi għal dik is-somma, fejn il-liġi nazzjonali tipprovdi għal limitu superjuri ta' inqas minn dak l-ammont.

Artikolu 31

Sistemi oħra ta' trasport

1. Soġġett għal paragrafu 2, id-disposizzjonijiet relatati mar-responsabbiltà tat-trasportatur f'każ ta' mewt ta', jew korriment personali lill-, passiġġieri m'għandhomx japplikaw għal telf jew ħsarat li joriġinaw fil-kors tat-Trasport li, skond il-kuntratt ta' Trasport, ma kienx Trasport bil-ferrovija.

2. Madankollu, fejn il-vetturi tal-linji tal-ferrovija jinġarru bil-vapur, id-disposizzjonijiet relatati mar-responsabbiltà f'każ ta' mewt ta', jew korrimenti personali lill-, il-passiġġieri għandhom japplikaw għat-telf jew il-ħsara msemmija fl-Artikoli 26, paragrafu 1 u l-Artikolu 33, paragrafu 1, ikkawżata b'inċident li jirriżulta mill-operat tal-linja tal-ferrovija u li jseħħ waqt li l-passiġġier ikun ġewwa, diehel jew nieżel mill-imsemmija vetturi.

3. Meta, minħabba ċirkostanzi eċċezzjonali, l-operat tal-linja tal-ferrovija jiġi temporanjament sospiż u l-passiġġieri jinġarru minn sistema oħra ta' trasport, it-trasportatur għandu jkun responsabbli skond dawn ir-Regoli Uniformi.

KAPITOLU II

Responsabbiltà f'każ ta' Nuqqas ta' Żamma ma' l-Iskeda tal-Ħin

Artikolu 32

Responsabbiltà f'każ ta' kanċellazzjoni, ittardjar tal-ferroviji jew konnessjonijiet li ma ntlaħqux

1. It-trasportatur għandu jkun responsabbli għall-passiġġier għal telf jew ħsara li tirriżulta mill-fatt li, minħabba kanċellazzjoni, ittardjar ta' ferrovija jew konnessjoni li ma ntlaħqitx, il-vjaġġ tiegħu ma jistax jitkompla fl-istess jum, jew li kontinwazzjoni tal-vjaġġ fl-istess jum ma tistax tintalab b'mod raġonevoli minħabba ċirkostanzi speċifiċi. Il-ħsarat għandhom jinkludu l-ispejjeż raġonevoli ta' akkomodazzjoni kif ukoll l-ispejjeż raġonevoli li jkun hemm bżonn biex jiġu nnotifikati l-persuni li qed jistennew lill-passiġġier.

2. It-trasportatur għandu jiġi meħlus minn din ir-responsabbiltà, meta l-kanċellazzjoni, l-ittardjar jew il-konnessjoni li ma ntlaħqitx hija attribwibbli għal waħda minn dawn il-kawżi li ġejjin:

(a) ċirkostanzi mhux konnessi ma' l-operat tal-linja tal-ferrovija li t-trasportatur, minkejja li ħa l-kura meħtieġa fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, ma setax jevita u li ma setax jipprevjeni l-konsegwenzi tagħhom;

(b) tort fuq il-parti tal-passiġġier jew

(ċ) l-imġiba ta' parti terza li t-trasportatur, minkejja li ħa l-kura meħtieġa fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, ma setax jevita u li ma setax jipprevjeni l-konsegwenzi tagħhom; impriża oħra li tuża l-istess infrastrutura tal-linja tal-ferrovija ma tistax titqies bħala parti terza; id-dritt għar-rikors m'għandux jiġi affettwat.

3. Il-liġi nazzjonali għandha tiddetermina jekk u sa liema livell għandu t-trasportatur iħallas il-ħsarat għal ħsara barra minn dik prevista f' § 1. Din id-disposizzjoni għandha tkun mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 44.

KAPITOLU III

Responsabbiltà fir-rigward ta' Bagalji ta' l-Idejn, Annimali, Bagalji Rreġistrati u Vetturi

TAQSIMA 1

Bagalji ta' l-Idejn u Annimali

Artikolu 33

Responsabbiltà

1. F'każ ta' mewt ta', jew korriment personali lill-, passiġġieri, it-trasportatur għandu jkun responsabbli ukoll għat-telf jew ħsara li tirriżulta minn telf totali jew parzjali ta', jew ħsara lill-oġġetti li l-passiġġier kellu fuqu jew miegħu bħala bagalja ta' l-idejn; dan għandu japplika wkoll għall-annimali li l-passiġġier kien ġab miegħu. L-Artikolu 26 għandu japplika mutatis mutandis.

2. F'rigward ieħor, it-trasportatur m'għandux ikun responsabbli għat-telf totali jew parzjali ta', jew ħsara lill-, oġġetti, bagalji ta' l-idejn jew annimali li s-superviżjoni tagħhom hija r-responsabbiltà tal-passiġġier skond l-Artikolu 15, sakemm dan it-telf jew ħsara ma jkunx ikkawżat bil-ħtija tat-trasportatur. L-Artikoli l-oħra tat-Titolu IV, bl-eċċezzjoni ta' l-Artikolu 51, u t-Titolu VI m'għandhomx japplikaw f'dan il-każ.

Artikolu 34

Limitu ta' ħsarat f'każ ta' telf ta' jew ħsara lill-oġġetti

Meta t-trasportatur huwa responsabbli taħt l-Artikolu 33 § 1, hu għandu jħallas kumpens sa limitu ta' 1 400 unità ta' kont għal kull passiġġier.

Artikolu 35

Esklużjoni tar-responsabbiltà

It-trasportatur m'għandux ikun responsabbli għall-passiġġier għal telf jew ħsara li toriġina mill-fatt li l-passiġġier ma jikkonformax mal-formalitajiet meħtieġa mill-awtoritajiet tad-dwana jew awtoritajiet amministrattivi oħra.

TAQSIMA 2

Bagalji rreġistrati

Artikolu 36

Bażi tar-responsabbiltà

1. It-trasportatur għandu jkun responsabbli għat-telf jew ħsara li tirriżulta minn telf totali jew parzjali ta', jew ħsara lill-, bagalja rreġistrata bejn il-ħin li t-trasportatur ħadha f'idejh u l-ħin tal-kunsinna kif ukoll mill-ittardjar tal-kunsinna.

2. It-trasportatur għandu jiġi meħlus minn din ir-responsabbiltà sal-punt fejn it-telf, il-ħsara jew l-ittardjar fil-kunsinna ġie ikkawżat b'tort tal-passiġġier, b'ordni mogħtija mill-passiġġier barra milli riżultat ta' tort tat-trasportatur, b'difett inerenti fil-bagalja rreġistrata jew b'ċirkostanzi li t-trasportatur ma setax jevita u li ma setax jipprevjeni l-konsegwenzi tagħhom.

3. It-trasportatur għandu jiġi meħlus minn din ir-responsabbiltà sal-punt li t-telf jew ħsara joriġina mir-riskji speċjali inerenti f'waħda jew iżjed miċ-ċirkostanzi li ġejjin:

(a) l-assenza jew inadegwatezza ta' l-ippakkjar,

(b) in-natura speċjali tal-bagalja,

(ċ) il-kunsinna bħala bagalja ta' oġġetti mhux aċċettabbli għat-Trasport.

Artikolu 37

Obbligu ta' provi

1. L-obbligu li jiġi pprovat li t-telf, il-ħsara jew l-ittardjar fil-kunsinna kien tort ta' waħda mill-kawżi speċifikati fl-Artikoli 36, paragrafu 2 għandu jaqa' fuq it-trasportatur.

2. Meta t-trasportatur jistabbilixxi li, wara li kkunsidra ċ-ċirkostanzi ta' każ partikolari, it-telf jew il-ħsara setgħu oriġinaw minn riskju speċjali wieħed jew aktar imsemmija fl-Artikolu 36, paragrafu 3, għandu jkun preżunt li minn hemm oriġinat. Il-persuna intitolata għandha, madankollu, jkollha d-dritt li tipprova li t-telf jew il-ħsara ma kienx attribwibbli la fis-sħiħ u lanqas f'parti għal wieħed minn dawk ir-riskji.

Artikolu 38

Trasportaturi suċċessivi

Jekk Trasport irregolat b'kuntratt wieħed jitwettaq minn trasportaturi diversi suċċessivi, kull trasportatur bl-att proprju li jieħu f'idejh il-bagalja bil-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja jew il-vettura bil-vawċer ta' Trasport, għandu jsir parti għall-kuntratt ta' Trasport fir-rigward tat-tmexxija tal-bagalja jew tat-Trasport tal-vetturi, skond it-termini tal-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalja jew tal-vawċer tat-Trasport u għandu jassumi l-obbligi li joriġinaw minn hemm. F'tali każ kull trasportatur għandu jkun responsabbli għat-Trasport matul ir-rotta sħiħa sal-kunsinna.

Artikolu 39

Trasportatur sostitut

1. Fejn it-trasportatur ħalla t-twettiq ta' Trasport, fis-sħiħ jew f'parti, f'idejn trasportatur sostitut, kemm jekk skond id-dritt taħt il-kuntratt ta' Trasport li jagħmal dan, jew le, it-trasportatur għandu madankollu jibqa' responsabbli fir-rigward tat-Trasport sħiħ.

2. Id-disposizzjonijiet kollha ta' dawn ir-Regoli Uniformi li jirregolaw ir-responsabbiltà tat-trasportatur għandhom japplikaw ukoll għar-responsabbiltà tat-trasportatur sostitut għat-Trasport imwettaq minnu. L-Artikoli 48 u 52 għandhom japplikaw jekk titressaq azzjoni kontra l-impjegati jew kwalukwe persuna oħra li t-trasportatur sostitut jagħmel użu misservizzi tagħha għat-twettiq tat-Trasport.

3. Kwalunkwe ftehim speċjali li taħtu liema t-trasportatur jassumi obbligi mhux imposti minn dawn ir-Regoli Uniformi jew jirrinunzja drittijiet mogħtija minn dawn ir-Regoli Uniformi m'għandu jkollu l-ebda effett fir-rigward tat-trasportatur sostitutiv li ma jkunx aċċettah espliċitament u bil-miktub. Kemm jekk it-trasportatur sostitutiv ikun aċċettah u kemm jekk le, it-trasportatur għandu xorta jibqa' marbut mill-obbligi jew ir-rinunzji li jirriżultaw minn tali ftehim speċjali.

4. Meta u safejn it-trasportatur u t-trasportatur sostitutiv ikunu t-tnejn responsabbli, ir-responsabbilt għandha tkun konġunta u separata.

5. L-ammont aggregat tal-kumpens pagabbli mit-trasportatur, it-trasportatur sostitutiv u s-servi tagħhom u persuni oħra li jkunu jużaw is-servizzi tagħhom għat-twettiq tat-trasportazzjoni m'għandux jaqbeż il-limiti previsti f'dawn ir-Regoli Uniformi.

6. Dan l-Artikolu m'għandux jippreġudika d-drittijiet ta' rikors li jistgħu jkunu jeżistu bejn it-trasportatur u t-trasportatur sostitutiv.

Artikolu 40

Preżunzjoni ta' telf

1. Il-persuna intitolata tista', mingħajr ma tkun mitluba tipprovdi provi ulterjuri, tikkunsidra oġġett tal-bagalja bħala mitluf meta dan ma jkunx ġie kkunsinnat lilu jew impoġġi għad-disposizzjoni tiegħu fi żmien erbatax-il jum wara talba għall-kunsinja tkun saret skond l-Artikolu 22, paragrafu 3.

2. Jekk oġġett ta' bagalja li jkun meqjus li ntilef jiġi rikopert fi żmien sena wara t-talba għall-kunsinna, it-trasportatur irid jinnotifika lill-persuna intitolata jekk l-indirizz tiegħu jkun magħruf jew ikun jista' jiġi aċċertat.

3. Fi żmien tletin jum wara l-irċevuta tan-notifika msemmija f'paragrafu 2, il-persuna intitolata tista' titlob li l-oġġett tal-bagalja jkun ikkunsinnat lilha. F'dak il-każ hija trid tħallas l-ispejjeż relatati mat-Trasport ta' l-oġġett mill-post tal-kunsinna għall-post fejn il-kunsinna tiġi mwettqa u tirrimborsa l-kumpens irċevut minbarra, skond il-każ, kwalunkwe spiża inkluża fih. Madankollu hija għandha żżomm id-drittijiet tagħha li titlob kumpens għal dewmien tal-kunsinna previst fl-Artikolu 43.

4. Jekk l-oġġett tal-bagalja rikopert ma jkunx miġbur fi żmien il-perijodu stipulat f'paragrafu 3 jew jekk dan ma jkunx rikopert aktar minn sena wara t-talba għall-kunsinna, it-trasportatur għandu jeħles minnu skond il-liġijiet u l-preskrizzjonijiet fis-seħħ fil-post fejn l-oġġett tal-bagalja jkun qiegħed.

Artikolu 41

Kumpens għal telf

1. F'każ ta' telf totali jew parzjali ta' bagalja reġistrata, it-trasportatur irid iħallas, bl-esklużjoni tal-ħsarat l-oħrajn kollha:

(a) jekk l-ammont tat-telf jew ħsara mġarrba tkun ippruvata, kumpens ta' daqs dak l-ammont imma mhux aktar minn 80-il unità ta' kont għal kull kilogramm ta' massa qasira gross jew 1 200-il unità ta' kont għal kull oġġett tal-bagalja;

(b) jekk l-ammont tat-telf jew ħsara mġarrba ma tkunx stabbilita, ħsarat ta' likwidazzjoni ta' 20-il unità ta' kont għal kull kilogramm ta' massa qasira gross jew 300-il unità ta' kont għal kull oġġett tal-bagalja;

Il-metodu ta' kumpens, għal kull kilogramm nieqes jew għal kull oġġett tal-bagalja, għandu jiġi ddeterminat mill-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport.

2. Barra minn hekk it-trasportatur irid jirrimborsa l-ispiża għat-trasport tal-bagalja u ammonti oħrajn imħallsa fir-rigward tat-trasport ta' l-oġġett mitluf kif ukoll id-dazji tad-dwana u tas-sisa li jkunu diġà tħallsu.

Artikolu 42

Kumpens għal telf

1. F'każ ta' ħsara fuq bagalja reġistrata, it-trasportatur irid iħallas kumpens ekwivalenti għat-telf fil-valur tal-bagalja, bl-esklużjoni tal-ħsarat l-oħra kollha.

2. Il-kumpens m'għandux ikun ta' aktar minn:

(a) jekk il-bagalja kollha naqsilha l-valur minħabba ħsara, l-ammont li kien ikun pagabbli f'każ ta' telf totali;

(b) jekk parti biss tal-bagalja naqsilha l-valur minħabba ħsara, l-ammont li kien ikun pagabbli kieku dik il-parti ntilfet;

Artikolu 43

Kumpens għal dewmien tal-kunsinna

1. F'każ ta' dewmien tal-kunsinna ta' bagalja reġistrata, it-trasportatur irid iħallas għal kull perijodu sħiħ ta' erbgħa u għoxrin siegħa wara li l-kunsinna tkun intalbet, iżda soġġett għal massimu ta' erbatax-il jum:

(a) jekk il-persuna intitolata jkollha provi li sofriet telf jew ħsara b'dan, kumpens daqs l-ammont tat-telf jew ħsara, sa mhux aktar minn 0.80-il unità ta' kont għal kull kilogramm ta' massa gross tal-bagalja jew 14-il unità ta' kont għal kull oġġett tal-bagalja, kunsinnat tard;

(b) jekk il-persuna intitolata ma jkollhiex provi li ġarrbet telf jew ħsara b'dan, ħsarat ta' likwidazzjoni ta' 0,14-il unità ta' kont għal kull kilogramm ta' massa gross tal-bagalja jew 2,80-il unità ta' kont għal kull oġġett tal-bagalja, kunsinnati tard.

Il-metodi ta' kumpens, skond kull kilogramm nieqes jew skond l-oġġetti tal-bagalja, għandu jkun determinat mill-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport.

2. F'każ ta' telf totali tal-bagalja, il-kumpens previst f'paragrafu 1 m'għandux ikun pagabbli flimkien ma' dak previst fl-Artikolu 41.

3. F'każ ta' telf ta' parti tal-bagalja, il-kumpens previst f'paragrafu 1 għandu jkun pagabbli fir-rigward ta' dik il-parti tal-bagalja li ma tkunx intilfet.

4. F'każ ta' ħsara tal-bagalja li ma tirriżultax minn dewmien ta' kunsinna, il-kumpens previst f'paragrafu 1 għandu, fejn xieraq, ikun pagabbli flimkien ma' dak previst fl-Artikolu 42.

5. It-total ta' kumpens previst f'paragrafu 1 flimkien ma' dak pagabbli taħt l-Artikoli 41 u 42 m'għandu fl-ebda każ jaqbeż il-kumpens li kien ikun pagabbli f'każ ta' telf totali tal-bagalja.

TAQSIMA 3

Vetturi

Artikolu 44

Kumpens għal dewmien

1. F'każ ta' dewmien fit-tagħbija għal raġuni attribwita lit-trasportatur jew dewmien tal-kunsinna ta' vettura, u jekk il-persuna intitolata jkollha provi li ġarrbet telf jew ħsara b'dan, it-trasportatur irid iħallas kumpens mhux aktar mill-ammont ta' l-ispiża tat-Trasport.

2. Jekk, f'każ ta' dewmien tat-tagħbija għal raġuni attribwita għat-trasportatur, il-persuna intitolata tagħżel li ma tip-proċedix bil-kuntratt tat-trasport, l-ispiża tat-trasport għandha tkun rimborsata lilha. Barra minn hekk il-persuna intitolata tista', jekk ikollha provi li ġarrbet telf jew ħsara bħala riżultat tad-dewmien, titlob kumpens ta' mhux aktar mill-ispiża tat-Trasport.

Artikolu 45

Kumpens għal telf

F'każ ta' telf totali jew parzjali ta' vettura l-kumpens pagabbli lill-persuna intitolata għat-telf jew il-ħsara ppruvati għandu jiġi kkalkulat abbażi tal-valur tas-soltu tal-vettura. Dan għandu ma jaqbiżx 8 000-il unità ta' kont. Trejler mgħobbi jew mhux mgħobbi għandu jkun ikkunsidrat bħala vettura separata.

Artikolu 46

Obbligu fir-rigward ta' oġġetti oħra

1. Fir-rigward ta' oġġetti li jitħallew fil-vettura jew jitpoġġew f'kaxxi (eż. kaxxi tal-valiġġa jew ta' l-iski) marbutin mal-vettura, it-trasportatur għandu jkun responsabbli biss għal telf jew ħsara kkawżati tort tiegħu. Il-kumpens totali pagabbli m'għandux jaqbeż 1400-il unità ta' kont.

2. Safejn jirrigwarda oġġetti stivati fuq barra tal-vettura, inklużi l-kaxex imsemmija f'paragrafu 1, it-trasportatur għandu jkun responsabbli biss fir-rigward ta' oġġetti ppustjati fuq barra tal-vettura jekk jiġi ppruvat li t-telf jew ħsara jirriżultaw minn azzjoni jew ommissjoni, li t-trasportatur ikkommetta b'intenzjoni biex jikkawża tali telf jew ħsara jew bi traskuraġni u kien jaf li tali telf jew ħsara probabbli jirriżultaw.

Artikolu 47

Liġi applikabbli

Soġġett għad-disposizzjonijiet ta' din it-Taqsima, id-disposizzjonijiet ta' Taqsima 2 relatati mar-responsabbiltà għall-bagalji għandha tapplika għall-vetturi.

KAPITOLU IV

Disposizzjonijiet Komuni

Artikolu 48

Telf ta' dritt li jiġu invokati l-limiti tar-responsabbiltà

Il-limiti tar-responsabbiltà previsti f'dawn ir-Regoli Uniformi kif ukoll id-disposizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li jillimitaw il-kumpens għal ammont fiss, m'għandhomx japplikaw jekk jiġi ppruvat li t-telf jew il-ħsara jirriżultaw minn att jew ommissjoni, li t-trasportatur ikun ikkommetta b'intenzjoni li jikkawża tali telf jew ħsara, jew bi traskuraġni u bl-għarfien li tali telf jew ħsara probabbli jirriżultaw.

Artikolu 49

Konverżjoni u interess

1. Fejn il-kalkolu tal-kumpens jeħtieġ il-konverżjoni ta' somom espressi f'rata barranija, il-konverżjoni għandha tkun bir-rata ta' kambju applikabbli fil-jum u l-post tal-ħlas tal-kumpens.

2. Il-persuna intitolata tista' titlob interessi fuq il-kumpens, ikkalkolata fuq ħamsa fil-mija kull sena, mill-jum tal-pretensjoni previst fl-Artikolu 55 jew, jekk ebda pretensjoni bħal din ma tkun saret, mill-jum li fih il-proċeduri legali jkunu ġew istitwiti.

3. Madankollu, fil-każ ta' kumpens pagabbli skond l-Artikoli 27 u 28, l-interessi għandhom jingħaddu biss mill-jum li fih l-avvenimenti relatati ma' l-istima ta' l-ammont ta' kumpens ikunu seħħu, jekk dak il-jum ikun aktar tard minn dak tal-pretensjoni jew mill-jum li fih il-proċedimenti ġuridiċi jkunu ġew istitwiti.

4. Fil-każ ta' bagalji, l-interessi għandhom ikunu pagabbli biss jekk il-kumpens jaqbeż 16-il unità ta' kont għal kull vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalji.

5. Fil-każ ta' bagalji, jekk il-persuna intitolata ma tissottomettix lit-trasportatur, fi żmien raġonevoli mogħti lilha, id-dokumenti ta' appoġġ meħtieġa biex l-ammont tal-pretensjoni jiġi stabbilit finalment, l-ebda interess m'għandu jingħadd bejn l-għeluq taż-żmien mogħti u s-sottomissjoni reali ta' tali dokumenti.

Artikolu 50

Responsabbiltà f'każ ta' inċidenti nukleari

Skond ir-Regoli Uniformi għal telf jew ħsara kkawżati minn inċident nukleari għandha titneħħa r-responsabbiltà minn fuq it-trasportatur meta l-operatur ta' l-istallazzjoni nukleari jew persuna oħra li tissostitwih ikunu responsabbli għat-telf jew ħsara skond il-liġijiet u l-preskrizzjonijiet ta' Stat li jirregola r-responsabbiltà fil-qasam ta' l-enerġija nukleari.

Artikolu 51

Persuni li għalihom it-trasportatur huwa responsabbli

It-trasportatur għandu jkun responsabbli għall-impjegati tiegħu u persuni oħrajn li juża s-servizzi tagħhom għat-twettiq tat-Trasport, meta dawn l-impjegati u persuni oħrajn ikunu qed jiffunzjonaw fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni tal-funzjonijiet tagħhom. L-amministraturi ta' l-infrastruttura tal-ferrovija li biha jitwettaq it-Trasport għandhom ikunu kkunsidrati bħala persuni li t-trasportatur jagħmel użu tas-servizzi tagħhom għat-twettiq tat-Trasport.

Artikolu 52

Azzjonijiet oħrajn

1. Fil-każijiet kollha fejn dawn ir-Regoli Uniformi għandhom japplikaw, kwalunkwe azzjoni fir-rigward ta' responsabbiltà, għal tkun xi tkun ir-raġuni, jistgħu jitressqu kontra t-trasportatur biss soġġett għall-kondizzjonijiet u l-limitazzjonijiet stabbiliti minn dawn ir-Regoli Uniformi.

2. L-istess għandu japplika għal kwalunkwe azzjoni mressqa kontra l-impjegati u persuni oħrajn li t-trasportatur huwa responsabbli għalihom skond l-Artikolu 51.

TITOLU V

RESPONSABBILTÀ TAL-PASSIĠĠIER

Artikolu 53

Prinċipji speċjali ta' responsabbiltà

Il-passiġġier għandu jkun responsabbli għat-trasportatur għal kwalunkwe telf jew ħsara:

(a) li tirriżulta minn nuqqas li jaqdi l-obbligi tiegħu skond

1. l-Artikoli 10, 14 u 20,

2. id-disposizzjonijiet speċjali għat-Trasport ta' vetturi, li jinsabu fil-Kondizzjonijiet Ġenerali tat-Trasport, jew

3. ir-Regolament dwar it-Trasport Internazzjonali ta' Merkanzija Perikoluża bil-Ferrovija (RID), jew

(b) ikkawżati minn oġġetti u annimali li hu jġib miegħu,

sakemm hu ma jagħtix provi li t-telf jew ħsara kienu kkawżati minn ċirkostanzi li hu ma setax jevita u li l-konsegwenzi tagħhom ma setax jipprevjeni, minkejja l-fatt li hu eżerċita d-diliġenza meħtieġa ta' passiġġier kuxjenzjuż. Din id-disposizzjoni m'għandhiex taffettwa r-responsabbiltà tat-trasportatur skond l-Artikoli 26 u 33, paragrafu 1.

TITOLU VI

DIKJARAZZJONI TAD-DRITTIJIET

Artikolu 54

Aċċertazzjoni ta' telf jew ħsara parzjali

1 Meta telf parzjali, jew ħsara ta', oġġett trasportat fil-karigu tat-trasportatur (valiġġa, vetturi) jiġi skopert jew meqjus mit-trasportatur jew allegat mill-persuna intitolata, it-trasportatur irid, mingħajr dewmien, u jekk possibbli fil-preżenza tal-persuna intitolata, jikteb rapport fejn jiddikjara, skond in-natura tat-telf jew ħsara, il-kondizzjoni ta' l-artikolu u, sa fejn possibbli, il-qies tat-telf jew ħsara, il-kaġun u ż-żmien ta' meta seħħet.

2 Kopja tar-rapport irid ikun provdut mingħajr ħlas lill-persuna intitolata.

3 Jekk il-persuna intitolata ma taċċettax ir-riżultat fir-rapport, hi tista' titlob li l-kondizzjoni tal-valiġġa jew il-vettura u l-kawża u l-ammont tat-telf jew ħsara jkunu aċċertati minn espert imqabbad mill-partijiet tal-kuntratt tat-Trasport jew minn qorti jew tribunal. Il-proċedura ta' wara għandha tkun irregolata mill-liġijiet u l-preskrizzjonijiet ta' l-Istat li fih tali aċċertazzjoni sseħħ.

Artikolu 55

Pretensjonijiet

1. Pretensjonijiet relatati mar-responsabbiltà tat-trasportatur f'każ ta' mewt, jew korriment personali, il-passiġġieri jridu jindirizzaw bil-miktub lit-trasportatur li kontrieh tista' titressaq azzjoni. Fil-każ ta' Trasport irregolat minn kuntratt wieħed u mwettaq minn trasportaturi suċċessivi l-pretensjonijiet jistgħu jiġu indirizzati wkoll lill-ewwel jew l-aħħar trasportatur kif ukoll lit-trasportatur li jkollu l-post prinċipali tan-negozju jew il-fergħa jew l-aġenzija tiegħu li kkonkluda l-kuntratt tat-Trasport fl-Istat fejn il-passiġġier ikollu d-domiċilju jew ir-residenza abitwali tiegħu.

2. Pretensjonijiet oħrajn relatati mal-kuntratt tat-Trasport iridu jkunu indirizzati bil-miktub lit-trasportatur speċifikat fl-Artikolu 56, paragrafi 2 u 3.

3. Id-dokumenti li l-persuna intitolata taħseb li huwa xieraq li tissottomettihom mal-pretensjoni għandhom ikunu ppreżentati fil-forma oriġinali jew il-kopji tagħhom, fejn xieraq, il-kopji debitament ċertifikati jekk it-trasportatur ikun jeħtieġ hekk. Mal-ftehim tal-pretensjoni, it-trasportatur jista' jitlob iċ-ċediment tal-biljett, il-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-valiġġa u l-vawċer tat-trasport.

Artikolu 56

Trasportaturi li tista' titressaq azzjoni kontrihom

1. Azzjoni bbażata fuq ir-responsabbiltà tat-trasportatur f'każ ta' mewt ta', jew korriment personali għall-passiġġieri, jistgħu jitressqu biss kontra trasportatur li huwa responsabbli skond l-Artikolu 26, paragrafu 5.

2. Soġġett għal paragrafu 4 azzjonijiet oħrajn imressqa minn passiġġieri abbażi tal-kuntratt tat-Trasport jistgħu jitressqu biss kontra l-ewwel trasportatur, l-aħħar trasportatur jew it-trasportatur li jkun wettaq il-parti tat-Trasport li fiha l-avveniment li jkun wassal għall-proċedimenti jkun seħħ.

3. Meta, fil-każ ta' Trasport imwettaq minn trasportaturi suċċessivi, it-trasportatur li jrid iwassal il-bagalji jew il-vettura jkun imdaħħal bil-kunsens tiegħu fil-vawċer tar-reġistrazzjoni tal-bagalji jew il-vawċer tat-trasport, azzjoni tista' titressaq kontrih skond paragrafu 2 anke jekk huwa ma jkunx irċieva l-bagalji jew il-vettura.

4. Azzjoni għall-irkupru ta' somma mħallsa skond il-kuntratt tat-Trasport tista' titressaq kontra t-trasportatur li jkun ġabar dik is-somma jew kontra t-trasportatur li tkun inġabret f'ismu.

5. Azzjoni tista' titressaq kontra trasportatur għajr dawk speċifikati f'paragrafi 2 u 4 meta tkun istitwita permezz ta' kontrorikjam jew permezz ta' eċċezzjoni fil-proċedimenti relatati ma' pretensjoni prinċipali bbażata fuq l-istess kuntratt ta' Trasport.

6. Sakemm dawn ir-Regoli Uniformi japplikaw għat-trasportatur sostitut, azzjoni tista' titressaq kontrih ukoll.

7. Jekk il-kwerelant ikollu għażla bejn bosta trasportaturi, id-dritt tiegħu għall-għażla għandu jkun mitmum hekk kif huwa jressaq azzjoni kontra wieħed minnhom; dan għandu japplika wkoll jekk il-kwerelant għandu għażla bejn trasportatur wieħed jew aktar u trasportatur sostitut.

Artikolu 58

Tneħħija tad-dritt għall-azzjoni f'każ ta' mewt jew korriment personali

1. Kwalunkwe dritt għal azzjoni mill-persuna intitolata bbażat fuq ir-responsabbiltà tat-trasportatur f'każ ta' mewt jew korriment personali ta' passiġġieri, għandu jitneħħa jekk avviż ta' l-inċident tal-passiġġier ma jkunx mogħti mill-persuna intitolata, fi żmien tnax-il xahar minn meta jkun sar konxju tat-telf jew ħsara, lil wieħed mit-trasportaturi li lilu tista' tiġi indirizzata pretensjoni skond l-Artikolu 55, paragrafu 1. Fejn il-persuna intitolata tagħti avviż verbali ta' l-inċident lit-trasportatur, it-trasportatur għandu jforniha b'konferma ta' tali avviż verbali.

2. Madankollu, id-dritt għal azzjoni m'għandux jitneħħa jekk

(a) fi żmien il-perijodu previst f'paragrafu 1, il-persuna intitolata tkun indirizzat pretensjoni lil wieħed mit-trasportaturi nnominati fl-Artikolu 55, paragrafu 1;

(b) fi żmien il-perijodu previst f'§ 1 it-trasportatur li jkun responsabbli jkun sar jaf bl-inċident tal-passiġġier b'xi mod ieħor;

(ċ) avviż ta' l-inċident ma jkunx ingħata, jew ikun ingħata tard, bħala riżultat ta' ċirkostanzi mhux attribwiti għall-persuna intitolata;

(d) il-persuna intitolata tagħti provi li l-inċident kien ikkawżat bil-ħtija fuq il-parti tat-trasportatur.

Artikolu 59

Tneħħija tad-dritt għal azzjoni li tirriżulta mit-Trasport tal-bagalji

1. L-aċċettazzjoni tal-bagalji mill-persuna intitolata għandha tneħħi d-drittijiet kollha għal azzjoni kontra t-trasportatur li tirriżulta mill-kuntratt tat-Trasport f'każ ta' telf, ħsara jew dewmien parzjali tal-kunsinna.

2. Madankollu, id-dritt għal azzjoni m'għandux jitneħħa:

(a) f'każ ta' telf jew ħsara parzjali, jekk

1. it-telf jew ħsara jkun aċċertat skond l-Artikolu 54 qabel l-aċċettazzjoni tal-bagalji mill-persuna intitolata;

2. l-aċċertazzjoni li tkun suppost saret skond l-Artikolu 54 tithalla barra ħtija biss tat-trasportatur;

(b) f'każ ta' telf jew ħsara li ma jkunux jidhru li l-eżistenza tagħhom tkun aċċertata wara l-aċċettazzjoni tal-bagalji mill-persuna intitolata, jekk hija

1. titlob aċċertazzjoni skond l-Artikolu 54 immedjatament wara li tiskopri t-telf jew ħsara u mhux aktar tard minn tliet ijiem wara l-aċċettazzjoni tal- bagalji, u

2. barra minn hekk, ikollha provi li t-telf jew ħsara jkunu seħħu bejn iż-żmien li tkun ittieħdet mit-trasportatur u l-ħin tal-kunsinna;

(ċ) f'każ ta' dewmien tal-kunsinna, jekk fi żmien wieħed u għoxrin jum il-persuna intitolata tkun aċċertat id-drittijiet tagħha kontra wieħed mit-trasportaturi speċifikati fl-Artikolu 56, paragrafu 3;

(d) jekk il-persuna intitolata tagħti provi li t-telf jew ħsara jkunu kkawżat bil-ħtija fuq il-parti tat-trasportatur.

Artikolu 60

Limitazzjoni ta' l-azzjonijiet

1. Il-perijodu ta' limitazzjoni ta' azzjonijiet għal ħsarat bbażati fuq ir-responsabbiltà tat-trasportatur f'każ ta' mewt jew korriment personali ta' passiġġieri għandu jkun:

(a) fil-każ ta' passiġġier, tliet snin mill-jum wara l-inċident;

(b) fil-każ ta' persuni intitolati oħrajn, tliet snin mill-jum wara l-mewt tal-passiġġier, soġġett għal massimu ta' ħames snin mill-jum wara l-inċident.

2. Il-perijodu ta' limitazzjoni għal azzjonijiet oħrajn li jirriżultaw mill-kuntratt tat-trasport għandu jkun ta' sena. Madankollu, il-perijodu tal-limitazzjoni għandu jkun sentejn fil-każ ta' azzjoni għal telf jew ħsara li jirriżultaw minn att jew ommissjoni mwettqa bl-intenzjoni li jiġu kkawżati tali telf jew ħsara, jew bi traskuraġni u bl-għarfien li tali telf jew ħsara probabbli jirriżultaw.

3. Il-perijodu tal-limitazzjoni previst f'paragrafu 2 għandu jgħodd għal azzjonijiet:

(a) għall-kumpens ta' telf totali, mill-erbatax-il jum wara l-għeluq tal-perijodu ta' żmien previst fl-Artikolu 22, paragrafu 3;

(b) għal kumpens ta' telf parzjali, ħsara jew dewmien ta' kunsinna, mill-jum meta l-kunsinna tkun saret;

(ċ) fil-każijiet l-oħrajn kollha li jinvolvu t-trasport ta' passiġġieri, mill-jum ta' l-għeluq tal-validità tal-biljett.

Il-jum indikat għall-bidu tal-perijodu tal-limitazzjoni m'għandux ikun inkluż fil-perijodu.

4. […]

5. […]

6. Altrimenti, is-sospensjoni u l-interruzzjoni tal-perijodi tal-limitazzjoni għandhom jiġu regolati mil-liġi nazzjonali.

TITOLU VII

RELAZZJONIJIET BEJN TRASPORTATURI

Artikolu 61

Apporzjonament ta' l-ispiża tat-Trasport

1. Kwalunkwe trasportatur li jkun ġabar jew li kellu jiġbor spiża ta' Trasport irid iħallas lit-trasportaturi konċernati s-sehem rispettiv tagħhom ta' tali spiża. Il-metodi ta' pagament għandhom jiġu ffissati permezz ta' ftehim bejn it-trasportaturi.

2. L-Artikolu 6, paragrafu 3, l-Artikolu 16, paragrafu 3 u l-Artikolu 25 għandhom japplikaw ukoll għar-relazzjonijiet bejn trasportaturi suċċessivi.

Artikolu 62

Dritt għal rikors

1. Trasportatur li jkun ħallas kumpens skond dawn ir-Regoli Uniformi għandu jkollu dritt għal rikors kontra t-trasportaturi li jkunu ħadu sehem fit-trasport skond id-disposizzjonijiet li ġejjin:

(a) it-trasportatur li jkun ikkawża t-telf jew ħsara għandu jkun l-uniku responsabbli għalihom;

(b) meta t-telf jew ħsara jkunu ġew ikkawżati minn bosta trasportaturi, kull wieħed għandu jkun responsabbli għat-telf jew ħsara li jkun ikkawża; jekk tali distinzjoni tkun impossibbli, il-kumpens għandu jkun proporzjonat bejniethom skond l-ittra ċ);

(ċ) jekk ma jkunx jista' jiġi ppruvat liema mit-trasportaturi jkun ikkawża t-telf jew ħsara, il-kumpens għandu jkun proporzjonat bejn it-trasportaturi kollha li jkunu ħadu sehem fit-Trasport, għajr dawk li jkollhom provi li t-telf jew ħsara ma jkunux ikkawżati minnhom; tali apporzjonament għandu jkun proporzjonat skond is-sehem rispettiv tagħhom ta' l-ispiża tat-Trasport.

2. Fil-każ ta' insolvenza ta' xi wieħed minn dawn it-trasportaturi, is-sehem mhux imħallas li jkun dovut minnu għandu jiġi apporzjonat fost it-trasportaturi l-oħra kollha li jkunu ħadu sehem fit-trasport, fi proporzjon tas-sehem rispettiv tagħhom ta' l-ispiża tat-Trasport.

Artikolu 63

Proċedura għal rikors

1. Il-validità tal-ħlas magħmul mit-trasportatur li jeżerċita dritt għal rikors skond l-Artikolu 62 ma tistax tiġi kkuntestata mit-trasportatur li kontrih ikun ġie eżerċitat id-dritt għal rikors, meta kumpens ikun ġie determinat minn qorti jew tribunal u meta t-trasportatur imsemmi l-aħħar, debitament moqdi bin-notifika tal-proċedimenti, ikun ġie mogħti opportunità li jintervjeni fil-proċedimenti. Il-qorti jew tribunal imqabbad mill-azzjoni prinċipali għandu jiddetermina ż-żmien li għandu jingħata għal tali notifika tal-proċedimenti u għal intervenzjoni fil-proċedimenti.

2. Trasportatur li jeżerċita d-dritt tiegħu għal rikors irid jippreżenta l-pretensjoni tiegħu f'wieħed u l-istess proċediment kontra t-trasportaturi kollha li magħhom ma jkunx laħaq ftehim, altrimenti hu għandu jitlef id-dritt tiegħu għal rikors fil-każ ta' dawk li kontrihom hu ma jkunx ħa proċedimenti.

3. Il-qorti jew tribunal għandu jagħti d-deċiżjoni tiegħu f'sentenza waħda u l-istess dwar il-pretensjonijiet ta' rikors kollha mressqa quddiemu.

4. It-trasportatur li jkun jixtieq jinforza d-dritt tiegħu għal rikors jista' jressaq l-azzjoni tiegħu fil-qrati jew it-tribunali ta' l-Istat li fit-territorju tiegħu, wieħed mit-trasportaturi li jkunu ħadu sehem fit-Trasport ikollu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu, jew il-fergħa jew aġenzija li tkun ikkonkludiet il-kuntratt tat-Trasport.

5. Meta l-azzjoni trid titressaq kontra bosta trasportaturi, it-trasportatur kwerelant għandu jkun intitolat li jagħżel il-qorti jew tribunal li fih hu ser iressaq il-proċedimenti minn fost dawk kompetenti skond paragrafu 4.

6 Il-proċedimenti tar-rikors ma jistgħux jingħaqdu ma' proċedimenti għal kumpens meħuda mill-persuna intitolata taħt il-kuntratt tat-Trasport.

Artikolu 64

Ftehim rigward rikors

It-trasportaturi jistgħu jikkonkludu ftehim li jidderoga mill-Artikoli 61 u 62.

ANNESS II

INFORMAZZJONI MINIMA LI GĦANDHA TIĠI PPROVDUTA MILL-IMPRIŻI FERROVJARJI U/JEW MINN BEJJIEGĦA TAL-BILJETTI

PARTI I: INFORMAZZJONI TA' QABEL IL-VJAĠĠ

Kondizzjonijiet ġenerali applikabbli għall-kuntratt;

Skedi ta' żmien u kondizzjonijiet għall-vjaġġi l-aktar mgħaġġla;

Skedi ta' żmien u kondizzjonijiet għall-irħas nollijiet;

Aċċessibbiltà, kondizzjonijiet ta' l-aċċess u disponibbiltà ta' faċilitajiet abbord għal persuni b' mobbilta mnaqqsa;

Aċċessibbiltà u kondizzjonijiet ta' l-aċċess għar-roti;

Disponibbiltà ta' postijiet fiż-żoni tat-tipjip u ta' mingħajr tipjip, ta' l-ewwel u t-tieni klassi kif ukoll ta' kuċċetti u vaguni ta' l-irqad;

Kwalunkwe attività li probabbilment tfixkel jew iddewwem is-servizzi;

Disponabbiltà ta' servizzi abbord;

Proċeduri għar-riklamazzjoni ta' bagalji mitlufa;

Proċeduri għas-sottomissjoni ta' ilmenti.

PARTI II: INFORMAZZJONI WAQT IL-VJAĠĠ

Servizzi abbord

L-istazzjon li jmiss

Dewmien

Servizzi prinċipali ta' kollegament

Kwistjonijiet ta' sigurtà u sikurezza.

ANNESS III

STANDARDS MINIMI TAL-KWALITÀ TAS-SERVIZZ

Informazzjoni u biljetti

Puntwalità tas-servizzi internazzjonali, u prinċipji ġenerali għat-trattament ta' interruzzjonijet tas-servizzi

Kanċellazzjonijiet ta' servizzi internazzjonali

Indafa tal-vaguni tar-roti u tal-faċilitajiet fl-istazzjon (il-kwalità ta' l-arja fil-vaguni, l-iġjene tal-faċilitajiet sanitarji, eċċ.)

Sondaġġ dwar is-sodisfazzjon tal-konsumatur

Trattament ta' ilmenti, rimborsi u kumpens għal nuqqas ta' konformità mal-kwalità

Assistenza pprovduta lill-persuni b' mobbilta mnaqqsa.

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJIET TAL-KUNSILL

I. INTRODUZZJONI

Il-Kummissjoni ppreżentat il-proposta għal Regolament dwar id-drittijiet u l-obbligi tal-passiġġieri fit-trasport internazzjonali bil-ferroviji fit-3 ta' Marzu 2004 bħala waħda mill-erba' proposti tat-Tielet Pakkett tal-Ferroviji ([1]).

Fit-28 ta' Settembru 2005, il-Parlament Ewropew ivvota l-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari.

Fl-24 ta' Lulju 2006, il-Kunsill adotta l-Pożizzjoni Komuni tiegħu skond l-Artikolu 251 tat-Trattat.

Fit-twettiq tal-ħidma tiegħu, il-Kunsill ħa kont ta' l-opinjonijiet tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([2]) u tal-Kumitat tar-Reġjuni ([3]).

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI KOMUNI

1. Ġenerali

In-negozjati dwar ir-Regolament dwar id-drittijiet u l-obbligi tal-passiġġieri fit-trasport internazzjonali bil-ferrovija seħħew fl-isfond ta' żewġ pubblikazzjonijiet mill-Kummissjoni Ewropea, partikolarment il-White paper tagħha "Politika Ewropea tat-trasport għall-2010: żmien ta' deċiżjoni" ([4]) u l-Komunikazzjoni tagħha lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew "Lejn żona Ewropea ta' trasport integrata" ([5]). F'dawn il-pubblikazzjonijiet il-Kummissjoni tisħaq dwar il-ħtieġa li l-utenti tas-sistema tat-trasport jitpoġġew lura fil-qalba tal-politika Ewropea tat-trasport u li jitwarrbu n-nuqqasijiet fil-livelli tas-servizz tat-trasport internazzjonali tal-passiġġieri bil-ferrovija. Il-Proposta għal Regolament hija wkoll tweġiba għall-ilmenti li l-Kummissjoni rċeviet miċ-ċittadini Ewropej fir-rigward tal-kwalità inadegwata tas-servizz provdut minn impriżi ferrovjarji f'servizzi internazzjonali għall-passiġġieri tal-ferroviji.

Għalhekk il-Pożizzjoni Komuni kif miftehma mill-Kunsill tistabbilixxi regoli dwar:

- l-informazzjoni li trid tingħata mill-impriżi ferrovjarji, il-konklużjoni ta' kuntratti ta' trasport, il-ħruġ ta' biljetti u l-implimentazzjoni ta' sistema ta' informazzjoni u riservazzjoni kompjuterizzata għat-trasport ferrovjarju;
- ir-responsabbiltà ta' l-impriżi ferrovjarji u l-obbligi tagħhom ta' l-assigurazzjoni għall-passiġġieri u l-bagalji tagħhom;
- l-obbligi minimi ta' l-impriżi ferrovjarji għall-passiġġieri f'każ ta' dewmien, konnessjonijiet mitlufin u kanċellazzjonijiet;
- il-protezzjoni ta' u l-assistenza għal persuni b'mobilità mnaqqsa li jivvjaġġaw bil-ferrovija,
- id-definizzjoni u l-monitoraġġ ta' standards ta' kwalità tas-servizzi għal servizzi internazzjonali, il-ġestjoni tar-riskji għas-sigurtà personali tal-passiġġieri u l-mod kif jiġu trattati l-ilmenti;
- regoli ġenerali dwar l-infurzar.

2. Kwistjonijiet ċentrali ta' politika

i) *Kompatibbiltà mal-COTIF/CIV*

Uħud mill-arranġamenti li l-Kummissjoni ppreżentat fil-proposta tagħha kienu mqanqla mid-dispożizzjonijiet tal-COTIF (il-Konvenzjoni dwar Trasport Internazzjonali bil-Ferrovija) u l-Appendiċi tagħha tas-CIV (Regoli Uniformi rigward il-Kuntratt tat-Trasport Internazzjonali ta' Passiġġieri u l-Bagalji tagħhom bil-Ferrovija).

([1]) It-3 proposti leġislattivi oħrajn jikkonċernaw:
- Direttiva li temenda d-Direttiva 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-linji tal-ferrovija tal-Komunità (dok. 7147/04 TRANS 107 CODEC 335)
- Direttiva dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' l-ekwipaġġi ferrovjarji li jhaddmu lokomotivi u ferroviji fuq ir-rettikolat ferrovjarju tal-Komunità (dok. 7148/04 TRANS 108 CODEC 336)
- Regolament dwar obbligi ta' kwalità għal servizzi ta' trasport ta' merkanzija bil-ferrovija (dok.7150/04 TRANS 110 CODEC 338).

([2]) ĠU C 221, 8.9.2005, p. 8.

([3]) ĠU C 71, 22.03.2005, p. 26.

([4]) dok. 11932/01 TRANS 131 AVIATION 70 MAR 76.

([5]) COM (2002) 18, 23.01.2002.

Sabiex tiġi żgurata l-koerenza bejn il-leġislazzjoni Komunitarja u l-ftehim internazzjonali, il-Kunsill, fil-laqgħa tiegħu tal-21 ta' April 2005, iddeċieda li jinkorpora ċertu dispożizzjonijiet tal-COTIF/CIV fit-test il-ġdid. Dan sar permezz ta' l-Artikoli introduttivi (4, 10 u 13) li jirreferu għal biċċiet mill-COTIF/CIV li hemm fl-Anness għar-Regolament. Id-dispożizzjonijiet in kwistjoni jippermettu kompatibbiltà mal-COTIF/CIV u jevitaw il-ħtieġa ta' leġislazzjoni dwar materji diġà koperti mill-COTIF/CIV (regoli dwar il-kuntratti tat-trasport, ir-responsabbiltà ta' l-impriżi tal-ferroviji fir-rigward tal-passiġġieri u l-bagalji tagħhom, id-dewmien, il-konnessjonijiet mitlufa u l-kanċellazzjonijiet).

Il-Parlament Ewropew segwa approċċ simili fl-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari billi adotta emendi li — in parti jew bis-sħiħ — jirrikjedu l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet rispettivi tal-COTIF/CIV (Emendi 138/rev + 32, 50, 80, 81, 83 u 108). Il-Parlament Ewropew issuġġerixxa wkoll it-tħassir mit-test oriġinali tal-Kummissjoni ta' serje ta' dispożizzjonijiet li mhumiex kompatibbli mas-CIV (eż. l-emendi 34, 35, 52, 53, 54 u 108).

ii) *Kamp ta' applikazzjoni*

Il-kamp ta' applikazzjoni globali tal-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill ikopri vjaġġi internazzjonali madwar il-Komunità li jsiru minn servizzi domestiċi u internazzjonali, li huma pprovduti minn impriża ferrovjarja waħda jew aktar.

a) Limitazzjonijiet: servizzi domestiċi

Il-Kunsill iddeċieda li jillimita l-kamp ta' applikazzjoni fir-rigward ta' dewmien, konnessjonijiet mitlufin u kanċellazzjonijiet (Kapitolu IV) u standards ta' kwalità tas-servizz (Kapitoli VI, Artikolu 25). Biex jiġi evitat piż finanzjarju żejjed, id-dispożizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw biss għal vjaġġi internazzjonali fuq servizzi internazzjonali u jeskludu fornituri ta' servizzi domestiċi:

— (għal partijiet minn vjaġġ internazzjonali) l-obbligi li jikkonċernaw rimborż u tibdil fir-rotta, kumpens tal-prezz tal-biljett, u ta' assistenza f'każ ta' dewmien fil-wasla jew fit-tluq;

— l-obbligi kollha li jikkonċernaw it-twaqqif u l-monitoraġġ ta', u r-rappurtar dwar, sistemi ta' kwalità tas-servizz u l-ġestjoni tagħhom.

b) Limitazzjonijiet: eżenzjonijiet temporanji

Il-Kunsill iddeċieda wkoll li jillimita l-kamp ta' applikazzjoni tal-Pożizzjoni Komuni tiegħu peress li taħseb għal eżenzjonijiet temporanji mogħtijin lill-Istati Membri għal ċertu servizzi transkonfini u servizzi internazzjonali fejn parti sinifikattiva tas-servizz qed tkun imħaddma barra mill-Komunità. L-Istati Membri li japplikaw tali dispożizzjonijiet għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni, li mbagħad tiddetermina jekk eżenzjoni hix skond id-dispożizzjonijiet ta' l-abbozz ta' Regolament.

Meta ħaseb għall-possibbiltà li jingħataw tali eżenzjonijiet, il-Kunsill kellu f'moħħu li jħalli f'idejn l-Istati Membri biex jindirizzaw dawk il-kwistjonijiet f'tali sitwazzjonijiet eċċezzjonali, b'hekk jiġi evitat piż finanzjarju addizzjonali fuq il-fornituri tas-servizz.

ċ) Kamp ta' applikazzjoni mwessa': Persuni b'mobilità mnaqqsa

Wieħed mit-tiri priniċipali ta' dan l-abbozz ta' Regolament huwa li l-ivvjaġġar bil-ferroviji jsir aktar aċċessibbli għal persuni b'mobilità mnaqqsa (PRM). Konsegwentement, il-Kunsill iddeċieda li jmur lil hinn minn dak li l-Kummissjoni għamlet fil-proposta tagħha u jagħmel id-dispożizzjonijiet applikabbli wkoll għal vjaġġi domestiċi fuq servizzi internazzjonali.

Fl-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari, il-Parlament Ewropew iddeċieda li jsegwi triq differenti u jagħmel id-dispożizzjonijiet ta' dan l-abbozz ta' Regolament applikabbli għall-passiġġieri kollha tal-ferroviji (emenda 11 et al). Il-Kunsill iqis li tali approċċ huwa prematur u jippreferi jara l-Pożizzjoni Komuni tiegħu bħala komplimentari għad-Direttiva dwar l-Aċċess għas-Suq, li tilleġisla biss dwar il-ftuħ tas-suq internazzjonali tal-passiġġieri tal-ferroviji.

iii) *Informazzjoni u Sistema ta' Riservazzjoni Kompjuterizzati għat-Trasport Ferrovjarju (CIRSRT)*

Sabiex jipprovdu l-informazzjoni u joħorġu l-biljetti skond l-abbozz ta' Regolament, il-Kunsill iddeċieda li jintroduċi obbligu għall-impriżi ferrovjarji u l-bejjiegħa tal-biljetti li jagħmlu użu minn Informazzjoni u Sistema ta' Riservazzjoni Kompjuterizzati għat-Trasport Ferrovjarju (CIRSRT). Il-proċeduri biex tiġi stabbilita din is-sistema huma mniżżlin fl-Artikolu 9 paragrafi 2, 3 u 4 tal-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill u jserrħu fuq l-Ispeċifikazzjonijiet Tekniċi ta' Interoperabilità tad-Direttiva 2001/16/KE ([1]) (Kapitolu II u Anness II, 2.5). Bil-ħolqien ta' din is-sistema il-Kunsill tbiegħed mill-proposta tal-Kummissjoni, li bbażat l-aċċess għal informazzjoni dwar vjaġġi fuq il-kunċett ta' bejjiegħa ta' sistemi. Il-Kunsill ikkunsidra l-involviment ta' tali intermedjarji bħala mhux meħtieġ u għalhekk iddeċieda li jindirizza d-dispożizzjonijiet rilevanti direttament lill-impriżi ferrovjarji u lill-bejjiegħa tal-biljetti.

iv) *Dewmien, konnessjonijiet mitlufa u kanċellazzjonijiet*

Kif ġie diġà indikat, il-Kunsill għażel li jġib id-dispożizzjonijiet dwar ir-responsabbiltà ta' l-impriżi ferrovjari f'każ ta' dewmien, konnessjonijiet mitlufa u kanċellazzjonijiet skond il-kapitolu rilevanti tal-COTIF/CIV. Barra minn hekk, il-Kunsill iddeċieda li jinkludi dispożizzjonijiet speċjali għar-rimborż u t-tibdil fir-rotta, għall-kumpens tal-prezz tal-biljett u l-obbligu li tingħata assistenza lill-passiġġieri f'każ ta' dewmien fil-wasla jew fit-tluq. Fir-rigward tal-kumpens tal-prezz tal-biljett, il-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill hija aktar skond il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew (emenda 61) u tipprevedi skema aktar sempliċi u aktar trasparenti minn dik proposta mill-Kummissjoni. Id-dispożizzjoni adottata hija ddeterminata mit-tul fid-dewmien li sservi ta' bażi għall-ammont ta' kumpens. Barra minn hekk, il-Kunsill għamel il-mod ta' ħlas tal-kumpens aktar flessibbli (vawċer u/jew servizzi oħrajn jew flus kontanti), li jsegwi wkoll suġġeriment tal-Parlament Ewropew (emenda 124).

v) *Dispożizzjonjiet Speċjali għal persuni b'mobilità mnaqqsa*

Biex jiġi ffaċilitat l-ivvjaġġar bil-ferroviji, il-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill tistabbilixxi dispożizzjonijiet speċjali fir-rigward tad-drittijiet għal trasport, l-assistenza li għandha tingħata fl-istazzjonijiet tal-ferroviji u fuq il-ferroviji u l-kondizzjonijiet li taħthom hija disponibbli tali assistenza, il-kumpens fir-rigward tat-tagħmir għall-mobilità u l-informazzjoni li għandha tingħata lil persuni b'mobilità mnaqqsa. B'hekk, il-Kunsill ifittex li jiżgura aċċess indaqs għall-ivvjaġġar bil-ferroviji mingħajr spejjeż addizzjonali għall-passiġġiera kkonċernati. Il-Kunsill huwa kunfidenti li dawn id-dispożizzjonijiet ser jikkontribwixxu biex persuni b'mobilità mnaqqsa jkunu jistgħu jibbenefikaw mill-istess opportunitajiet ta' vjaġġar bħal ċittadini oħrajn.

3. **Kwistjonijiet oħrajn**

i) *Sigurtà, Ilmenti u Kwalità tas-Servizz*

Reċentement is-sigurtà personali tal-passiġġieri saret prinċipju ċentrali fil-qasam tat-trasport. Huwa għalhekk li l-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill fiha dispożizzjonijiet li jobbligaw lill-partijiet interessati jieħdu l-miżuri adegwati — bi qbil ma' l-awtoritajiet pubbliċi — biex tkun żgurata s-sigurtà personali tal-passiġġieri fi stazzjonijiet ferrovjarji u fuq il-ferroviji u biex jiġu mmaniġġjati r-riskji. Bl-estensjoni ta' dawn l-obbligi għall-amministraturi ta' l-istazzjonijiet, il-Kunsill segwa suġġeriment tal-Parlament Ewropew (emenda 100).

Il-Pożizzjoni Komuni kif adottata mill-Kunsill tobbliga wkoll lill-impriżi ferrovjarji — b'kooperazzjoni mal-bejjiegħa tal-biljetti — li joħolqu mekkaniżmu biex jiġu trattati l-ilmenti għad-drittijiet u l-obbligi koperti mill-abbozz tar-Regolament. Barra minn hekk, l-impriżi ferrovjarji għandhom jippubblikaw rapport annwali li jelenka l-ilmenti li jaslulhom u kif dawn ġew trattati.

Dwar il-kwalità tas-servizz, il-Pożizzjoni Komuni fiha dispożizzjonijiet li jobbligaw lill-impriżi ferrovjarji jiddefinixxu l-istandards tal-kwalità tas-servizz u jimplimentaw sistema biex tinżamm il-kwalità tas-servizz. L-Anness III ta' l-abbozz ta' Regolament fih lista minima ta' punti li jridu jiġu koperti f'dawn l-istandards. L-impriżi ferrovjarji ser ikunu obbligati wkoll jippubblikaw rapport dwar ir-rendiment tal-kwalità tas-servizz tagħhom fuq bażi annwali.

([1]) ĠU L 110, 20.4.2001, p. 1.

B'dawn il-miżuri, il-Kunsill jimmira li jġib 'il quddiem il-protezzjoni tal-konsumatur fil-qasam ta' l-ivvjaġġar internazzjonali tal-passiġġieri bil-ferroviji u li jippromwovi fost l-impriżi ferrovjarji standards imtejbin ta' kwalità tas-servizz.

ii) *Infurzar*

Il-Pożizzjoni Komuni kif adottata mill-Kunsill tistipula wkoll obbligu fuq l-Istati Membri li jaħtru korp (jew korpi) responsabbli mill-infurzar ta' l-abozz ta' Regolament. Barra minn hekk, il-Pożizzjoni Komuni tobbliga lil dawn il-korpi ta' infurzar sabiex jikkooperaw u jagħmlu skambju ta' informazzjoni bi ħsieb li jippromwovu prinċipji kkoordinati ta' teħid ta' deċiżjonijiet madwar l-Istati Membri.

III. **KONKLUŻJONI**

Fl-istabbiliment tal-Pożizzjoni Komuni, il-Kunsill ħa kont sħiħ tal-proposta tal-Kummissjoni u ta' l-opinjoni fl-ewwel qari tal-Parlament Ewropew. Fir-rigward ta' l-emendi proposti mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill josserva li numru konsiderevoli ta' emendi diġà — fl-ispirtu, parzjalment jew fis-sħiħ — ġew koperti fil-Pożizzjoni Komuni tiegħu. Id-deċiżjoni li tiġi evitata "leġislazzjoni doppja" u allura li jiġu integrati ċertu dispożizzjonijiet tal-COTIF/CIV tissottolinja b'mod ċar l-ispirtu ta' ftehim bejn iż-żewġ ko-leġislaturi.

Fir-rigward tal-kwistjoni prinċipali li dwarha m'hemmx ftehim — l-inklużjoni tat-trasport domestiku tal-passiġġieri bil-ferroviji fil-kamp ta' applikazzjoni ta' l-abbozz ta' Regolament — il-Kunsill jikkunsidra l-approċċ tiegħu bħala tweġiba bbilanċjata u xierqa.

POŻIZZJONI KOMUNI (KE) Nru 20/2006

adottata mill-Kunsill fl-24 ta' Lulju 2006

bil-ħsieb li tadotta Direttiva 2006/…/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' … li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-ferroviji Komunitarji u d-Direttiva 2001/14/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-allokazzjoni ta' infrastruttura għall-kapaċità tal-ferroviji u l-intaxxar tal-ħlasijiet għall-użu ta' l-infrastruttura tal-ferroviji

(2006/C 289 E/02)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 71 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([1]),

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni ([2]),

Filwaqt li jaġixxu skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat ([3]),

Billi:

(1) Id-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE tad-29 ta' Lulju 1991 dwar l-iżvilupp tal-linji tal-ferrovija tal-Komunita' ([4]) kienet imfassla biex tiffaċilita l-addattament tal-linji tal-ferrovija Komunitarji għal-ħtiġiet tas-suq wieħed u biex tittejjeb l-effiċjenza tagħhom.

(2) Id-Direttiva 2001/14/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2001 dwar l-allokazzjoni ta' kapaċità ta' infrastruttura tal-ferroviji u t-tqegħid ta' piżijiet għall-użu ta' infrastruttura tal-ferroviji ([5]) tikkonċerna l-prinċipji u l-proċeduri li għandhom jiġu applikati firrigward ta' l-istabbiliment u l-ħlas ta' piżijiet għall-infrastruttura tal-linji ferrovjarji u l-allokazzjoni ta' kapaċità ta' l-infrastruttura tal-linji ferrovjarji.

(3) Fil-*White Paper* tagħha, Il-politika Ewropea dwar it-trasport għall-2010: iż-żmien li niddeċiedu, il-Kummissjoni ħabbret l-intenzjoni tagħha li tkompli tibni s-suq intern fis-servizzi ferrovjarji billi tipproponi li tiftaħ is-suq fisservizzi internazzjonali għall-passiġġieri.

(4) L-għan ta' din id-Direttiva huwa li tindirizza l-ftuħ tas-suq għas-servizzi ferrovjarji internazzjonali fi ħdan il-Komunità, u m' għandiex għaldaqstant tikkonċerna s-servizzi bejn Stat Membru u pajjiż terz. Barra minn hekk, l-Istati Membri għandhom ikunu jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, servizzi li jgħaddu fil-Komunità.

(5) Is-servizzi ferrovjarji internazzjonali attwali jagħtu stampa ta' kuntrast kbir. Servizzi ta' vjaġġar fit-tul (per eżempju l-ferroviji ta' bil-lejl) jinsabu f'diffikultà u diversi minnhom ġew irtirati mill-impriżi ferrovjarji li joperawhom biex jillimitaw it-telf. Is-suq għas-servizzi internazzjonali ta' veloċità għolja, minn naħa l-oħra, ra żieda qawwija fit-traffiku u ser ikompli l-iżvilupp qawwi tiegħu bl-irduppjar u l-interkonnessjoni tan-*network* trans-Ewropew ta' veloċità għolja sa l-2010. Madankollu, hemm pressjoni ta' kompetittività qawwija mil-linji ta' l-ajru ta' prezz baxx fiż-żewġ każijiet u huwa għaldaqstant essenzjali li jiġu stimulati inizjattivi ġodda li jippromwovu kompetizzjoni bejn l-impriżi ferrovjarji.

(6) Ma jkunx possibbli li jinfetaħ is-suq fis-servizzi internazzjonali għall-passiġġiera mingħajr disposizzjonijiet dettaljati dwar l-aċċess ta' l-infrastruttura, progress sostanzjali dwar l-interoperabilità u qafas strett ta' sikurezza ferrovjarja fuq livell nazzjonali u Ewropew. Dawn l-elementi kollha issa huma fis-seħħ wara t-traspożizzjoni tad-Direttiva 2001/12/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2001 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE ([6]), id-Direttiva 2004/51/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 li temenda d-Direttiva 91/440/KEE tal-Kunsill ([7]), id-Direttiva 2001/13/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2001 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 95/18/KE dwar il-liċenzjar ta' impriżi ferrovjarji ([8]), id-Direttiva 2001/14/KE u d-Direttiva 2004/49/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar is-sigurtà tal-linji ferrovjarji Komunitarji ([9]). Jeħtieġ li dan il-qafas regolatorju ġdid ikun appoġġat minn prattika stabbilita u konsolidata mid-data proposta għall-ftuħ tas-suq għas-servizzi internazzjonali tal-passiġġieri. Dan ser jeħtieġ ċertu żmien. Id-data mmirata g]all-ftuħ tas-suq għandha għalhekk tkun l-1 ta' Jannar 2010.

([1]) ĠU C 221, 8.9.2005, p.56.

([2]) ĠU C 71, 22.3.2005, p. 26.

([3]) Opinjoni tal-Parlament Ewropew tat-28 ta' Settembru 2005 (għadha mhix pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali), Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill ta' 24 ta' Lulju 2006 u Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta'… (għadha mhix pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

([4]) ĠU L 237, 24.8.1991, p. 25. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/51/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 164; verżjoni rettifikata fil-ĠU L 220, 21.6.2004, p. 58).

([5]) ĠU L 75, 15.3.2001, p. 29. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/49/KE (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 44). Verżoni rettifikata fil-ĠU L 220, 21.6.2004, p. 16.

([6]) ĠU L 75, 15.3.2001, p. 1.

([7]) ĠU L 220, 21.6.2004, p.58.

([8]) ĠU L 75, 15.3.2001, p. 26.

([9]) ĠU L 220, 21.6.2004, p.16.

(7) In-numru ta' servizzi ta' linji ferrovjarji mingħajr waqfiet intermedji hu limitat ħafna. Fil-każ ta' vjaġġi mingħajr waqfiet intermedji, hu essenzjali li jiġu awtorizzati operaturi ġodda fis-suq biex itellgħu u jniżżlu passiġġieri matul ir-rotta biex jiżguraw li tali operazzjonijiet għandhom ċans realistiku ta' vijabilita ekonomika u sabiex jiġi evitat li kompetituri potenzjali jitpoġġew fi żvantaġġ ma' operaturi eżistenti, li għandhom id-dritt li jtellgħu u jniżżlu passiġġieri matul ir-rotta. Dan id-dritt għandu jkun mingħajr preġudizzju għar-regolamenti Komunitarji u nazzjonali dwar il-politika ta' kompetizzjoni.

(8) L-introduzzjoni ta' servizzi ġodda internazzjonali b' aċċess miftuħ b' waqfiet intermedji m'għandhomx jintużaw biex iwasslu għal-ftuħ tas-suq għas-servizzi domestiċi tal-passiġġieri, iżda għandhom sempliċiment ikunu ffukati fuq waqfiet li huma anċillari għar-rotta internazzjonali. Abbażi ta' dak, l-introduzzjoni tagħhom għandha tikkonċerna servizzi li l-għan prinċipali tagħhom hu li jġorr passiġġieri li jkunu qed jivvjaġġaw fuq vjaġġ internazzjonali. Id-determinazjoni jekk dak huwiex l-għan prinċipali tas-servizz għandha tieħu kont ta' kriterji bħall-proporzjon ta' *turnover*, u ta' volum, li ġejjin mit-trasport ta' passiġġieri domestiċi jew internazzjonali, u t-tul tas-servizz. Din id-determinazzjoni għandha ssir mill-korp regolatorju nazzjonali rispettiv fuq talba tal-parti interessata.

(9) Ir-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 1191/69 tas-26 ta' Ġunju 1969 dwar azzjoni mill-Istati Membri fir-rigward ta' l-obbligi inerenti fil-kunċett tas-servizz ta' trasport pubbliku bil-ferrovija, fit-triq u bil-passaġġi fuq l-ilma interni [1] awtorizza lill-Istati Membri u l-awtrotitajiet lokali bl-għotja ta' kuntratti ta' servizz pubbliku. Dawn il-kuntratti jista' jkun fihom drittijiet esklussivi biex jiġu operati ċerti servizzi. Hu għalhekk meħtieġ li jiġi żgurat li d-disposizzjonijiet ta' dak ir-Regolament ikunu konsistenti mal-prinċipju li servizzi internazzjonali tal-passiġġieri jinfetħu għall-kompetizzjoni.

(10) Il-ftuħ ta' servizzi internazzjonali tal-passiġġieri, li jinkludu d-dritt li jittellgħu passiġġieri fi kwalunkwe stazzjon li jinsab fir-rotta ta' servizz internazzjonali u li jitniżżlu f'ieħor, inklużi l-istazzjonijiet li jinsabu fl-istess Stat Membru, għal kompetizzjoni jista' jkollu implikazzjonijiet fuq l-organizzazzjoni u l-finanzjament ta' servizzi ferrovjarji għal passiġġieri provduti taħt kuntratt ta' servizz pubbliku. L-Istati Membri għandu jkollhom il-possibbiltà li jillimitaw id-dritt għall-aċċess għas-suq fejn dan id-dritt ikun jikkomprometti l-bilanċ ekonomiku ta' dawn il-kuntratti ta' servizz pubbliku u fejn tingħata approvazzjoni mill-korpi regolatorji rilevanti msemmija fl-Artikolu 30 tad-Direttiva 2001/14/KE abbażi ta' l-analiżi ekonomika objettiva,wara talba mill-awtoritajiet kompetenti li għamlu l-għotja tal-kuntratti ta' servizz pubbliku.

(11) Xi Stati Membri diġà mxew biex jiftħu s-suq għal servizzi ferrovjarji għall-passiġġieri permezz ta' sejħiet għal offerti kompetittivi trasparenti u miftuħa għall-għoti ta' whud mit-tali servizzi. Huma m'għandhomx għalfejn jipprovdu aċċess shiħ miftuħ għas-servizzi għall-passiġġieri internazzjonali, billi din il-kompetizzjoni għad-dritt għall-użu ta' ċerti rotot ferrovjarji involviet test sufficjenti tal-valur tas-suq għat-tħaddim ta' dawk is-servizzi.

(12) Il-valutazzjoni ta' jekk il-bilanċ ekonomiku tal-kuntratt ta' servizz pubbliku jistax jiġi kompromess, għandha tieħu kont ta' kriterji pre-determinati bħall-impatt fuq il-profitabbilità ta' kwalunkwe servizz li hu inkluż fil-kuntratt ta' servizz pubbliku, domanda tal-passiġġieri, prezzijiet tal- biljetti, arranġamenti tal-biljetti, lokalità u numru ta' waqfiet fuq iż-żewġ naħat tal-fruntiera u skeda ta' ħin u frekwenza tas-servizz il-ġdid propost. Abbażi ta' din il-valutazzjoni u tad-deċiżjoni tal-korp regolatorju relevanti, l-Istati Membri jistgħu jawtorizzaw, jimmodifikaw jew jimpedixxu d-dritt ta' aċċess għas-servizz mixtieq internazzjonali tal-passiġġieri, inkluż It-tqegħid ta' piżijiet fuq l-operatur ta' servizz internazzjonali tal-passiġġieri ġdid, f'konformità ma' l-analiżi ekonomika u skond il-liġi Komunitarja u l-prinċipji ta' ugwaljanza u non-diskriminazzjoni.

(13) Sabiex jiġi żgurat il-finanzjament ta' l-obbligi tas-servizz pubbliku, huwa xieraq li l-Istati Membri jiġu permessi jimponu taxxa fuq is-servizzi tal-passiġieri fit-territorju tagħhom skond il-liġi Komunitarja.

(14) Il-korp regolatorju għandu jiffunzjona b'tali mod li jevita kwalunkwe konflitt ta' interessi u kwalunkwe involviment possibbli fl-għotja tal-kuntratt ta' servizz pubbliku taħt konsiderazzjoni. B'mod partikolari, l-indipendenza funzjonali tiegħu għandha tiġi assigurata jekk ikun konness mill-qrib, għal għanijiet legali jew organizzativi, ma' l-awtorità kompetenti involuta fl-għotja tal-kuntratt ta' servizz pubbliku taħt konsiderazzjoni. Il-kompetenza tal-korp regolatorju għandha tkun estiża biex tippermetti l-valutazzjoni ta' l-għan tas-servizz internazzjonali u, fejn adegwat, l-impatt ekonomiku potenzjali fuq kuntratti ta' servizz pubbliku eżistenti.

(15) Din id-Direttiva tikkostitwixxi fażi ulterjuri tal-ftuħ tas-suq ferrovjarju. Xi Stati Membri diġà fetħu s-suq għas-servizzi internazzjonali tal-passiġġieri fit-territorju tagħhom. F'dan il-kuntest, din id-Direttiva m'għandhiex tinftiehem li toħloq obbligi għal dawk l-Istati Membri biex jagħtu, qabel l-1 ta' Jannar 2010, drittijiet ta' aċċess għal impriżi tal-ferroviji liċenzjati fi Stat Membru fejn drittijiet simili ma ġewx mogħtija.

[1] ĠU L 156, 28.6.1969, p. 1. Regolament kif l-aħħar emendat mir-Regolament (KEE) Nru 1893/91 (ĠU L 169, 29.6.1991, p. 1).

(16) Il-korpi regolatorji nazzjonali għandhom abbażi ta' l-Artikolu 31 tad-Direttiva 2001/14/KE, jagħmlu skambju ta' informazzzjoni u, fejn rilevanti f'każijiet individwali, jikkoordinaw fuq il-prinċipji u l-prattika li jagħmlu valutazzjoni dwar jekk il-bilanċ ekonomiku ta' kuntratt ta' servizz pubbliku huwiex kompromess. Huma għandhom b'mod progressiv jiżviluppaw linji gwida bbażati fuq l-esperjenzi tagħhom.

(17) L-applikazzjoni ta' din id-Direttiva għandha tkun valutata abbażi tar-rapport li ser jiġi preżentat mill-Kummissjoni sentejn wara d-data tal-ftuħ tas-suq fis-servizzi internazzjonali tal-passiġġieri.

(18) Stat Membru li m'għandux sistema ta' linji ferrovjarji, u l-ebda prospett immedjat li jkollu waħda, ikollu obbligu sproporzjonat u futili li kieku kellu jittrasponi u jimplimenta d-Direttivi 91/440/KEE u 2001/14/KE. Għalhekk, tali Stat Membru għandu jkun eżenti, sakemm ma jkollux sistema ta' linji ferrovjarji, mill-obbligu għat-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni ta' dawn id-Direttivi.

(19) Peress illi l-għanijiet ta' din id-Direttiva, jiġifieri l-iżvilupp tal-linji ferrovjarji Komunitarji, ma jistgħux jintlaħqu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri, meta tiġi meqjusa l-ħtieġa li jiġu żgurati kondizzjonijiet ġusti u non-diskriminitorji ta' aċċess għall-infrastruttura u jittieħed kont tad-dimensjoni ovvjament internazzjonali tal-mod kif partijiet importanti tan-*networks* tal-linji ferrovjarji joperaw, kif ukoll tal-ħtieġa għal azzjoni transnazzjonali koordinata, u jistgħu għaldaqstant jintlaħqu aħjar fuq livell Komunitarju, il-Komunità tista' tadotta miżuri skond il-prinċipju tas-sussidarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skond il-prinċipju ta' proporzjonalità, stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jintlaħaq dan il-għan.

(20) Skond il-paragrafu 34 tal-ftehim Interistituzzjonali dwar leġislazzjoni aħjar ([1]), l-Istati Membri huma mħeġġa jfasslu, għalihom infushom u fl-interess tal-Komunità, it-tabelli tagħhom li sa fejn ikun possibbli juru l-korrelazzjoni bejn din id-Direttiva u l-miżuri ta' traspożizzjoni, u jagħmluhom pubbliċi.

(21) Id-Direttivi 91/440/KEE u 2001/14/KE għandhom għalhekk jiġu emendati għaldaqstant,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

Artikolu 1

Id-Direttiva 91/440/KEE hija b'dan emendata kif ġej:

1) Il-paragrafu li ġej għandu jiżdied ma' l-Artikolu 2:

"4. L-Istati Membri jistgħu jeskludu mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva kwalunkwe servizz tal-linji ferrovjarji mwettaq madwar il-Komunità u li jibda u jispiċċa barra mill-Komunità.";

2) Ir-raba' inċiż ta' l-Artikolu 3 għandu jiġi mħassar;

3) L-inċiż li ġej għandu jiddaħħal fl-Artikolu 3 wara l-ħames inċiż:

"— 'servizz internazzjonali tal-passiġġieri' għandu jfisser servizz għal passiġġieri fejn il-ferrovija taqsam mill-anqas fruntiera waħda ta' Stat Membru u fejn l-iskop prinċipali tas-servizz hu li jġorr passiġġieri bejn stazzjonijiet li jinsabu fi Stati Membri differenti; il-ferrovija tista' tkun magħquda u/jew maqsuma, u sezzjonijiet differenti jista' jkollhom oriġini u destinazzjonijiet differenti sakemm il-vaguni kollha jaqsmu mill-anqas fruntiera waħda";

4) L-inċiż li ġej għandu jiddaħħal fl-Artikolu 3 wara s-sitt inċiż:

"— 'transitu' għandu jfisser il-qsim tat-territorju Komunitarju li jiġi mwettaq mingħajr tagħbija jew ħatt ta' prodotti u/jew mingħajr ma jittellgħu jew jitniżżlu passiġġieri fit-territorju Komunitarju.";

5) L-ewwel inċiż ta' l-Artikolu 5(3) għandu jitħassar;

6) Il-frażi "u gruppi internazzjonali" għandha titħassar fl-Artikolu 8(1);

7) Paragrafu (1) ta' l-Artikolu 10 għandu jitħassar.

8) Il-paragrafi li ġejjin għandhom jiddaħħlu fl-Artikolu 10:

"3a. Impriżi ta' linji ferrovjarji fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni ta' l-Artikolu 2, għandhom jiġu mogħtija d-dritt ta' aċċess għall-infrastruttura fl-Istati Membri kollha sabiex jiġi operat is-servizz tal-ferrovija internazzjonali tal-passiġġieri sal-1 ta' Jannar 2010. Impriżi ta' linji ferrovjarji għandhom, matul is-servizz għal passiġġieri internazzjonali, ikollhom id-dritt li jtellgħu passiġġieri minn kwalunkwe stazzjon li jinsab fuq ir-rotta internazzjonali u jniżżluhom f'ieħor, inklużi l-istazzjonijiet li jinsabu fl-istess Stat Membru.

Id-dritt ta' aċċess għall-infrastruttura ta' l-Istati Membri li għalihom is-sehem ta' trasport internazzjonali ta' passiġġiera bil-ferrovija jikkostitwixxi iktar min-nofs tat-*turnover* ta' impriżi ta' linji ferrovjarji f'dak l-Istat Membru għandu jiġi garantit sa l-1 ta' Jannar 2012.

Jekk l-iskop prinċipali tas-servizz hux it-trasport ta' passiġġieri bejn stazzjonijiet li jinsabu fi Stati Membri differenti għandu jkun determinat mill-korp jew kopri regolatorji relevanti msemmija fl-Artikolu 30 tad-Direttiva 2001/14/KE wara talba mill-awtoritajiet kompetenti rilevanti u/jew mill-impriżi tas-servizzi ferrovjarji interessati.

([1]) ĠU C 321, 31.12.2003, p. 1.

3b. L-Istati Membri jistgħu jillimitaw id-dritt ta' aċċess definit fil-paragrafu 3(a) dwar servizzi bejn post ta' tluq u ta' destinazzjoni li huma koperti minn kuntratt ta'servizz pubbliku wieħed jew aktar b'mod konformi mal-leġislazzjoni Komunitarja fis-seħħ. Tali limitazzjoni jista' ma jkollhiex l-effett li tnaqqas id-dritt li jittellgħu passiġġieri minn kwalunkwe stazzjon li jinsab fuq ir-rotta ta' servizz internazzjonali u li jitniżżlu f'ieħor inklużi stazzjonijiet li jinsabu fl-istess Stat Membru, minbarra fejn l-eżerċizzju ta' dan id-dritt jikkomprometti l-bilanċ ekonomiku ta' kuntratt ta' servizz pubbliku.

Jekk l-ekwilibriju ekonomiku jkunx kompromess għandu jkun determinat mill-korp jew korpi regolatorju/i relevanti msemmija fl-Artikolu 30 tad-Direttiva 2001/14/KE abbażi ta' analiżi ekonomika objettiba u abbażi ta' kriterji determinati minn qabel, wara talba minn:

— l-awtorità kompetenti jew l-awtoritajiet kompetenti li jkunu taw il-kuntratt ta' servizz pubbliku;

— kwalunkwe awtorità kompetenti oħra interessata biddritt li tillimita l-aċċess taħt dan l-Artikolu;

— il-maniġer ta' l-infrastruttura, jew

— l-intrapriża tal-linji ferrovjarji li qed twettaq il-kuntratt ta' servizz pubbliku.

L-awtoritajiet kompetenti u l-impriżi tal-linji ferrovjarji li jipprovdu s-servizzi pubbliċi għandhom jipprovdu lill-korp jew korpi regolatorju/i relevanti bl-informazzjoni meħtieġa b'mod raġonevoli biex tinlaħaq deċiżjoni. Il-korp regolatorju għandu jikkunsidra l-informazzjoni provduta, jikkonsulta l-partijiet rilevanti kollha kif xieraq, u għandu jinforma lill-partijiet rilevanti bid-deċiżjoni raġunata tiegħu fi żmien pre-determinat u raġonevoli, u, fi kwalunkwe każ, fi żmien xahrejn minn meta jirċievi l-informazzjoni rilevanti kollha. Il-korp regolatorju għandu jagħti r-raġunijiet għaddeċiżjoni tiegħu u jispeċifikaw il-perijodu ta' żmien u l-kondizzjonijiet li fihom,

— l-awtorità jew l-awtoritajiet kompetenti rilevanti,

— il-maniġer ta' l-infrastruttura,

— l-intrapriża tal-linji ferrovjarji li qed twettaq il-kuntratt ta' servizz pubbliku, jew

— l-intrapriża tal-linji ferrovjarji li qiegħda tfittex aċċess,

jistgħu jitolbu l-konsiderazzjoni mill-ġdid tad-deċiżjoni.

3ċ. L-Istati Membri jistgħu wkoll jillimitaw id-dritt li jittellgħu u jitniżżlu passiġġieri fi stazzjonijiet fl-istess Stat Membru fuq ir-rotta ta' servizz internazzjonali għall-passiġġieri fejn dritt esklussiv li jitwasslu passiġġieri bejn dawk l-istazzjonijiet ġie mogħti taħt kuntratt ta' konċessjoni qabel … abbażi tal-proċedura ta' offerti ta' kuntratti ġusta u kompetittiva u b'mod konformi mal-prinċipji tal-liġi Komunitarja. Din il-limitazzjoni tista' tkompli tul iż-żmien oriġinali tal-kuntratt, jew għall-15-il sena, skond liema hu l-iqsar.

3d. Id-disposizzjonijiet ta' din id-Direttiva m'għandhomx jeħtieġu li Stat Membru jagħti, qabel l-1 ta' Jannar 2010, id-dritt għal aċċess imsemmi fil-paragrafu 3a għall-impriżi tal-linji ferrovjarji u s-sussidjarji kkontrollati indirettament u direttament tagħhom, bil-liċenzja fi Stat Membru fejn drittijiet ta' aċċess ta' natura simili m'humiex mogħtija.

3e. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri meħtieġa biex jiżguraw li d-deċiżonijiet imsemmija f' paragrafi 3b, 3ċ u 3d huma soġġetti għal reviżjoni ġudizzjarja.

3f. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 3b, l-Istati Membri jistgħu, taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu, jawtorizzaw lill-awtoritajiet rilevanti biex jimponu taxxa fuq is-servizzi kollha ta' trasport ferrovjarju għall-passiġġieri fit-territorju tagħhom sabiex jikkontribwixxu għall-finanzjament tal-kumpens ta' l-obbligi tas-servizz pubbliku fil-qafas tal-kuntratti tas-servizz pubbliku konklużi skond il-liġi Komunitarja.

F'konfomità mal-liġi Komunitarja, il-kumpens imsemmi fl-ewwel subparagrafu ma jistax jeċċedi dak li hu meħtieġ biex ikopri l-ispiża kollha jew parti minnha li ssir fl-eżekuzzjoni ta' l-obbligi tas-servizz pubbliku wara li jittieħed kont tar-riċevuti rilevanti u profitt raġonevoli għall-eżekuzzjoni ta' dawk l-obbligi.

It-taxxa għandha tiġi imponuta skond il-liġi Komunitarja, b'mod partikolari fir-rigward tal-prinċipji tal-ġustizzja, it-trasparenza, in-non-diskriminazzjoni u l-proporzjonalità, b'mod partikolari bejn il-prezz tas-servizz u l-livell tat-taxxa. L-obbligu li jsir kontribut għall-finanzjament tal-kumpens ta' l-obbligi tas-servizz pubbliku m'għandux jagħmel ħsara lill-vijabbiltà ekonomika tas-servizzi internazzjonali tal-passiġġieri.

L-awtoritajiet rilevanti għandhom iżommu l-informazzjoni meħtieġa biex jiżguraw li l-oriġini tat-taxxi u l-użu tagħhom jistgħu jiġu traċċati. L-Istati Membri għandhom jipprovdu lill-Kummissjoni b'din l-informazzjoni.":

9) L-Artikolu 10(8) għandu jinbidel b' dan li ġej:

"8. Sa l-1 ta' Jannar 2009, il-Kummissjoni għandha tissottometti lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u lill-Kumitat tar-Reġjuni rapport dwar l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva.

Dan ir-rapport għandu jindirizza:

— l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva fl-Istati Membri u l-funzjonament effikaċi tal-korpi varji involuti;

— l-iżvilupp tas-suq, b'mod partikolari tendenzi tat-traffiku internazzjonali, attivitajiet u qsim tas-suq ta' l-atturi kollha tas-suq, inklużi operaturi ġodda.";

10) Is-subparagrafu li ġej għandu jiżdied ma' l-Artikolu 10:

"9. Sal-31 ta' Diċembru 2012, il-Kummissjoni għandha tissottometti lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni rapport dwar l-implimentazzjoni tad-disposizzjonijiet ta' paragrafu 3.";

11) Is-subparagrafu li ġej għandu jiżdied ma' l-Artikolu 15:

"L-obbligi għat-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva m'għandhomx japplikaw għal Ċipru u għal Malta sakemm l-ebda sistema ferrovjarja ma tiġi stabbilita fit-territorju tagħhom."

Artikolu 2

Id-Direttiva 2001/14/KE għandha tiġi emendata kif ġej:

1) Il-punt li ġej għandu jiżdied mal-paragrafu (3) ta' l-Artikolu 1:

"e) Operazzjonijiet ta' trasport fil-forma ta' servizzi ferrovjarji li huma mwettqa fi transitu madwar il-Komunità.";

2) Il-punt li ġej għandu jiżdied ma' l-Artikolu 2:

"n) 'transitu' għandha tfisser il-qsim tat-territorju Komunitarju li jiġi mwettaq mingħajr tagħbija jew ħatt ta' prodotti, u/jew mingħajr ma jittellgħu jew jitniżżlu passiġġieri fit-territorju Komunitarju.";

3) Il-paragrafu li ġej għandu jiżdied ma' l-Artikolu 13:

"4. Fejn applikant għandu l-intenzjoni li jitlob kapaċità ta' infrastruttura bil-ħsieb li jopera servizz internazzjonali tal-passiġġieri kif definit fl-Artikolu 3 tad-Direttiva 91/440/KEE, huwa għandu jinforma lill-maniġers ta' l-infrastruttura u l-korpi regolatorji konċernati. Sabiex tiġi permessa l-valutazzjoni ta' l-għan tas-servizz internazzjonali tat-trasport ta' passiġġieri bejn stazzjonijiet li jinsabu fi Stati Membri differenti, u l-impatt ekonomiku potenzjali fuq kuntratti ta' servizz pubbliku eżistenti, il-korpi regolatorji għandhom jiżguraw li kwalunkwe awtorità kompetenti li tat servizz ferrovjarju għal passiġġieri definit f'kuntratt ta' servizz pubbliku, kwalunkwe awtorità kompetenti oħra interessata bid-dritt li tillimita l-aċċess taħt l-Artikolu 10 (3b) tad-Direttiva 91/440/KE u kwalunkwe intrapriża tal-linji ferrovjarji li qed twettaq il-kuntratt ta' servizz pubbliku fuq ir-rotta ta' dan is-servizz internazzjonali għall- passiġġieri tkun infurmata.";

4) L-Artikolu 17(5) għandu jiġi sostitwit b'dan li ġej:

"5. Ftehim kwadru għandhom fil-prinċipju jkopru perijodu ta' ħames snin, li jistgħu jiġġeddu għal perijodi ugwali għat-tul ta' żmien oriġinali tagħhom. Il-maniġer ta' l-infrastrutura jista' jaqbel ma' perijodi iqsar jew itwal f'każijiet speċifiċi. Kwalunkwe perijodu itwal minn ħames snin għandu jiġi ġustifikat mill-eżistenza ta' kuntratti kummerċjali, investimenti speċjalizzati jew riskji.

5a. Għal servizzi li qed jużaw infrastruttura speċjalizzata, imsemmija fl-Artikolu 24, li jeħtieġu investiment sostanzjali u fuq tul ta' żmien, ġustifikat b'mod dovut mill-applikant, ftehim kwadru jistgħu jkunu ta' perijodu ta' 15-il sena. Kwalunkwe perijodu itwal minn 15-il sena għandu jkun permissibbli biss f'każijiet eċċezzjonali, b'mod partikolari fejn hemm investiment kbir u ta' tul ta' żmien, u speċjalment fejn tali investiment hu kopert minn impenji kuntrattwali inkluż pjan pluriennali ta' ħlas ta' dejn.

Il-ħtiġiet ta' l-applikant f'dan il-każ jistgħu jitolbu definizzjoni dettaljata tal-karattersitiċi tal-kapaċità — inkluża l-frekwenza, il-volum u l-kwalità tal-passaġġi tal-ferroviji — li għandhom ikunu provduti lill-applikant għat-tul tal-ftehim kwadru. Il-maniġer ta' l-infrastruttura jista' jnaqqas kapaċità riżervata li, fuq perijodu ta' mill-anqas xahar, tkun intużat anqas mill-kwota ta' limitu msemmija fl-Artikolu 27.

Mill-1 ta' Jannar 2010 'il quddiem, ftehim kwadru inizjali jista' jitfassal għal perijodu ta' ħames snin, li jista' jiġġedded darba, abbażi tal-karatteristiċi tal-kapaċità użati mill-applikanti li joperaw servizzi qabel l-1 ta' Jannar 2010, sabiex jittieħed kont ta' l-investimenti speċjalizzati jew ta' l-eżistenza ta' kuntratti kummerċjali. Il-korp regolatorju msemmi fl-Artikolu 30 għandu jkun responsabbli sabiex jawtorizza d-dħul fis-seħħ ta' tali Ftehim.";

5) Is-sentenza li ġejja għandha tiddaħħal qabel l-aħħar sentenza ta' l-Artikolu 30(1):

"Barra minn hekk għandu jkun indipendenti funzjonalment minn kwalunkwe awtorità kompetenti involuta fl-għotja ta' kuntratt ta' servizz pubbliku."

6) Is-sub-paragrafu li ġej għandu jiddaħħal fl-Artikolu 38:

"L-obbligi għal traspożizzjoni u implimentazzjoni ta' din id-Direttiva m'għandhomx japplikaw għal Ċipru u għal Malta sakemm l-ebda sistema ferrovjarja ma tiġi stabbilita fit-territorju tagħhom."

Artikolu 3

1. L-Istati Membri għandhom idaħħlu fis-seħħ il-liġijiet, ir-regolamenti u d-disposizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex ikunu konformi ma' din id-Direttiva qabel (*). Huma għandhom minnufih jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test ta' dawk id-disposizzjonijiet.

Meta l-Istati Membri jadottaw dawn id-disposizzjonijiet, dawn għandu jkun fihom referenza għal din id-Direttiva jew għandhom ikunu akkumpanjati b'din ir-referenza fil-ħin tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi ta' kif issir tali referenza għandhom ikunu stabbiliti mill-Istati Membri.

(*) 18-il xahar wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-disposizzjonijiet ewlenin tal-liġi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

3. Id-disposizzjonijiet tal-punti 2, 5, 6 u 7 ta' l-Artikolu 1 għandhom japplikaw mill-1 ta' Jannar 2010.

Artikolu 4

Din id-Direttiva għandha tidħol fis-seħħ fil-jum ta' wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 5

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmula fi Brussel,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*
…	…

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJIET TAL-KUNSILL

I. DAĦLA

Il-Kummissjoni ppreżentat il-proposta għal Direttiva li temenda d-Direttiva 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-linji ferrovjarji tal-Komunità, 'l hekk imsejħa "proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju", tat-3 ta' Marzu 2004 bħala waħda mill-erba' proposti tat-Tielet Pakkett Ferrovjarju ([1]).

Fit-28 ta' Settembru 2005, il-Parlament Ewropew ivvota l-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari.

Fl-24 ta' Lulju 2006, il-Kunsill adotta l-Pożizzjoni Komuni tiegħu skond l-Artikolu 251 tat-Trattat.

Fit-twettiq tal-ħidma tiegħu, il-Kunsill ħa kont ukoll ta' l-opinjonijiet tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([2]) u tal-Kumitat tar-Reġjuni ([3]).

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI KOMUNI

1. Ġenerali

In-negozjati dwar il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri seħħew f'kuntest ta' politika msawwar mill-*White Paper* tal-Kummissjoni dwar il-politika Ewropea tat-trasport għall-2010 ([4]), kif ukoll mill-Ewwel u t-Tieni Pakkett ferrovjarju. Fil-*White Paper* il-Kummissjoni ħabbret l-intenzjoni tagħha li tkompli tibni s-suq intern għal servizzi ferrovjarji billi inter alia, tipproponi li tiftaħ is-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri. L-Ewwel u t-Tieni Pakkett Ferrovjarju fihom dispożizzjonijiet dettaljati dwar l-aċċess ta' l-infrastruttura, l-interoperabbiltà u sikurezza ferrovjarja fil-livell nazzjonali u Ewropew, b'hekk jipprovdu qafas, li għandu jippermetti l-ftuħ tas-suq għal servizzi ta' merkanzija u għal servizzi internazzjonali għall-passiġġiera.

Waqt il-laqgħa tal-5 ta' Diċembru 2005, il-Kunsill seta' jilħaq Ftehim Politiċi dwar tlieta minn erba' proposti leġislattivi tat-Tielet Pakkett Ferrovjarju: il-proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju, li hija s-soġġett ta' dan id-dokument, u l-proposti dwar drittijiet u obbligi tal-Passiġġieri u l-ekwipaġġi Ferrovjarji — biex b'hekk iwitti t-triq għall-adozzjoni tat-tliet Pożizzjonijiet Komuni.

Ċentrali għad-diskussjonijiet tal-Kunsill dwar il-proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju kienet ir-relazzjoni bejn din il-proposta u l-proposta riveduta dwar it-trasport pubbliku tal-passiġġieri bil-ferrovija u bit-triq — 'l hekk imsejħa "proposta dwar l-Obbligi tas-Servizz Pubbliku" ([5]). Konsegwentement, fil-laqgħa tal-Kunsill tal-5 ta' Diċembru 2005, Ftehim Politiku dwar il-proposta għall-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju seta' jintlaħaq biss billi tiġi indirizzata r-relazzjoni bejn iż-żewġ proposti u billi tingħata gwida għal diversi elementi tal-proposta dwar l-Obbligi tas-Servizz Pubbliku f'Dikjarazzjoni għall-minuti magħmula mill-Kunsill u l-Kummissjoni (ara Anness I).

([1]) It-tliet proposti leġislattivi l-oħra jikkonċernaw:
— Regolament dwar drittijiet u obbligi għal passiġġieri fit-trasport ferrovjarju internazzjonali (dok. 7149/04 TRANS 109 CODEC 337);
— Regolament dwar obbligi ta' kwalità għal servizzi ta' trasport ferrovjarju ta' merkanzija (dok. 7150/04 TRANS 110 CODEC 338);
— Direttiva dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' l-ekwipaġġi ferrovjarji li jhaddmu lokomottivi u ferroviji fuq ir-rettikolat ferrovjarju tal-Komunità (dok. 7148/04 TRANS 108 CODEC 336).

([2]) ĠU C 221, 9.9.2005, p.56.

([3]) ĠU C 71, 22.03.2005, p. 26.

([4]) dok. 11932/01 TRANS 131 AVIATION 70 MAR 76.

([5]) dok. 11508/05 TRANS 155 CODEC 657.

2. **Kwistjonijiet ta' politika ċentrali**

2.1. *Il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri*

Il-ftuħ tas-suq jista' — permezz ta' l-introduzzjoni ta' kompetizzjoni — jikkontribwixxi għal servizzi ferrovjarji Ewropej aktar effiċjenti u aktar attrajenti. Meta qabel li jagħti, sa l-1 ta' Jannar 2010, għall-intrapriżi tal-linji ferrovjarji bil-għan li jiġu mħaddma servizzi internazzjonali għall-passiġġieri, id-dritt għal aċċess għall-infrstruttura ta' l-Istati Membri kollha, il-Kunsill isegwi l-kompromess milħuq mal-Parlament fil-ħin tal-proċedura ta' konċiljazzjoni fit-Tieni Pakkett Ferrovjarju ([1]). Il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri sa l-2010 jippermettu lill-operaturi biex jippreparaw b'mod xieraq. Ikun jikkoinċidi wkoll ma' kemm l-irduppjar kif ukoll ma' l-interkonnessjoni ulterjuri tar-rettikolat trans-Ewropew ta' veloċità għolja, u b'konsolidazzjoni tal-qafas kif stabbilit mill-Ewwel u t-Tieni pakkett ferrovjarju.

Il-ftuħ tas-suq għal servizzi internazzjonali inkluż il-kabotaġġ se jkollu impatt qawwi fuq Stati Membri fejn forom ta' trasport internazzjonali għandhom parti importanti mis-servizzi ferrovjarji totali għall-passiġġieri. B'kont meħud ta' dak il-ħsieb, il-Kunsill irid jagħti aktar żmien lil dawn l-Istati Membri biex jippreparaw għal ftuħ tas-suq, billi jippermettulhom li jagħtu d-dritt ta' aċċess sa mhux aktar tard mill-1 ta' Jannar 2012.

Konsegwentement, il-Kunsill ma jaqbilx mal-fehma tal-Parlament li jinfetħu servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri sa l-2008, u kull forma oħra ta' servizzi ferrovjarji għall-passiġġieri sa l-2012 (Emendi 2, 8 u 9 fir-rigward ta' l-iskeda għall-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji għall-passiġġieri; Emendi 6 u 12 dwar il-preparazzjoni ta' rapporti ta' valutazzjoni mill-Kummissjoni dwar il-ftuħ tas-swieq għal servizzi ferrovjarji nazzjonali u internazzjonali għall-passiġġieri).

2.2. *Id-dritt li jittellgħu u jitniżżlu passiġġieri fl-istess Stat Membru*

Il-Kunsill, bħall-Parliament Ewropew, jaċċetta li l-proposta tal-Kummissjoni tippermetti servizzi internazzjonali ferrovjarji għall-passiġġieri li jittellgħu u jitniżżlu passiġġieri fi stazzjonijiet li jinsabu fl-istess Stat Membru. Il-Kunsill huwa ta' l-opinjoni li dan 'l hekk imsejjaħ trasport ta' kabotaġġ huwa meħtieġ biex ikunu possibbli servizzi internazzjonali vijabbli.

Madankollu, il-Kunsill irid jevita li dritt għal aċċess għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri, li jinkludi kabotaġġ, iwassal għall-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji domestiċi għall-passiġġieri. Għalhekk, il-Pożizzjoni Komuni tippermetti li jingħata d-dritt ta' aċċess biss għal dawk is-servizzi internazzjonali, li għandhom bħala "għan prinċipali" l-ġarr ta' passiġġieri bejn stazzjonijiet li jinsabu fl-Istati Membri differenti. Fil-Pożizzjoni Komuni, proċedura hija prevista għad-determinazzjoni ta' l-għan ta' servizz internazzjonali li għalih l-aċċess huwa mitlub.

2.3. *Is-Salvagwardja tas-servizzi pubbliċi ta' trasport*

Fl-essenza tagħha, il-Pożizzjoni Komuni dwar il-proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju tirrifletti l-bilanċ li l-Kunsill sab bejn il-ftuħ tas-suq fuq naħa waħda u s-salvagwardja tas-servizzi pubbliċi ta' trasport fuq in-naħa l-oħra. B'dan il-bilanċ li sab, il-Kunsill żied tliet elementi għall-proposta tal-Kummissjoni: proċedura li tiddetermina jekk il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri tikkompromettix servizz pubbliku ta' trasport; kjarifika dwar il-modalitajiet biex jingħata d-dritt ta' aċċess; u dispożizzjoni li tippermetti lill-Istati Membri li jitolbu imposta fuq servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri. Il-bilanċ bejn il-ftuħ tas-suq u s-salvagwardja ta' servizzi pubbliċi huwa espress ukoll fid-Dikjarazzjoni li saret mill-Kunsill u l-Kummissjoni għall-minuti tal-laqgħa tal-Kunsill tal-5 ta' Diċembru 2005 (ara Anness I).

([1]) Dan il-kompromess huwa inkorporat fil-premessa 4 tad-Direttiva 2004/51 u taqra li "Fir-rigward tal-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri, id-data ta' l-2010 proposta mill-Kummissjoni għandha tiġi kkunsidrata bħala objettiv li jippermetti l-operaturi kollha biex jippreparaw b'mod xieraq."

2.3.1. Proċedura

Biex ikun iċċarat meta d-dritt ta' aċċess jista' jkun limitat, il-Pożizzjoni Komuni fiha proċedura biex jiġi ddeterminat jekk servizz ferrovjarju internazzjonali għall-passiġġieri jikkompromettix l-ekwilibriju ekonomiku ta' servizz pubbliku ta' trasport. Element importanti ta' din il-proċedura għandu x'jaqsam ma' analiżi ekonomika objettiva li ssir mill-korp regolatorju ta' l-impatt ta' servizz ferrovjarju internazzjonali għall-passiġġieri dwar servizzi pubbliċi ta' trasport. Il-Kunsill ħa din l-idea mill-Emenda 10 tal-Parlament.

2.3.2. Modulazzjoni tal-limitu dwar id-dritt ta' aċċess

Bil-ħsieb li tinġieb aktar flessibbiltà għad-deċiżjoni li tagħti drittijiet ta' aċċess, il-Pożizzjoni Komuni tagħmilha ċara li — wara d-determinazzjoni li l-ekwilibriju ekonomiku ta' servizz pubbliku ta' trasport ikun kompromess — jeżistu diversi modalitajiet biex jillimitaw d-dritt ta' aċċess għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri. B'konformità mal-prinċipji ta' ugwlajanza u non-diskriminazzjoni, il-Kunsill jindika li Stat Membru jista' jawtorizza, jimmodifika jew jimpedixxi d-dritt ta' aċċess, inkluż l-imponiment ta' ħlas fuq l-operatur ta' servizz ġdid internazzjonali għall-passiġġieri. Permezz tal-possibbiltà li jappoġġaw servizzi pubbliċi ta' trasport b'imposti mitluba fuq servizz ferrovjarju internazzjonali għall-passiġġieri, l-Istati Membri għandhom aktar libertà biex jiftħu s-suq filwaqt li jissalvagwardjaw is-servizzi pubbliċi.

2.3.3. Ekwiparazzjoni

F'xi Stati Membri, servizzi ferrovjarji vantaġġużi għall-passiġġieri jikkontribwixxu permezz ta' imposta fis-servizzi pubbliċi ta' trasport, li jaħdmu b'telf. Il-Kunsill jixtieq jagħmilha ċara li tali imposta tista' tintalab ukoll fuq intrapriżi ferrovjarji, li huma mogħtija d-dritt ta' aċċess. Tali obbligu biex jingħata kontribut lill-kumpensi ta' l-obbligi ta' servizz pubbliku huwa ristrett għat-territorju ta' l-Istat Membru li jitlob l-imposta. Barra minn hekk, l-imposta m'għandhiex tipperikola l-vijabbiltà ekonomika tas-servizz internazzjonali għall-passiġġier. Fl-aħħarnett, fil-Pożizzjoni Komuni huwa meqjus li jekk Stat Membru jagħżel li jimponi tali ħlasijiet, huwa obbligat li jipprovdi lill-Kummissjoni bl-informazzjoni meħtieġa. Fir-rigward ta' l-ekwiparazzjoni, il-Portugall għamel dikjarazzjoni fil-Kunsill tat-TTE ta' Diċembru 2005 (Anness II).

2.4. *Ftehim Kwadru*

Il-Kunsill, bħall-Parlament, jaħseb li hu meħtieġ li jikkomplementa l-ftuħ tas-suq għal servizzi internazzjonali ferrovjarji għall-passiġġieri bi ftehim għal klima aktar stabbli u prevista għal investimenti fl-infrastuttura għal dawn is-servizzi, u b'mod partikolari għal servizzi li jużaw infrastuttura speċjalizzata. Konsegwentement, b'ispirazzjoni mill-Emendi 5, 7 u 13 tal-Parlament, il-Kunsill jipproponi li jimmodifika d-dispożizzjonijiet fir-rigward tal-ftehim kwadru fid-Direttiva 2001/14/KE ([1]). Fejn il-Parlament jipproponi biex jippermetti għal servizzi li jużaw infrastruttura speċjalizzata, li jeħtieġu investiment sostanzjali u fuq tul ta' żmien ta' 10 snin, il-Kunsill huwa ta' l-opinjoni li tul ta' 15-il sena huwa aktar xieraq.

2.5. *Klawżola ta' reċiproċità*

Bħal Parlament, fl-Emendi 3 u 11 tiegħu, il-Kunsill irid jinkludi fil-proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju dispożizzjoni li tippermetti lil Stati Membri, li fetħu s-suq tagħhom għal servizzi ferrovjarji internazzjonali tal-passiġġieri, li jżommu d-dritt ta' aċċess għal intrapriżi bil-liċenzja fi Stat Membru fejn drittijiet ta' aċċess ta' natura simili mhumiex mogħtija.

([1]) Direttiva 2001/14/KE dwar l-allokazzjoni ta' kapaċità ta' infrastruttura tal-linji ferrovjarji u l-imponiment ta' ħlasijiet għall-użu ta' infrastuttura tal-linji ferrovjarji u ċertifikazzjoni ta' sigurtà
(ĠU L 75, 15.3.2001, p. 29).

2.6. *Kwistjonijiet sinifikanti oħrajn*

2.6.1. Transitu

Fil-Pożizzjoni Komuni, il-Kunsill jiċċara li l-għan tal-proposta dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju huwa li jiftaħ is-suq għas-servizzi internazzjonali ferrovjarji għall-passiġġieri fil-Komunità u li s-servizzi ta' trasport ta' merkanzija u passiġġieri, li jibdew u jispiċċaw f'pajjiżi terzi u li jaqsmu t-territorju Komunitarju, m'humiex inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni tal-proposta. Il-Litwanja għamlet Dikjarazzjoni għall-minuti dwar il-kwistjoni ta' transitu (ara Anness III).

2.6.2. Sistema bbażata fuq konċessjonijiet

Il-proposta tal-Kummissjoni hija bbażata fuq il-prinċipju ta' kompetizzjoni fuq il-ferroviji. Il-Kunsill isegwi dan il-prinċipju, iżda jirrikonoxxi li prinċipji oħra wkoll huma possibbli fir-rigward ta' l-introduzzjoni ta' kompetizzjoni li, madankollu, huma diġà applikati fil-prattika. B'dan il-ħsieb, il-Kunsill huwa favur li jippermetti lil Stati Membri għall-perijodu transitorju, li ma jipprovdux aċċess totali miftuħ għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri f'każijiet fejn id-dritt li jintużaw ċerti rotot ferrovjarji involva test suffiċjenti tal-valur tas-suq permezz tal-prinċipju ta' kompetizzjoni għall-ferroviji.

2.6.3. L-eżenzjoni mill-implimentazzjoni għal Malta/Ċipru

B'kont meħud tal-fatt li Malta u Ċipru m'għandhomx sistema ferrovjarja, u li l-prospetti li jkollhom waħda huma limitati ħafna, il-Kunsill jeżenta lil dawn iż-żewġ Stati Membri mill-obbligu li jimplimentaw id-Direttiva dwar l-Aċċess għas-Suq Ferrovjarju.

3. **Emendi tal-Parlament Ewropew**

Ir-risposta tal-Kunsill għall-Emendi 2, 3, 5, 6, 7 8, 9, 10, 11, 12 u 13 hija stabbilita hawn fuq fir-rigward tal-kwistjonijiet ċentrali.

Barra minn hekk, il-Kunsill aċċetta l-Emenda 2 fir-rigward tar-referenza għad-Direttiva 2004/49, l-Emenda 4 fir-rigward ta' li tissemma' l-ewwel proposta dwar l-Obbligi tas-Servizz Pubbliku tal-Kummissjoni ta' Lulju 2000, u l-Emenda 7 b'mod sħiħ.

Il-Kunsill ma jaċċettax l-Emenda 4 fir-rigward ta' l-adozzjoni ta' Pożizzjoni Komuni dwar il-proposta dwar l-Obbligi tas-Servizz Pubbliku u l-Emenda 6 fir-rigward ta' l-obbligu għall-Kummissjoni li tippreżenta valutazzjoni ta' impatt dwar il-ftuħ tar-rettikolati għal servizzi nazzjonali għall-passiġġieri sa l-2005.

III. **KONKLUŻJONI**

Wara konsiderazzjoni bir-reqqa ta' l-opinjoni tal-Parlament, il-Kunsill wasal għal Pożizzjoni Komuni li tirrifletti bilanċ bejn il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri, fuq naħa waħda, u s-salvagwardja ta' servizzi pubbliċi ta' trasport, fuq in-naħa l-oħra. Permezz ta' dan il-bilanċ, il-Kunsill uża bosta Emendi importanti tal-Parlament. Filwaqt li l-Kunsill ma rnexxielux jaċċetta b'mod sħiħ l-approċċ tal-Parlament għall-pass ta' l-għoti ta' drittijiet ta' aċċess, il-Pożizzjoni Komuni tistabbilixxi skeda, li tippermetti kemm operaturi kif ukoll awtoritajiet li jippreparaw il-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji għall-passiġġieri b'mod xieraq.

ANNESS I

DIKJARAZZJONI TAL-KUNSILL U L-KUMMISSJONI GĦALL-INKLUŻJONI FIL-MINUTI TAL-KUNSILL

Fil-kisba ta' ftehim politiku dwar pożizzjoni komuni dwar id-Direttiva li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-linji ferrovjarji tal-Komunità, il-Kunsill jaqbel ukoll dwar il-punti li ġejjin.

1. Il-ftuħ tas-suq ferrovjarju fil-Komunità jista' biss ikun milħuq pass pass u f 'konformità mat-talbiet tas-servizz pubbliku.

2. Dan iffisser li, għat-trasport tal-passiġġieri, il-ftuħ tas-suq permezz tal-proposti leġislattivi attwali jikkonċerna biss is-servizzi ferrovjarji internazzjonali għa;l-passiġġieri, inkluż il-kabotaġġ, u mhux servizzi domestiċi tal-passiġġieri.

3. Ir-regolament futur dwar it-trasport pubbliku tal-passiġġieri bil-ferrovija u bit-triq, li l-għan ewlieni tiegħu hu li jistabbilixxi l-qafas legali għall-kumpens ta' kuntratti tas-servizz pubbliku, aktar milli l-ftuħ tas-suq għal servizzi ferrovjarji, għandu jippermetti l-għoti dirett ta' kuntratti ta' servizz pubbliku għal servizzi ferrovjarji; u li tali għoti dirett m'għandux jeħtieġ xi ftuħ ulterjuri tas-suq tas-servizzi ferrovjarji għall-passiġġieri lil hinn minn dak li ġie miftiehem fid-Direttiva li temenda d-Direttiva 91/440.

4. Bl-istess mod, iż-żamma tal-possibbiltà għall-awtoritajiet pubbliċi li jipprovdu għall-operat ta' rettikolati ta' ferroviji integrati hija kwistjoni ta' importanza għall-Kunsill li jinnota li din tista' teħtieġ li r-Regolament PSO jipprovdi għall-għoti dirett ta' kuntratti għal tali rettikolati.

5. Ser ikun meħtieġ li tiġi żgurata l-koerenza bejn id-Direttiva li temenda d-Direttiva 91/440 u r-Regolament PSO fil-qafas ta' diskussjonijiet futuri dwar ir-Regolament, sabiex tiġi provduta aktar kjarezza legali.

6. Il-kwistjonijiet li ser jeħtieġu jiġu ċċarati waqt li jintlaħaq ftehim dwar ir-Regolament PSO jinkludu, b'mod partikolari:

   — id-definizzjoni ta' trasport bil-ferrovija ta' distanza twila, urban u reġjonali, skond il-prinċipju tas-sussidjarjetà, minħabba ċ-ċirkostanzi speċifiċi ta' awtoritajiet kompetenti differenti;

   — id-determinazzjoni tar-responsabbiltà biex jiġu ffinanzjati kuntratti internazzjonali ta' servizzi pubbliċi;

   — l-iskala ta' investiment fil-kalkolu tat-tul tal-kuntratti ta' servizz pubbliku.

7. Il-Kunsill jimpenja ruħu li jipprova jsib ftehim politiku dwar ir-Regolament PSO mill-iktar fis possibbli fl-2006. Progress sinifikanti jeħtieġ li jintlaħaq fis-sitt xhur li ġejjin, b'attenzjoni partikolari mogħtija għall-prinċipji ġenerali ta' trasparenza, sussidjarjetà u kjarezza legali.

ANNESS II

DIKJARAZZJONI MID-DELEGAZZJONI PORTUGIŻA

Il-Portugall itenni l-appoġġ tiegħu għall-objettiv ta' liberalizzazzjoni ta' trasport ferrovjarju u għalhekk qed jivvota favur id-Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tal-linji tal-ferrovija tal-Komunità.

Madankollu, hu jiddispjaċih dwar l-approvazzjoni ta' Artikolu (8)3f li tippermetti Stati Membri li jimponu imposta ġdida fuq servizzi ferrovjarji internazzjonali għall-passiġġieri sabiex tikkontribwixxi għal kuntratti ta' servizz pubbliku.

Din is-soluzzjoni leġislattiva ser tnaqqas l-iżvilupp normali tas-suq Ewropew u ser taffettwa l-aċċess għall-passiġġieri minn Stati Membri periferiċi għar-reġjuni oħra ta' l-Ewropa. Barra minn hekk, hija kuntrarja għall-promozzjoni ta' *modal shift*, wieħed mill-objettivi prinċipali tal-politika Komunitarja għas-settur.

Il-Portugall jittama li matul l-istadju li jmiss tal-proċedura leġislattiva ta' kodeċiżjoni, din id-dispożizzjoni tista' tiġi riveduta biex ittaffi l-effetti negattivi li jista' jkollha fuq il-liberalizzazzjoni ta' trasport internazzjonali għall-passiggieri.

ANNESS III

DIKJARAZZJONI MIL-LITWANJA LI GĦANDHA TIDDAĦĦAL FIL-MINUTI TAL-KUNSILL

Il-Litwanja tifhem li d-dispożizzjonijiet provduti fid-dokument 14737/05 ADD 1 taħt l-Art 1 (0), (2a) u l-Art. 1a (0a), (0aa) huma konsistenti b'mod sħiħ mar-Regolament tal-Kunsill nru 693/2003 ta' l-14 ta' April 2003 li jistabbilixxi Dokument għal Transitu bil-Ferrovija Faċilitat speċifiku.

POŻIZZJONI KOMUNI (KE) Nru 21/2006

adottata mill-Kunsill fl-14 ta' Settembru 2006

bil-ħsieb li jadotta Direttiva 2006/…/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta'… dwar iċ-ċertifikazzjoni tax-xufiera tal-ferroviji li qed joperaw il-ferroviji u l-lokomotivi fuq il-linji tal-ferroviji fil-Komunità

(2006/C 289 E/03)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 71 tiegħu,

Wara li kkunsidraw l-proposta mill-Kummissjoni,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([1]),

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Reġjuni ([2]),

Waqt li jaġixxu skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat ([3]),

Billi:

(1) Id-Direttiva 2004/49/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-29 ta' April 2004 dwar is-sigurtà tal-linji tal-ferrovija tal-Komunità ([4]) teħtieġ mill-amministraturi ta' l-infrstruttura u impriżi ferrovjarji li jistabbilixxu s-sistemi tagħhom ta' l-immaniġġar tas-sigurtà b'tali mod li s-sistema tal-ferroviji tkun għall-inqas kapaċi tilħaq miri komuni ta' sigurtà u tikkonforma mar-regoli ta' sigurtà u r-rekwiżiti ta' sigurtà nazzjonali definiti fl-ispeċifikazzjonijiet tekniċi għall-interoperabbiltà (*TSIs*) u li jiġu applikati l-partijiet relevanti tal-metodi komuni ta' sigurtà. Dawn is-sistemi ta' mmaniġġar tas-sigurtà jipprevedu, fost affarijiet oħra, programmi ta' taħriġ tal-persunal u sistemi li jiżguraw li tinżamm il-kompetenza tal-persunal u li d-dmirijiet jitwettqu bil-mod xieraq.

(2) Id-Direttiva 2004/49/KE tipprevedi li impriża ferrovjarja għandha jkollha ċertifikat ta' sigurtà sabiex tkun tista' tingħata aċċess għall-infrastruttura tal-ferroviji,.

(3) Skond id-Direttiva tal-Kunsill 91/440/KEE tad-29 ta' Lulju 1991 dwar l-iżvilupp tal-linji tal-ferrovija tal-Komunità ([5]), l-impriżi ferrovjarji li jkollhom liċenzja għandhom, mill-15 ta' Marzu 2003, dritt ta' aċċess għar-retikolat tal-merkanzija trans-Ewropew għas-servizzi tal-merkanzija bil-ferroviji internazzjonali u, mill-2007 l-aktar tard, sejrin ikollhom dritt ta' aċċess għar-retikolat kollu fir-rigward tas-servizzi tal-merkanzija domestiċi u internazzjonali. Din l-estensjoni gradwali ta' drittijiet ta' aċċess sejra twassal inevitabbilment għal żieda fil-moviment ta' sewwieqa tal-ferroviji bejn fruntieri nazzjonali. Ir-riżultat sejjer ikun ta' domanda dejjem tikber għal sewwieqa mħarrġa u ċċertifikati sabiex joperaw f'aktar minn Stat Membru wieħed.

(4) Studju li sar mill-Kummissjoni fl-2002 wera biċ-ċar il-fatt li l-liġijiet ta' l-Istati Membri dwar il-kondizzjonijiet ta' ċertifikazzjoni għas-sewwieqa tal-ferroviji ivarjaw b'mod konsiderevoli. Għandhom għalhekk jiġu adottati regoli Komunitarji għaċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji sabiex jitneħħew dawn id-differenzi filwaqt li jinżamm il-livell għoli attwali ta' sigurtà tas-sistema tal-ferroviji fil-Komunità.

(5) Tali regoli Komunitarji għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-għanijiet tal-linji politiċi Komunitarji dwar il-libertà ta' moviment tal-ħaddiema, il-libertà ta' stabbiliment u l-libertà fil-provvista ta' servizzi fil-kuntest tal-politika komuni ta' trasport, filwaqt li tiġi evitata kull distorsjoni tal-kompetizzjoni.

(6) L-iskop ta' dawn id-dispożizzjonijiet komuni għandu jkun fuq kollox li jagħmilha aktar faċli għas-sewwieqa tal-ferroviji li jiċċaqalqu minn Stat Membru għal ieħor, iżda wkoll li jagħmilha aktar faċli għalihom li jiċċaqalqu minn impriża ferrovjarja għal oħra, u ġeneralment li l-liċenzja u ċ-ċertifikat komplementari armonizzat ikunu rikonoxxuti mill-partijiet interessati kollha fis-settur tal-ferroviji. Għal dan il-għan, huwa essenzjali li d-dispożizzjonijiet jistabbilixxu rekwiżiti minimi li l-applikanti għandhom jissodisfaw sabiex jiksbu liċenzja jew ċertifikat komplementari armonizzat.

(7) Anke jekk Stat Membru jeskludi mill-ambitu ta' din id-Direttiva sewwieqa li joperaw esklussivament fuq ċerti kategoriji ta' sistemi, retikolati u infrastruttura ferrovjarji, dan m'għandu bl-ebda mod jillimita l-obbligu ta' dak l-Istat Membru li jirrispetta l-validità ta' liċenzji fit-territorju kollu ta' l-Unjoni Ewropea jew ta' ċertifikati komplementari armonizzati fuq l-infrastruttura relevanti.

(8) Ir-rekwiżiti għandhom ikopru mill-inqas l-età minima sabiex tinstaq ferrovija, il-kondizzjoni fiżika u psikoloġika fuq ix-xogħol ta' l-applikant, l-esperjenza professjonali u l-konoxxenza ta' ċerti materji marbuta mas-sewqan ta' ferrovija, konoxxenza ta' l-infrastrutturi li fuqhom huwa jkun meħtiea jopera u tal-lingwa użati fuqhom.

([1]) ĠU C 221, 8.9.2005, p. 64.
([2]) ĠU C 71, 22.3.2005, p. 26.
([3]) Opinjoni tal-Parlament Ewropew tat-28.09.2005 (għadha mhijiex pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali), Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill tal-14 ta' Settembru 2006 u Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta' … (għadha mhijiex pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).
([4]) ĠU L 164, 30.04.2004, p. 44.
([5]) ĠU L 237, 24.08.1991, p. 25. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/51/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 164).

(9) Sabiex tiżdied l-effikaċja tiegħu *vis-à-vis* l-ispiża tiegħu, it-taħriġ li s-sewwieqa tal-ferroviji għandhom jieħdu sabiex jiksbu ċertifikat komplementari armonizzat għandu jiffoka, sal-punt li dan ikun possibbli u mixtieq mill-aspett tas-sigurtà, fuq is-servizzi partikolari li s-sewwieq irid iwettaq, bħal, per eżempju, trasferiment ta' ferroviji (*shunting*), servizzi ta' manutenzjoni, servizzi relatati ma' passiġġieri jew ma' merkanzija. Meta ssir il-valutazzjoni ta' l-implementazzjoni ta' din id-Direttiva, l-Aġenzija Ewropea tal-Ferroviji (minn hawn 'il quddiem imsejħa "l-Aġenzija") għandha tistma l-ħtieġa ta' l-emendamentt tar-rekwiżiti ta' taħriġ speċifikati fl-Anness sabiex jirriflettu aħjar l-istruttura ġdida emerġenti tas-suq.

(10) L-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' l-infrastruttura li joħorġu ċertifikati komplementari armonizzati jistgħu, huma stess, jipprovdu taħriġ għal tagħrif professjonali ġenerali, konoxxenza lingwistika, tagħrif dwar tagħmir mobbli u dwar l-infrastruttura. Madankollu, fir-rigward ta' l-eżamijiet, kwalunkwe konflitt ta' interessi għandu jiġi evitat mingħajr preġudizzju għall-fatt li eżaminatur jista' jappartjeni għall-impriża ferrovjarja jew għall-amministratur ta' l-infrastruttura li joħorġu ċ-ċertifikat komplementari armonizzat.

(11) Qegħdin jiġu żviluppati kompetenzi tal-persunal u kondizzjonijiet ta' saħħa u sigurtà fil-kuntest tad-direttivi ta' interoperabbiltà, b'mod partikolari bħala parti mill-"ġestjoni tat-traffiku u operazzjoni" tat-*TSIs*. Hemm il-ħtieġa li tiġi żgurata koerenza bejn dawn it-*TSIs* u l-Annessi ma' din id-Direttiva. Dan jinkiseb permezz ta' emendi li għandhom jiġu adottati mill-Kummissjoni taħt proċedura ta' Kumitat, abbażi ta' opinjoni mogħtija mill-istess Kumitat.

(12) Ir-rekwiżiti li jappartjenu għal-liċenzji u għaċ-ċertifikati komplementari armonizzati kif previsti f'din id-Direttiva għandhom jikkonċernaw biss il-kondizzjonijiet legali li jagħtu d-dritt lil sewwieq li jsuq ferrovija. Ir-rekwiżiti l-oħrajn kollha, kompatibbli mal-leġiżlazzjoni Komunitarja u applikati b'mod non-diskriminatorju, li jirrigwardaw l-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-infrastruttura, l-infrastruttura u t-tagħmir mobbli għandhom jiġu ugwalment rispettati qabel ma sewwieq ikun jista' jsuq ferrovija fuq infrastruttura speċifika.

(13) Din id-Direttiva m'għandhiex tippreġudika l-implementazzjoni tad-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropewu tal-Kunsill ta' l-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward ta' l-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' dik id-*data* ([1]), u lanqas tar-Regolament (KE) Nru 45/2001 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Diċembru 2000 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward ta' l-ipproċessar ta' *data* personali mill-istituzzjonijiet u l-korpi tal-Komunità u dwar il-movement liberu ta' dak id-*data* ([2]).

(14) Sabiex ikunu garantiti l-uniformità u t-trasparenza meħtieġa, il-Komunità għandha tistabbilixxi mudell wieħed ta' ċertifikazzjoni, rikonoxxut b'mod reċiproku mill-Istati Membri, li jservi bħala prova kemm tal-konformità tas-sewwieq tal-ferrovija ma' ċerti kondizzjonijiet minimi, kif ukoll tal-kwalifiki professjonali u tal-konoxxenza lingwistika tagħhom, filwaqt li l-ħruġ ta' liċenzji jitħalla f'idejn l-awtoritajiet kompetenti fl-Istati Membri u l-ħruġ ta' ċertifikati komplementari armonizzati f'idejn l-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' l-infrastrutturi.

(15) L-Aġenzija għandha teżamina wkoll l-użu ta' *smartcard* minflok liċenzja u ċertifikati komplementari armonizzati. Tali *smartcard* ikollha l-vantaġġ li tikkombina dawn iż-żewġ elementi f'ħaġa waħda u fl-istess ħin tkun tista' tintuża għal applikazzjonijiet oħra fis-settur tas-sigurtà jew għal finijiet ta' l-ġestjoni tas-sewwieqa.

(16) L-informazzjoni kollha kontenuta fil-liċenzji, fiċ-ċertifikati komplementari armonizzat, u fir-reġistri ta' liċenzji u ta' ċertifikati komplementari armonizzati, għandha tintuża mill-awtoritajiet tas-sigurtà sabiex tkun faċilitata il-valutazzjoni tal-proċess ta' ċertifikazzjoni tal-persunal prevista fl-Artikoli 10 u 11 tad-Direttiva 2004/49/KE u sabiex jitħaffef il-ħruġ taċ-ċertifikati ta' sigurtà previsti fl-istess artikoli.

(17) L-impjieg ta' sewwieqa tal-ferroviji ċertifikati skond din id-Direttiva ma għandux jeżonera lill-impriżi ferrovjarji u lill-amministraturi ta' l-infrastrutturi mill-obbligu tagħhom li jistabbilixxu sistema ta' monitoraġġ u ta' kontroll intern tal-kompetenza u l-imġieba tas-sewwieqa tal-ferroviji tagħhom skond l-Artikolu 9 u l-Anness III tad-Direttiva 2004/49/KE u għandu jifforma parti minn dik is-sistema. Iċ-ċertifikat komplementari armonizzat ma għandu jeżonera la lill-impriżi ferrovjarji u lanqas lill-amministraturi ta' l-infrastrutturi mir-responsabbiltà tagħhom għas-sigurtà u, b'mod partikolari, tat-taħriġ tal-persunal tagħhom.

(18) Ċerti kumpanniji jipprovdu s-servizzi ta' sewwieqa lil impriżi ferrovjarji u amministraturi ta' infrastrutturi. F'tali każijiet, ir-responsabbiltà sabiex jiġi żgurat li sewwieq ikollu l-liċenzja u ċ-ċertifikat konformement ma' din id-Direttiva għandha taqa' fuq l-impriża ferrovjarja jew fuq l-amministratur ta' l-infrastruttura li jqabbdu b'kuntratt lis-sewwieq.

(19) Sabiex it-trasport bil-ferroviji jibqa' jaħdem b'mod effettiv, is-sewwieqa tal-ferroviji li diġà jaħdmu f'dik il-professjoni qabel id-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva għandhom iżommu d-drittijiet miksuba tul perjodu ta' transizzjoni.

(20) Għandhom jiġu evitati piżijiet amministrattivi u finanzjarji bla ħtieġa meta jiġu sostitwiti l-awtorizzazzjonijiet għas-sewqan maħruġa lil sewwieqa qabel l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet relevanti ta' din id-Direttiva b'ċertifikati komplementari armonizzati u liċenzji li jkunu konformi ma' din id-Direttiva. Għalhekk, id-drittijiet ta' sewqan mogħtija qabel lil sewwieq għandhom jiġu protetti kemm jista' jkun. Għandu jittieħed kont tal-kwalifiki u l-esperjenza ta' kull sewwieq, jew grupp ta' sewwieqa,

([1]) ĠU L 281, 23.11.1995, p. 31. Direttiva kif emendata bir-Regolament (KE) Nru 1882/2003 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 284, 31.10.2003, p. 1).

([2]) ĠU L 8, 12.01.2001, p. 1.

mill-entitajiet emittenti meta l-awtorizzazzjonijiet ikollhom jiġu sostitwiti. L-entità emittenti għandha tiddeċiedi, abbażi tal-kwalifiki u/jew ta' l-esperjenza, jekk ikunx meħtieġ li sewwieq jew grupp ta' sewwieqa jagħmlu xi eżami u/jew taħriġ addizzjonali qabel ma jkunu jistgħu jirċievu l-liċenzji sostitwenti u ċ-ċertifikati komplementari armonizzati tagħhom. Għalhekk, għandha tkun l-entità emittenti li tiddeċiedi jekk il-kwalifiki u/jew l-esperjenza humiex suffiċjenti għall-ħruġ tal-liċenzji u ċ-ċertifikati komplementari armonizzati meħtieġa, mingħajr ebda ħtieġa ta' eżami jew taħriġ ulterjuri.

(21) Għandhom jiġu evitati piżijiet amministrattivi u finanzjarji bla ħtieġa meta sewwieqa tal-ferroviji jibdlu lil min jimpjegahom. Impriża ferrovjarja li tħaddem lil sewwieq għandha tieħu kont tal-kompetenzi miksuba qabel u għandha tiddispensa kemm jista' jkun mill-ħtieġa ta' eżamijiet u taħriġ addizzjonali.

(22) Din id-Direttiva m'għandha tagħti ebda dritt ta' rikonoxximent reċiproku dwar drittijiet ta' sewqan li sewwieqa jkun ġabu qabel l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva, għalkemm mingħajr preġudizzju għall-iskema ġenerali ta' rikonoxximent reċiproku mwaqqfa taħt id-Direttiva 2005/36 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Settembru 2005 dwar ir-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali ([1]), li għandha tibqa' tapplika sa l-aħħar tal-perjodu ta' transizzjoni.

(23) Il-miżuri neċessarji għall-implementazzjoni ta' din id-Direttiva għandhom jiġu adottati skond id-Deċiżjoni tal-Kunsill 1999/468/KE tat-28 ta' Ġunju 1999 li tistabbilixxi l-proċeduri għall-eżerċizzju tas-setgħat ta' implementazzjoni konferiti lill-Kummissjoni ([2]).

(24) Skond il-paragrafu 34 tal-Ftehim Interistituzzjonali dwar it-tfassil aħjar tal-liġijiet ([3]), l-Istati Membri huma mħeġġa jfasslu, għalihom infushom u fl-interess tal-Komunità, it-tabelli tagħhom stess, li jillustraw, sa fejn ikun possibbli, il-korrelazzjoni bejn din id-Direttiva u l-miżuri ta' traspożizzjoni, u jagħmluhom pubbliċi.

(25) L-Istati Membri għandhom jipprovdu għal kontrolli dwar il-konformità ma' din id-Direttiva u għat-teħid ta' azzjoni xierqa fejn sewwieq jikser xi dispożizzjoni ta' din id-Direttiva.

(26) L-Istati Membri għandhom jipprovdu għal penali xierqa għal ksur ta' dispożizzjonijiet nazzjonali li jimplementaw din id-Direttiva.

(27) Ladarba l-għan ta' din id-Direttiva, jiġifieri t-twaqqif ta' qafas regolatorju komuni għaċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji li joperaw lokomotivi u ferroviji għat-trasport ta' passiġġieri u merkanzija ma jistax jinkiseb suffiċjentement mill-Istati Membri, u jista' għalhekk, minħabba l-iskala u l-effetti ta' din id-Direttiva, jinkiseb aħjar fil-livell Komunitarju, il-Komunità tista' tadotta miżuri skond il-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skond il-prinċipju ta' proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li hu meħtieġ sabiex jinkiseb dak l-għan.

(28) Jista' jirriżulta xieraq, għall-finijiet ta' l-effikaċja *vis-à-vis* in-nefqa, li għal perjodu limitat ta' żmien sewwieqa li jaħdmu esklussivament fuq it-territorju ta' Stat Membru wieħed jiġu eżentati mill-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva li jirrigwardaw l-obbligu għal tali sewwieqa li jkollhom liċenzji u ċertifikati komplementari armonizzati konformement ma' din id-Direttiva. Il-kondizzjonijiet li jirregolaw kwalunkwe eżenzjoni bħal dawn għandhom jiġu definiti b'mod ċar.

(29) Stat Membru li ma jkollux sistema tal-ferroviji, u l-ebda propsettiva immedjata li jkollu waħda, ikun sottopost għal obbligu sproporzjonat u bla fini kieku kellu jittrasponi u jimplementa d-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva. Għalhekk, tali Stat Membru għandu jiġi eżentat, sa fejn ma jkollux sistema tal-ferroviji, mill-obbligu li jittrasponi u jimplementa din id-Direttiva,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I

GĦAN, AMBITU TA' APPLIKAZZJONI U DEFINIZZJONIJIET

Artikolu 1

Għan

Din id-Direttiva tistabbilixxi l-kondizzjonijiet u l-proċeduri għaċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji li joperaw lokomotivi u ferroviji fuq is-sistema tal-ferroviji fil-Komunità. Tispeċifika l-kompiti li għalihom huma responsabbli l-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri, is-sewwieqa tal-ferroviji u l-partijiet interessati l-oħra fis-settur, b'mod partikolari l-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-infrastrutturi u ċ-ċentri ta' taħriġ.

Artikolu 2

Ambitu ta' applikazzjoni

1. Din id-Direttiva tapplika għal sewwieqa ta' ferroviji li joperaw lokomotivi u ferroviji fuq is-sistema tal-ferroviji tal-Komunità għal impriża ferrovjarja li teħtieġ ċertifikat ta' sigurtà jew amministratur ta' l-infrastruttura li jeħtieġ awtorizzazzjoni ta' sigurtà.

2. L-Istati Membri m'għandhomx, abbażi ta' dispożizzjonijiet nazzjonali relattivi għal persunal ieħor abbord ferroviji tal-merkanzija, iżommu ferroviji tal-merkanzija milli jaqsmu fruntieri jew jipprovdu trasport domestiku fit-territorju tagħhom.

([1]) ĠU L 255, 30.9.2005, p. 22.
([2]) ĠU L 184, 17.7.1999, p. 23.
([3]) ĠU C 321, 31.12.2003, p. 1.

3. Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet ta' l-Artikolu 6, l-Istati Membri jistgħu jeskludu, mill-miżuri li jadottaw fl-implementazzjoni ta' din id-Direttiva, sewwieqa tal-ferroviji li joperaw esklussivament fuq:

a) metro, trammijiet u sistemi minuri oħra ta' ferrovija;

b) retikolati li huma funzjonalment separati mill-bqija tas-sistema tal-ferrovija u huma intiżi biss għall-operazzjoni tas-servizzi lokali, urbani jew suburbani ta' passiġġieri u ta' merkanzija.

ċ) infrastrutturi ferrovjarji tal-privat li jeżistu biss għall-użu mis-sidien ta' l-infrastrutturi għall-operazzjonijiet ta' ġarr ta' merkanzija tagħhom stess;

d) partijiet ta' linji li jkunu magħluqin temporanjament għat-traffiku normali għal finijiet ta' manutenzjoni, tiġdid jew titjib tas-sistema ferrovjarja.

Artikolu 3

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din id-Direttiva:

a) "awtorità kompetenti" tfisser l-awtorità ta' sigurtà msemmija fl-Artikolu 16 tad-Direttiva 2004/49/KE;

b) "sewwieq tal-ferroviji" tfisser persuna kapaċi u awtorizzata sabiex issuq ferroviji, inklużi lokomotivi, lokomotivi ta' trasferiment, ferroviji tax-xogħol, vetturi ferrovjarji għall-manutenzjoni jew ferroviji għat-trasport ta' passiġġieri jew ta' merkanzija b'mod awtonomu, responsabbli u mingħajr periklu;

ċ) "sistema tal-ferroviji" tfisser is-sistema magħmula mill-infrastrutturi tal-ferroviji, li tinkludi l-linji u l-installazzjonijiet fissi tas-sistema tal-ferrovija kif ukoll it-tagħmir mobbli tal-kategoriji kollha u ta' kull oriġini li jivjaġġaw fuq dik l-infrastruttura, kif definita fid-Direttiva 96/48/KE tat-23 ta' Lulju 1996 dwar l-interoperabbiltà tas-sistema trans-Ewropea ta' ferroviji ta' veloċità kbira ([1]) u d-Direttiva 2001/16/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Marzu 2001 dwar l-interoperabbiltà tas-sistema ta' ferroviji konvenzjonali ([2]);

d) "amministratur ta' l-infrastruttura" tfisser kwalunkwe entità jew impriża li tkun responsabbli partikolarment mit-twaqqif u l-manutenzjoni ta' infrastrutturi ferrovjarji, jew ta' parti minnhom, kif definit fl-Artikolu 3 tad-Direttiva 91/440/KEE, li jistgħu jinkludu wkoll l-immaniġġar tas-sistemi ta' kontroll u ta' sigurtà ta' l-infrastruttura. Il-funzjonijiet ta' l-amministratur ta' l-infrastruttura fuq retikolat jew parti minn retikolat jistgħu jiġu allokati lil entitajiet jew impriżi differenti;

e) "impriża ferrovjarja" tfisser kwalunkwe impriża ferrovjarja kif definit fid-Direttiva 2001/14/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2001 dwar l-allokazzjoni ta' kapaċità ta' l-infrastruttura ferrovjarja u l-impożizzjoni ta' piżijiet għall-użu ta' l-infrastruttura ferrovjarja ([3]), jew kwalunkwe impriża pubblika jew privata oħra, li l-attività tagħha tkun li tipprovdi t-trasport bil-ferrovija ta' merkanzija u/jew passiġġieri abbażi li l-impriża għandha tiżgura l-lokomozzjoni. It-terminu jinkludi wkoll impriżi li jipprovdu lokomozzjoni biss;

f) "speċifikazzjonijiet tekniċi għall-interoperabbiltà" jew "*TSIs*" tfisser l-ispeċifikazzjonijiet li bihom hija koperta kull sub-sistema jew parti minn sub-sistema sabiex jissodisfaw ir-rekwiżiti essenzjali u sabiex tiġi assigurata l-interoperabbiltà tas-sistemi tal-ferroviji trans-Ewropej b'veloċità għolja u konvenzjonali kif definita fid-Direttiva 96/48/KE u fid-Direttiva 2001/16/KE;

g) "Aġenzija" tfisser l- Aġenzija Ewropea tal-Ferroviji stabbilita mir-Regolament (KE) Nru 881/2004 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-29 ta' April 2004 li jistabbilixxi Aġenzija Ewropea tal-Ferroviji ([4]);

h) "ċertifikat ta' sigurtà" tfisser iċ-ċertifikat maħruġ lil impriża ferrovjarja minn awtorità ta' sigurtà skond l-Artikolu 10 tad-Direttiva 2004/49/KE;

i) "ċertifikat" tfisser iċ-ċertifikat komplementari armonizzat li jindika l-infrastruttura li fuqha jkun awtorizzat li jsuq id-detentur u t-tagħmir mobbli li d-detentur ikun awtorizzat li jsuq;

j) "awtorizzazzjoni ta' sigurtà" tfisser iċ-ċertifikat maħruġ lil amministratur ta' infrastruttura minn awtorità ta' sigurtà skond l-Artikolu 11 tad-Direttiva 2004/49/KE;

k) "ċentru ta' taħriġ" tfisser entità akkreditata jew rikonoxxuta mill-awtorità kompetenti sabiex tagħti korsijiet ta' taħriġ.

KAPITOLU II

ĊERTIFIKAZZJONI TA' SEWWIEQA

Artikolu 4

Mudell Komunitarju ta' ċertifikazzjoni

1. Is-sewwieqa kollha tal-ferroviji għandhom ikunu idonei u jkollom il-kwalifiki meħtieġa u fil-pussess tagħhom għandhom ikollhom id-dokumenti li ġejjin:

a) liċenzja li turi li s-sewwieq jissodisfa l-kondizzjonijiet minimi fir-rigward ta' rekwiżiti mediċi, edukazzjoni bażika u ħiliet professjonali ġenerali. Il-liċenzja għandha tidentifika s-sewwieq u l-awtorità tal-ħruġ u għandha tindika l-perjodu tal-validità tagħha. Il-liċenzja għandha tkun konformi mar-rekwiżiti ta' l-Anness I, sa meta jiġi adottat il-mudell Komunitarju ta' ċertifikazzjoni kif previst fil-paragrafu 4;

b) ċertifikat wieħed jew aktar li jindikaw l-infrastrutturi li fuqhom ikun awtorizzat li jsuq id-detentur u li jindikaw it-tagħmir mobbli li d-detentur ikun awtorizzat li jsuq. Kull ċertifikat għandu jkun konformi mar-rekwiżiti ta' l-Anness I.

([1]) ĠU L 235, 17.9.1996, p. 6. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/50/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 164, 30.4.2004, p. 114).

([2]) ĠU L 110, 20.4.2001, p. 1. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/50/KE

([3]) ĠU L 75, 15.3.2001, p. 29. Direttiva kif emendata l-aħħar bid-Direttiva 2004/49/KE

([4]) ĠU L 164, 30.4.2004, p. 1. Verżjoni korretta fil-ĠU L 220, 21.6.2004, p. 3.

2. Madankollu, ir-rekwiżit tal-pussess ta' ċertifikat għal xi parti speċifika ta' infrastruttura ma għandux japplika fil-każijiet eċċezzjonali elenkati hawn taħt, sakemm ikun hemm sewwieq ieħor tal-ferrovija li jkollu ċertifikat validu għall-infrastruttura konċernata, ma' ġenb is-sewwieq matul is-sewqan:

a) meta xi disturb fis-servizz tal-ferrovija jeħtieġ id-devjazzjoni ta' ferroviji jew il-manutenzjoni tal-linji, kif speċifikat mill-amministratur ta' l-infrastruttura;

b) għal servizzi eċċezzjonali, ta' darba, li jużaw ferroviji storiċi;

ċ) għal servizzi eċċezzjonali, ta' darba, ta' ġarr ta' merkanzija, suġġett għall-kunsens ta' l-amministratur ta' l-infrastruttura;

d) għall-konsenja jew dimostrazzjoni ta' ferrovija jew lokomotiva ġdida;

e) għal finijiet ta' taħriġ u ta' eżami ta' sewwieqa.

L-użu ta' din il-possibbiltà għandha tkun deċiżjoni ta' l-impriża ferrovjarja u ma tistax tiġi imposta mill-amministratur ta' l-infrastrattura relevanti jew mill-awtorità kompetenti.

Kull meta jiġi utilizzat sewwieq addizzjonali kif previst hawn fuq, l-amministratur ta' l-infrastruttura għandu jiġi mgħarraf minn qabel.

3. Iċ-ċertifikat għandu jawtorizza sewqan f'waħda jew aktar minn dawn il-kategoriji:

a) kategorija A: lokomotivi ta' trasferiment, ferroviji tax-xogħol, vetturi ta' manutenzjoni tal-ferroviji u lokomotivi użati għal trasferimenti;

b) kategorija B: ġarr ta' passiġġieri u/jew ta' merkanzija.

Ċertifikat jista' jkollu awtorizzazzjoni għall-kategoriji kollha, u jkopri l-kodiċijiet kollha kif imsemmi fil-paragrafu 4.

4. Sa … (*), il-Kummissjoni għandha tadotta, skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2), u abbażi ta' abbozz preparat mill-Aġenzija, mudell Komunitarju għal-liċenzja, għaċ-ċertifikat u għall-kopja awtentikata taċ-ċertifikat, kif ukoll tiddetermina l-karatteristiċi fiżiċi tagħhom. Meta tagħmel dan, il-Kummissjoni għandha tieħu kont miżuri ta' kontra l-frodi.

Sa … (*), il-Kummissjoni għandha tadotta l-Kodiċijiet Komunitarji għat-tipi differenti fil-kategoriji A u B kif imsemmi fil-paragrafu 3, skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2), abbażi ta' rakkomandazzjoni mill-Aġenzija.

Artikolu 5

Miżuri kontra l-frodi

L-awtoritajiet kompetenti u l-entitajiet tal-ħruġ għandhom jieħdu l-passi kollha meħtieġa sabiex jiġu evitati r-riskji ta' falsifikazzjoni ta' liċenzji u ċertifikati u ta' tbagħbis fir-reġistri previsti fl-Artikolu 22.

(*) Sena mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

Artikolu 6

Drittijiet proprjetarji, lingwa u entitajiet emittenti

1. Il-liċenzja għandha tkun il-proprjetà tad-detentur tagħha u għandha tinħareġ mill-awtorità kompetenti msemmija fl-Artikolu 2, punt (a). Fejn awtorità kompetenti jew l-aġent tagħha joħroġu liċenzja b'lingwa nazzjonali li ma tkunx lingwa Komunitarja, għandhom ifasslu verżjoni bilingwi tal-liċenzja li tinkludi waħda mil-lingwi Komunitarji.

2. Iċ-ċertifikat għandu jinħareġ mill-impriża ferrovjarja jew mill-amministratur ta' l-infrastruttura li jimpjega jew iqabbad b'kuntratt lis-sewwieq. Iċ-ċertifikat għandu jkun il-proprjetà ta' l-impriża jew ta' l-amministratur li joħorġuh. Madankollu, skond l-Artikolu 13(3) tad-Direttiva 2004/49/KE, is-sewwieqa għandhom ikunu intitolati li jakkwistaw kopja awtentikata. Fejn impriża ferrovjarja jew amministratur ta' infrastruttura joħroġu ċertifikat b'lingwa nazzjonali li ma tkunx lingwa Komunitarja, għandhom ifasslu verżjoni bilingwi taċ-ċertifikat bl-użu ta' waħda mil-lingwi Komunitarji.

Artikolu 7

Validità ġeografika

1. Il-liċenzji għandhom ikunu validi fit-territorju kollu tal-Komunità.

2. Iċ-ċertifikati għandhom ikunu validi biss fuq dawk l-infrastrutturi u t-tagħmir mobbli identifikati fuqu.

Artikolu 8

Rikonoxximent tad-dokumenti ta' ċertifikazzjoni ta' sewwieqa tal-ferroviji minn pajjiżi terzi

Id-dokumenti ta' ċertifikazzjoni ta' sewwieqa tal-ferroviji minn pajjiżi terzi li joperaw esklussivament f'taqsimiet ta' qsim tal-fruntiera ta' Stat Membru jistgħu jiġu rikonoxxuti minn dak l-Istat Membru skond kwalunkwe ftehim bilaterali mal-pajjiż terz in kwistjoni.

KAPITOLU III

KONDIZZJONIJIET SABIEX JINKISBU L-LIĊENZJA U Ċ-ĊERTIFIKAT

Artikolu 9

Rekwiżiti minimi

1. Sabiex jiksbu liċenzja, l-applikanti għandhom jissodisfaw ir-rekwiżiti minimi mniżżla fl-Artikoli 10 u 11. sabiex jiksbu ċertifikat u sabiex dan jibqa' validu, l-applikanti għandhom ikollhom liċenzja u jissodisfaw ir-rekwiżiti minimi stabbiliti fl-Artikoli 12 u 13.

2. Stat Membru jista' japplika rekwiżiti aktar stretti fir-rigward tal-ħruġ ta' liċenzji fuq it-territorju tiegħu. Madankollu, huwa għandu jirrikonoxxi liċenzji maħruġa minn Stati Membri oħra skond l-Artikolu 7.

TAQSIMA I

Liċenzja

Artikolu 10

Età minima

L-Istati Membri għandhom jippreskrivu l-età minima ta' l-applikanti għal-liċenzja, li għandha tkun mill-inqas ta' 20 sena. Madankollu, Stat Membru jista' joħroġ liċenzji lil applikanti mill-età ta' 18-il sena, u l-validità ta' tali liċenzja tkun limitata għat-territorju ta' l-Istat Membru emittenti.

Artikolu 11

Rekwiżiti bażiċi

1. L-applikanti għandhom ikunu lestew b'suċċess mill-inqas disa' snin ta' edukazzjoni (primarja u sekondarja) u jkunu temmew b'suċċess taħriġ bażiku ekwivalenti għal-livell 3 imsemmi fid-Deċiżjoni tal-Kunsill 85/368/KEE tas-16 ta' Lulju 1985 dwar il-komparabbiltà tal-kwalifiki ta' taħriġ professjonali bejn l-Istati Membri tal-Komunità Ewropea ([1]).

2. L-applikanti għandhom jipprovdu konferma tal-kondizzjoni fiżika tagħhom billi jgħaddu minn eżami mediku li jitmexxa minn, jew taħt is-superviżjoni ta' — kif deċiż mill-Istat Membru — tabib rikonoxxut jew akkreditat skond l-Artikolu 20. L-eżami għandu jkopri għall-inqas il-kriterji indikati fit-Taqsimiet 1.1, 1.2, 1.3 u 2.1 ta' l-Anness II.

3. L-applikanti għandhom juru l-idoneità psikoloġika tagħhom għax-xogħol billi jgħaddu minn eżami li jitmexxa minn, jew taħt is-superviżjoni ta' — kif deċiż mill-Istat Membru — psikologu jew tabib rikonoxxut jew akkreditat skond l-Artikolu 20. L-eżami għandu jkopri għall-inqas il-kriterji indikati fit-Taqsima 2.2 ta' l-Anness II.

4. L-applikanti għndhom ikunu wrew il-kompetenza professjonali ġenerali tagħhom billi jgħaddu minn eżami li jkopri għall-inqas is-suġġetti ġenerali elenkati fl-Anness IV.

TAQSIMA II

Ċertifikat

Artikolu 12

Konoxxenza lingwistika

Il-kriterju tal-konoxxenza lingwistika msemmi fl-Anness VI għandu jiġi sodisfatt għall-infrastruttura li għaliha ssir l-applikazzjoni għaċ-ċertifikat.

Artikolu 13

Kwalifiki professjonali

1. L-applikanti għandhom ikunu għaddew minn eżami tal-konoxxenza u tal-kompetenza professjonali tagħhom firrigward tat-tagħmir mobbli li għalih ikunu jixtiequ jiksbu ċ-ċertifikat; dan l-eżami għandu jinkludi għall-inqas is-suġġetti ġenerali elenkati fl-Anness VI.

2. L-applikanti għandhom ikunu għaddew minn eżami tal-konoxxenza u tal-kompetenza professjonali tagħhom firrigward ta' l-infrastrutturi li għalihom ikunu jixtiequ jiksbu ċ-ċertifikat. Dan l-eżami għandu jkopri għall-inqas is-suġġetti ġenerali elenkati fl-Anness VII. Fejn xieraq, l-eżami għandu jkopri wkoll il-konoxxenza lingwistika skond it-Taqsima 8 ta' l-Anness VI.

3. L-applikanti għandhom jiġu mħarrġa mill-impriża ferrovjarja jew mill-amministratur ta' l-infrastruttura relattivament għas-sistema ta' l-immaniġġar tas-sigurtà prevista mid-Direttiva 2004/49.

KAPITOLU IV

PROĊEDURA SABIEX JINKISBU L-LIĊENZJA U Ċ-ĊERTIFIKAT

Artikolu 14

Ksib ta' liċenzja

1. L-awtorità kompetenti għandha tippubblika l-proċedura li għandha tiġi segwita sabiex tinkiseb liċenzja.

2. L-applikazzjonijiet kollha għal liċenzji għandhom jiġu preżentati lill-awtorità kompetenti mis-sewwieq kandidat jew minn kwalunkwe entità f'ismu.

3. L-applikazzjonijiet preżentati lill-awtorità kompetenti jistgħu ikunu għall-għoti ta' liċenzja ġdida, għall-aġġornament taddettalji tal-liċenzja, għat-tiġdid ta' liċenzja jew għad-duplikat ta' liċenzja.

4. L-awtorità kompetenti għandha toħroġ il-liċenzja kemm jista' jkun malajr u mhux aktar tard minn xahar minn meta tirċievi d-dokumenti kollha meħtieġa.

5. Il-liċenzja għandha tkun valida għal 10 snin, suġġett għall-Artikolu 16(1).

6. Il-liċenzja għandha tinħareġ f'oriġinali unika. Kwalunkwe duplikazzjoni ta' liċenzja, barra minn dik li ssir mill-awtorità kompetenti fejn jiġi mitlub duplikat, għandha tkun ipprojbita.

Artikolu 15

Ksib ta' ċertifikat

Kull impriża ferrovjarja u kull amministratur ta' infrastruttura għandhom jistabbilixxu l-proċeduri tagħhom stess għall-ħruġ jew l-aġġornament ta' ċertifikati skond din id-Direttiva, bħala parti mis-sistema ta' l-immaniġġar tas-sigurtà tagħhom, kif ukoll proċeduri ta' appell li jippermettu lis-sewwieqa jitolbu reviżjoni ta' deċiżjoni relatata mal-ħruġ, ma' l-aġġornament, mas-sospensjoni jew ma' l-irtirar ta' ċertifikat.

L-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' l-infrastruttura għandhom jaġġornaw, mingħajr dewmien, ċertifikati kull meta d-detentur taċ-ċertifikat ikun ġab awtorizzazzjonijiet addizzjonali relattivament għat-tagħmir mobbli jew għall-infrastruttura.

([1]) ĠU L 199, 31.7.1985, p. 56.

Artikolu 16

Kontrolli perjodiċi

1. Sabiex liċenzja tibqa' valida, id-detentur tagħha għandu jgħaddi minn eżamijiet u/jew testijiet perjodiċi relatati mar-rekwiżiti msemmija fl-Artikolu 11. Fir-rigward ta' rekwiżiti mediċi, il-frekwenza minima għandha tiġi osservata skond id-dispożizzjonijiet tat-Taqsima 3.1 ta' l-Anness II. Dawn il-kontrolli mediċi għandhom isiru minn, jew taħt is-superviżjoni ta', tobba rikonoxxuti jew akkreditati skond l-Artikolu 20. Għal dak li jirrigwarda l-konoxxenza professjonali ġenerali, għandhom japplikaw id-dispożizzjonijiet ta' l-Artikolu 23(8).

Meta ġġedded liċenzja, l-awtorità kompetenti għandha tivverifika fir-reġistru previst fl-Artikolu 22(1)(a) li s-sewwieq issodisfa r-rekwiżiti msemmija fl-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu.

2. Sabiex ċertifikat jibqa' validu, id-detentur tiegħu għandu joqgħod għal eżamijiet u/jew testijiet perjodiċi relatati mar-rekwiżiti msemmija fl-Artikoli 12 u 13. Il-frekwenza ta' dawn l-eżamijiet/testijiet għandha tiġi determinata mill-impriża ferrovjarja jew mill-amministratur ta' l-infrastruttura li jimpjegaw jew iqabbdu b'kuntratt lis-sewwieq skond is-sistema ta' immaniġġar tas-sigurtà tagħhom, u għandha tirrispetta l-frekwenzi minimi mogħtija fl-Anness VII.

Għal kull wieħed minn dawn il-kontrolli l-entità emittenti għandha tikkonferma b'dikjarazzjoni fuq iċ-ċertifikat u fir-reġistru previst fl-Artikolu 22(2)(a) li s-sewwieq issodisfa r-rekwiżiti msemmija fl-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu.

3. Fejn jonqos li jsir xi kontroll perjodiku jew fejn xi kontroll perjodiku jagħti riżultat negattiv, għandha tiġi applikata l-proċedura stabbilita fl-Artikolu 18.

Artikolu 17

Waqfien ta' impjieg

Meta sewwieq jieqaf mix-xogħol għal impriża ferrovjarja jew amministratur ta' infrastruttura, dawn għandhom jinformaw lill-awtorità kompetenti mingħajr dewmien.

Il-liċenzja għandha tibqa' valida, sakemm ikunu sodisfatti l-kondizzjonijiet fl-Artikolu 16(1).

Iċ-ċertifikat għandu jsir invalidu meta d-detentur tiegħu jieqaf jaħdem bħala sewwieq. Madankollu, id-detentur tiegħu għandu jirċievi kopja awtentikata tiegħu bħala prova tal-kompetenzi professjonali tiegħu. Meta jinħareġ ċertifikat lil sewwieq, l-impriża ferrovjarja jew l-amministratur ta' l-infrastruttura għandhom jieħdu kont ta' dawn il-kompetenzi.

Artikolu 18

Monitoraġġ, minn impriżi ferrovjarji u amministraturi ta' l-infrastruttura, ta' sewwieqa

1. L-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' l-infrastrutturi għandhom ikunu meħtieġa jiżguraw, u jivverifikaw, li l-liċenzji u ċ-ċertifikati tas-sewwieqa li jimpjegaw jew li jqabbdu b'kuntratt ikunu validi.

Għandhom iwaqqfu sistema għall-monitoraġġ tas-sewwieqa tagħhom. Jekk ir-riżultati ta' tali monitoraġġ iqajmu xi dubbju dwar il-kompetenza ta' sewwieq fix-xogħol u dwar il-kontinwazzjoni tal-validità tal-liċenzja jew ċertikfikat tiegħu, l-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' l-infrastruttura għandhom jieħdu immedjatament l-azzjoni meħtieġa.

2. Jekk sewwieq iqis li l-istat ta' saħħa tiegħu iqajjem xi dubbju dwar l-idoneità tiegħu għax-xogħol, għandu jinforma immedjatament lill-impriża ferrovjarja jew lill-amministratur ta' l-infrastruttura, skond il-każ.

Hekk kif impriża ferrovjarja jew l-amministratur ta' l-infrastruttura ikunu konxji jew jiġu informati minn tabib li s-saħħa ta' sewwieq marret lura tant li tkun dubbjuża l-idoneità fiżika tiegħu għax-xogħol, huma għandhom jieħdu immedjatament l-azzjoni meħtieġa, inkluż l-eżami deskritt fit-Taqsima 3.1 ta' l-Anness II. Barra minn hekk, għanhom jiżguraw li fl-ebda waqt fis-servizz tagħhom is-sewwieqa ma jkunu taħt l-influwenza ta' xi sustanza li aktarx tinċidi fuq il-konċentrazzjoni, l-attenzjoni jew il-komportament tagħhom. L-awtorità kompetenti għandha tiġi infurmata mingħajr dewmien dwar kwalunkwe każ ta' inkapaċità ta' xogħol ta' aktar minn tliet xhur.

KAPITOLU V

KOMPITI U DEĊIŻJONIJIET TA' L-AWTORITÀ KOMPETENTI

Artikolu 19

Kompiti ta' l-awtorità kompetenti

1. L-awtorità kompetenti għandha twettaq il-kompiti li ġejjin b'mod trasparenti u non-diskriminatorju:

a) il-ħruġ u l-aġġornament ta' liċenzji, l-għoti ta' duplikati, kif previst fl-Artikoli 6 u 14;

b) l-assigurazzjoni ta' kontrolli perjodiċi kif previst fl-Artikolu 16(1);

ċ) is-sospensjoni u l-irtirar ta' liċenzji, u n-notifika lill-entità emittenti dwar talbiet, li għandhom ikunu motivati, għas-sospensjoni ta' ċertifikati, kif previst fl-Artikolu 28;

d) jekk tinħatar għalhekk mill-Istat Membru, ir-rikonoxximent ta' persuni jew entitajiet kif previst fl-Artikoli 23 u 24;

e) l-assigurazzjoni tal-pubblikazzjoni u l-aġġornament ta' reġistru ta' persuni u entitajiet akkreditati jew rikonoxxuti kif previst fl-Artikolu 18;

f) l-assigurazzjoni li jinżamm u li jiġi aġġornat reġistru ta' liċenzji kif previst fl-Artikoli 16(1) u 22(1);

g) il-monitoraġġ tal-proċess ta' ċertifikazzjoni tas-sewwieqa kif previst fl-Artikolu 25;

h) it-twettiq ta' ispezzjonijiet kif previst fl-Artikolu 28;

i) l-istabbiliment ta' kriterji nazzjonali għal eżaminaturi kif previst fl-Artikolu 24(5).

L-awtorità kompetenti għandha twieġeb malajr għal talbiet għal informazzjoni u għandha tippreżenta kwalunkwe talba għal informazzjoni addizzjonali mingħajr dewmien meta tipprepara liċenzji.

2. L-awtorità kompetenti ma għandhiex tiddelega l-kompiti msemmija fil-punti (ċ), (f) u (g) tal-paragrafu 1 lil terzi.

3. Kwalunkwe delegazzjoni ta' kompiti għandha tkun trasparenti u non-diskriminatorja u ma għandha toħloq ebda konflitt ta' interessi.

4. Fejn awtorità kompetenti tiddelega jew tagħti b'kuntratt il-kompiti msemmija fil-punti (a) jew (b) imsemmija fil-paragrafu 1 lil impriża ferrovjarja, għandu jkun hemm konformità għall-inqas ma' waħda minn dawn iż-żewġ kondizzjonijiet:

a) l-impriża ferrovjarja għandha toħroġ linċenzji lis-sewwieqa tagħha biss;

b) l-impriża ferrovjarja ma għandhiex ikollha l-esklussività fit-territorju konċernat għall-ebda wieħed mill-kompiti delegati jew mogħtija b'kuntratt.

5. Fejn awtorità kompetenti tiddelega jew tagħti b'kuntratt xi kompiti, ir-rappreżentant awtorizzat jew il-kuntrattur għandu jkun meħtieġ, fit-twettiq ta' tali kompiti, li jikkonforma ma' l-obbligi imposti fuq awtoritajiet kompetenti minn din id-Direttiva.

6. Fejn awtorità kompetenti tiddelega jew tagħti b'kuntratt xi kompiti, hija għandha twaqqaf sistema ta' verifika dwar kif dawk il-kompiti ikunu ġew imwettqa u għandha tiżgura li jkun hemm konformità mal-kondizzjonijiet stabbiliti fil-paragrafi 2, 3 u 4.

Artikolu 20

Akkreditament u rikonoxximent

1. Persuni jew entitajiet akkreditati taħt din id-Direttiva għandhom jiġu akkreditati minn entità ta' akkreditament maħtura mill-Istat Membru konċernat. Il-proċess ta' akkreditament għandu jkun ibbażat fuq kriterji ta' indipendenza, kompetenza u imparzjalità, bħall-istandards Ewropej relevanti tas-serje EN 45000 u fuq il-valutazzjoni ta' dossier preżentat mill-kandidati li jagħti prova adegwata tal-ħiliet tagħhom fil-qasam in kwistjoni.

2. Bħala alternattiva għall-akkreditament previst fil-paragrafu 1, Stat Membru jista' jipprovdi li persuni jew entitajiet rikonoxxuti taħt id-Direttiva għandhom jiġu rikonoxxuti mill-awtorità kompetenti jew minn entità maħtura mill-Istat Membru konċernat. Ir-rikonoxximent għandu jkun ibbażat fuq kriterji ta' indipendenza, kompetenza u imparzjalità. Madankollu, f'każijiet fejn il-kompetenza partikolari tkun estremament rara, għandha tiġi permessa eċċezzjoni għal din ir-regola wara li tingħata opinjoni pożittiva mill-Kummissjoni skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2).

Il-kriterju ta' indipendenza ma' japplikax fil-każ tat-taħriġ imsemmi fl-Artikolu 23(5)u (6).

3. L-awtorità kompetenti għandha tiżgura l-pubblikazzjoni u l-aġġornament ta' reġistru ta' persuni u entitajiet li ġew akkreditati jew rikonoxxuti taħt din id-Direttiva.

Artikolu 21

Deċiżjonijiet ta' l-awtorità kompetenti

1. L-awtorità kompetenti għandha tiddikjara r-raġunijiet għad-deċiżjonijiet tagħha.

2. L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li tiġi mwaqqfa proċedura amministrattiva ta' appell li tippermetti lil min jimpjega u lis-sewwieqa jitolbu reviżjoni ta' deċiżjoni relatata ma' kwalukwe applikazzjoni taħt din id-Direttiva.

3. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-passi meħtieġa sabiex jiżguraw ir-reviżjoni ġudizzjarja tad-deċiżjonijiet meħuda minn awtorità kompetenti.

Artikolu 22

Reġistri u skambju ta' informazzjoni

1. L-awtoritajiet kompetenti għandhom ikunu meħtieġa li:

a) jżommu reġistru, jew jiżguraw li jżommu reġistru tal-liċenzji kollha maħruġa, aġġornati, mġedda, skaduti, emendati, sospiżi, rtirati jew rappurtati mitlufa, misruqa jew meqruda. Dan ir-reġistru għandu jkollu fih *data* preskritta mit-Taqsima 4 ta' l-Anness I għal kull liċenzja, li għandha tkun disponibbli bl-użu tan-numru nazzjonali mogħti lil kull sewwieq. Għandu jiġi aġġornat regolarment.

b) tipprovdi, fuq talba motivata, lill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri l-oħra, lill-Aġenzija jew lil min jimpjega lis-sewwieqa, l-informazzjoni dawr l-istatus ta' tali liċenzji.

2. Kull impriża ferrovjarja u amministratur ta' l-infrastruttura għandhom ikunu meħtieġa li:

a) jżommu reġistru, jew jiżguraw li jinżamm reġistru, taċ-ċertifikati kollha maħruġa, aġġornati, imġedda, emendati, skaduti, sospiżi, irtirati jew rappurtati mitlufa, misruqa jew meqruda. Dan ir-reġistru għandu jkollu fih id-*data* preskritta mit-Taqsima 4 ta' l-Anness I ta' kull ċertifikat, kif ukoll *data* relatata mal-kontrolli perjodiċi previsti fl-Artikolu 16. Għandu jiġi aġġornat regolarment.

b) jikkoperaw ma' l-awtorità kompetenti ta' l-Istat Membru fejn ikunu domiċiljati sabiex jiskambjaw informazzjoni ma' l-awtorità kompetenti u jagħtuha aċċess għad-*data* meħtieġa;

ċ) jipprovdu informazzjoni dwar il-kontenut ta' tali ċertifikati lill-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri l-oħra fuq talba tagħhom, meta din tkun mitluba bħala konsegwenza ta' l-attivitajiet transnazzjonali tagħhom.

3. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jikkoperaw ma' l-Aġenzija sabiex tiġi żgurata l-interoperabbiltà tar-reġistri msemmija fil-paragrafi (1) u (2). Għal dan il-għan il-Kummissjoni għandha tadotta qabel … (*), skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2) u abbażi ta' abbozz preparat mill-Aġenzija, il-parametri bażiċi tar-reġistri li għandhom jiġu stabbiliti, bħad-*data* li għandha tiġi reġistrata, il-format tagħhom u l-protokoll ta' l-iskambju tad-*data*, id-drittijiet ta' aċċess, it-tul ta' żmien tażżamma tad-*data* u l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti f'każijiet ta' falliment.

4. L-awtoritajiet kompetenti, l-amministraturi ta' l-infrastruttura u l-impriżi ferrovjarji għandhom jiżguraw li r-reġistri li jistabbilixxu taħt il-paragrafi (1) u (2) u l-modi ta' operazzjoni ta' tali reġistri jkunu konformi mad-Direttiva 95/46/KE.

5. L-Aġenzija għandha tiżgura li s-sistema stabbilita taħt il-paragrafu 2, punti (a) u (b), tkun konformi mar-Regolament (KE) Nru 45/2001.

KAPITOLU VI

TAĦRIĠ U EŻAMI TA' SEWWIEQA

Artikolu 23

Taħriġ

1. It-taħriġ tas-sewwieqa għandu jinkludi parti relatata mal-liċenzja u li tirrifletti l-konoxxenza professjonali ġenerali kif deskritt fl-Anness IV, u parti relatata maċ-ċertifikat u li tirrifletti l-konoxxenza professjonali speċifika, kif deskritt fl-Annessi V u VI.

2. Il-metodu ta' taħriġ għandu jissodisfa l-kriterji stabbiliti fl-Anness III.

3. L-objettivi dettaljati tat-taħriġ huma ddefiniti fl-Anness IV għal-liċenzja, u fl-Annessi V u VI għaċ-ċertifikat. Jistgħu jiġu supplimentati:

a) bit-*TSIs* relevanti — il-Kummissjoni għandha, skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2), tiżgura koerenza bejn it-*TSIs* u l-Annessi ma' din id-Direttiva — jew

b) bil-kriterji proposti mill-Aġenzija skond l-Artikolu 17 tar-Regolament (KE) Nru 881/2004 u adottati mill-Kummissjoni skond l-Artikolu 31(2) ta' din id-Direttiva.

4. Skond l-Artikolu 13 tad-Direttiva 2004/49/KE, l-Istati Membri għandhom jieħdu passi sabiex jiżguraw li s-sewwieqa kandidati jkollhom aċċess ekwu u non-diskriminatorju għat-taħriġ meħtieġ sabiex jissodisfaw il-kondizzjonijiet sabiex jiksbu l-liċenzja u ċ-ċertifikat.

5. Il-kompiti ta' taħriġ relatati mal-konoxxenza professjonali ġenerali kif previst fl-Artikolu 11(4) għandhom jitwettqu minn persuni jew entitajiet akkreditati jew rikonoxxuti skond l-Artikolu 20. Il-kompiti ta' taħriġ relatati mal-konoxxenza lingwistika kif previst fl-Artikolu 12 u mal-konoxxenza professjonali dwar it-tagħmir mobbli kif previst fl-Artikolu 13(1) għandhom jitwettqu minn persuni jew entitajiet akkreditati jew rikonoxxuti konformement ma' l-Artikolu 20.

6. Il-kompiti ta' taħriġ relatati mal-konoxxenza ta' l-infrastruttura kif previst fl-Artikolu 13(2), inkluża l-konoxxenza tar-rotot u tar-regoli u proċeduri operattivi, għandhom jitwettqu minn persuni jew entitajiet akkreditati jew rikonoxxuti mill-Istat Membru fejn tinsab l-infrastruttura.

7. Fir-rigward ta' liċenzja, is-sistema ġenerali għar-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali stabbilita bid-Direttiva tal-Kunsill 2005/36/KE għandha tibqa' tapplika għar-rikonoxximent tal-kwalifiki professjonali ta' sewwieqa li jkunu ċittadini ta' Stat Membru u akkwistaw iċ-ċertifikat ta' taħriġ tagħhom f'pajjiż terz.

8. Għandu jiġi stabbilit proċess ta' taħriġ kontinwu sabiex jiġi żgurat li l-kompetenzi tal-persunal jinżammu, skond il-punt 2(e) ta' l-Anness III tad-Direttiva 2004/49/KE.

Artikolu 24

Eżamijiet

1. L-eżamijiet u l-eżaminaturi intiżi għall-finijiet ta' kontroll tal-kwalifiki meħtieġa għandhom jiġu determinati:

a) għall-parti relatata mal-liċenzja: mill-awtorità kompetenti meta tistabbilixxi l-proċedura li għandha tiġi segwita sabiex tinkiseb liċenzja skond l-Artikolu 14(1).

b) għall-parti relatata maċ-ċertifikat: mill-impriża ferrovjarja jew mill-amministratur ta' l-infrastruttura meta jistabbilixxu l-proċedura li għandha tiġi segwita sabiex jinkiseb ċertifikat skond l-Artikolu 15.

2. L-eżamijiet imsemmija fil-paragrafu 1 għandhom jiġu sorveljati minn eżaminaturi kompetenti, akkreditati jew rikonoxxuti skond l-Artikolu 20; għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jiġi evitat kwalunkwe konflitt ta' interesi.

3. Il-valutazzjoni tal-konoxxenza ta' l-infrastruttura, inkluża l-konoxxenza tar-rotot u tar-regoli ta' operazzjoni, għandha ssir minn persuni jew entitajiet akkreditati jew rikonoxxuti mill-Istat Membru fejn tinsab l-infrastruttura.

4. L-eżamijiet imsemmija fil-paragrafu 1 għandhom jiġu organizzati b'tali mod li jiġi evitat kwalunkwe konflitt ta' interessi, mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-eżaminatur jista' jappartjeni għall-impriża ferrovjarja jew għall-amministratur ta' l-infrastruttura li jagħtu ċ-ċertifikat.

5. L-għażla ta' l-eżaminaturi u ta' l-eżamijiet tista' tkun suġġetta għal kriterji Komunitarji proposti mill-Aġenzija u adottati mill-Kummissjoni taħt il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2). Fin-nuqqas ta' dawn il-kriterji Komunitarji, l-awtoritajiet kompetenti għandhom jistabbilixxu kriterji nazzjonali.

6. Għandhom isiru eżamijiet teoriċi u prattiċi fl-aħħar tal-kors ta' taħriġ. Il-kapaċità ta' sewqan għandha tiġi valutata f'testijiet ta' sewqan fuq ir-retikolat. Jistgħu jintużaw ukoll simulaturi sabiex tiġi eżaminata l-applikazzjoni tar-regoli operattivi u l-prestazzjoni tas-sewwieq f'sitwazzjonijiet partikolarment diffiċli.

(*) Sena mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

KAPITOLU VII

VALUTAZZJONI

Artikolu 25

Standards ta' kwalità

L-awtoritajiet kompetenti għandhom jiżguraw li l-attivitajiet kollha assoċjati mat-taħriġ, mal-valutazzjoni ta' ħiliet u ma' l-aġġornament ta' liċenzji u ċertifikati jkunu suġġetti għal monitoraġġ kontinwu taħt sistema ta' *standards* ta' kwalità. Din id-dispożizzjoni ma tapplikax għal attivitajiet diġà koperti mis-sistemi ta' mmaniġġar ta' sigurtà stabbiliti mill-impriżi ferrovjarji u mill-amministraturi ta' l-infrastruttura skond id-Direttiva 2004/49/KE.

Artikolu 26

Valutazzjoni indipendenti

1. Għandha ssir valutazzjoni indipendenti tal-proċeduri għall-akkwist u għall-valutazzjoni tal-konoxxenza u kompetenzi professjonali, u tas-sistema għall-ħruġ ta' liċenzji u ċertifikati, f'kull Stat Membru f'intervall ta' mhux aktar minn ħames snin. Dan ma għandux japplika għal attivitajiet diġà koperti mis-sistemi ta' mmaniġġar ta' sigurtà stabbiliti mill-impriżi ferrovjarji u mill-amministraturi ta' l-infrastrutturi skond id-Direttiva 2004/49/KE. Il-valutazzjoni għandha ssir minn persuni kwalifikati li m'humiex involuti huma stess fl-attivitajiet konċernati.

2. Ir-riżultati ta' dawn il-valutazzjonijet indipendenti għandhom jiġu dokumentati kif dovut u komunikati lill-awtoritajiet kompetenti konċernati. Jekk jeħtieġ, l-Istati Membri għandhom jieħdu l-miżuri xierqa sabiex jirrimedjaw għal kwalunkwe nuqqas li jiġi skopert mill-valutazzjoni indipendenti.

KAPITOLU VIII

ĊERTIFIKAZZJONI TA' PERSUNAL IEĦOR

Artikolu 27

Rapport fuq persunal ieħor

L-Aġenzija għandha tidentifika, f'rapport li għandu jiġi ppreżentat sa … (*), il-profil u l-kompiti tal-persunal l-ieħor fuq il-lokomotivi u l-ferroviji li jwettqu kompiti kritiċi ta' sigurtà u li l-kwalifiki professjonali tagħhom għaldaqstant jikkontribwixxu għas-sigurtà tal-ferroviji, li għandhom jiġu rregolati fil-livell Komunitarju permezz ta' sistema ta' liċenzji u/jew ċertifikati li tista' tkun simili għas-sistema stabbilita b'din id-Direttiva.

(*) Sentejn mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

KAPITOLU IX

KONTROLLI U SANZJONIJET

Artikolu 28

Kontrolli mill-awtorità kompetenti

1. L-awtorità kompetenti tista' fi kwalunkwe waqt tieħu passi sabiex tivverifika, fuq ferroviji li joperaw fiż-żona ta' ġurisdizzjoni tagħha, li s-sewwieq tal-ferrovija jkollu fil-pussess tiegħu id-dokumenti maħruġa skond din id-Direttiva.

2. Minkejja l-verifika kif previst fil-paragrafu 1, f'każ ta' negliġenza fuq il-post tax-xogħol l-awtorità kompetenti tista' tivverifika jekk is-sewwieq in kwistjoni jikkonformax mar-rekwiżiti stabbiliti fl-Artikolu 13.

3. L-awtorità kompetenti tista' tagħmel stħarriġ dwar il-konformità ma' din id-Direttiva minn sewwieqa, impriżi ferrovjarji, amministraturi ta' infrastrutturi, eżaminaturi u ċentri ta' taħriġ li jwettqu l-attivitajiet tagħhom fiż-żona ta' ġurisdizzjoni tagħha.

4. Jekk l-awtorità kompetenti ssib li sewwieq ma jibqax jissodisfax kondizzjoni waħda jew aktar minn dawk rekwiżiti, hija għandha tieħu l-miżuri li ġejjin:

a) jekk tikkonċerna liċenzja maħruġa mill-awtorità kompetenti: l-awtorità kompetenti għandha tissospendi l-liċenzja. Is-sospensjoni għandha tkun temporanja jew permanenti skond l-iskala tal-problemi maħluqa għas-sigurtà tal-ferrovija. Għandha immedjatament tinforma lis-sewwieq konċernat u lil min iħaddmu dwar id-deċiżjoni, li għandha tkun motivata, tagħha, mingħajr preġudizzju għad-dritt ta' appell previst fl-Artikolu 21. Għandha tindika l-proċedura li għandha tiġi segwita sabiex tinkiseb lura l-liċenzja;

b) jekk tikkonċerna liċenzja maħruġa minn awtorità kompetenti fi Stat Membru ieħor, l-awtorità kompetenti għandha tavviċina lil dik l-awtorità u tipprovdi talba motivata li ssir ispezzjoni ulterjuri jew li tiġi sospiża l-liċenzja. L-awtorità kompetenti li tagħmel it-talba għandha tinforma lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti l-oħrajn bit-talba tagħha. L-awtorità li ħarġet il-liċenzja in kwistjoni għandha tara li teżamina t-talba fi żmien erba' ġimgħat u tinnotifika lill-awtorità l-oħra bid-deċiżjoni tagħha. L-awtorità li ħaret il-liċenzja għandha tinnotifika wkoll lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti l-oħra bid-deċiżjoni. Kwalunkwe awtorità kompetenti tista' tipprojbixxi sewwieqa tal-ferroviji milli joperaw fit-territorju tagħha sakemm tasal in-notifika tad-deċiżjoni ta' l-awtorità emittenti;

ċ) jekk tikkonċerna ċertifikat: l-awtorità kompetenti għandha tavviċina l-entità emittenti u titlob li ssir ispezzjoni ulterjuri jew li jiġi sospiż iċ-ċertifikat. L-entità emittenti għandha tieħu l-miżuri xierqa u tirrapporta lura lill-awtorità kompetenti fi żmien erba' ġimgħat. L-awtorità kompetenti tista' tipprojbixxi sewwieqa tal-ferroviji milli joperaw fiż-żona ta' ġurisdizzjoni tagħha sa meta jasal ir-rapport ta' l-entità emittenti, u għandha tinforma lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti l-oħra b'dan.

Fi kwalunkwe każ, jekk l-awtorità kompetenti tikkunsidra li sewwieq partikolari joħloq theddida serja għas-sigurtà tal-ferroviji, għandha tieħu l-azzjoni meħtieġa immedjatament, bħal tit-lob lill-amministratur ta' l-infrastruttura sabiex iwaqqaf il-ferrovija u tipprojbixxi lis-sewwieq milli jaħdem fit-territorju tagħha sakemm ikun meħtieġ. Għandha tinforma lill-Kummissjoni u lill-awtoritajiet kompetenti l-oħrajn bi kwalunkwe deċiżjoni bħal din.

Fil-każijiet kollha l-awtorità kompetenti, jew l-entità maħtura għal dan, għandha taġġorna r-reġistru previst fl-Artikolu 22.

5. Jekk awtorità kompetenti tikkonsidra li deċiżjoni meħuda minn awtorità kompetenti fi Stat Membru ieħor skond il-paragrafu 4 tonqos milli tikkonforma mal-kriterji relevanti, il-kwistjoni għandha tiġi riferita lill-Kummissjoni li għandha tagħti l-opinjoni tagħha fi żmien tliet xhur. Jekk meħtieġ, għandhom jiġu proposti miżuri korrettivi lill-Istat Membru konċernat. F'każ ta' nuqqas ta' ftehim jew ta' vertenza, il-kwistjoni għandha tiġi riferita lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 32(1), u l-Kummissjoni għandha tieħu dawk il-miżuri meħtieġa skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2). Stat Membru jista' jżomm fis-seħħ projbizzjoni kontra sewwieq milli jsuq fit-territorju tiegħu skond il-paragrafu 4 sakemm il-kwistjoni tiġi konkluża skond dan il-paragrafu.

Artikolu 29

Penali

Mingħajr preġudizzju għal penali jew proċeduri oħrajn stabbiliti bid-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skond din id-Direttiva u għandhom jieħdu l-miżuri kollha meħtieġa sabiex jiżguraw li dawn jiġu implementati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati, non-diskriminatorji u dissważivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni b'dawk id-dispożizzjonijiet mhux aktar tard mid-data speċifikata fl-Artikolu 35 u għandhom jinnotifikawha mingħajr dewmien dwar kwalunkwe emendament sussegwenti li jolqothom.

KAPITOLU X

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 30

Adattament ta' l-Annessi

L-Anness għandhom jiġu adattati għall-progress xjentifiku u tekniku, skond il-proċedura msemmija fl-Artikolu 31(2).

Artikolu 31

Kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita mill-Kumitat stabbilit bl-Artikolu 21 tad-Direttiva 96/48/KE.

2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandhom japplikaw l-Artikoli 5 u 7 tad-Deċiżjoni 1999/468/KE, b'kont meħud ta' l-Artikolu 8 tagħha.

Il-perjodu stabbilit mill-Artikolu 5(6) tad-Deċiżjoni 1999/468/KE għandu jkun ta' tliet xhur.

3. Il-Kumitat għandu jadotta r-Regoli ta' Proċedura tiegħu.

Artikolu 32

Rapport

L-Aġenzija għandha tivvaluta l-iżvilupp taċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji skond din id-Direttiva. Hija għandha tippreżenta lill-Kummissjoni, mhux aktar tard minn erba' snin minn wara l-adozzjoni tal-parametri bażiċi tar-reġistri, kif previst fl-Artikolu 22(3), rapport li jkun fih, fejn opportun, it-titjib li għandu jsir fis-sistema fir-rigward:

(a) tal-proċeduri tal-ħruġ tal-liċenzji u taċ-ċertifikati,

(b) ta' l-akkreditament taċ-ċentri ta' taħriġ u ta' eżaminaturi,

(ċ) tas-sistema ta' kwalità stabbilita mill-awtoritajiet kompetenti,

(d) tar-rikonoxximent reċiproku ta' ċertifikati,

(e) ta' l-adegwatezza tar-rekwiżiti ta' taħriġ speċifikati fl-Annessi IV, V u VII fir-rigward ta' l-istruttura tas-suq u l-kategoriji msemmija fil-punt (a) ta' l-Artikolu 4(2),

(f) ta' l-interkonnessjoni bejn ir-reġistri u tal-mobbiltà fis-suq tax-xogħol.

Barra minn hekk, f'dan ir-rapport l-Aġenzija tista', jekk xieraq, tirrakkomanda miżuri fir-rigward ta' l-eżami teoriku u prattiku tal-konoxxenza professjonali ta' l-applikanti għaċ-ċertifikat armonizzat għal tagħmir mobbli u għall-infrastruttura relevanti.

Il-Kummissjoni għandha tieħu l-miżuri xierqa abbażi ta' dawn ir-rakkomandazzjonijiet u għandha tipproponi, jekk meħtieġ, bidliet għal din id-Direttiva.

Artikolu 33

L-użu ta' smartcards

L-Aġenzija għandha teżamina sa … (*) il-possibbiltà li tintuża *smartcard* li tikkombina l-liċenzja u ċ-ċertifikati previsti fl-Artikolu 4 u għandha tipprepara analiżi spejjeż-benefiċċji. Fejn xieraq, il-Kummissjoni għandha tadotta, skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 31(2) u abbażi ta' abbozz preparat mill-Aġenzija, l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi u operattivi għal tali *smartcard*. L-introduzzjoni ta' l-i*smartcard* tista' teħtieġ adattament ta' l-Annessi skond l-Artikolu 31.

(*) Ħames snin mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

Artikolu 34

Koperazzjoni

L-Istati Membri għandhom jgħinu lil xulxin fl-implementazzjoni ta' din id-Direttiva. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jikkoperaw tul din il-fażi ta' implementazzjoni.

L-Aġenzija għandha tassisti din il-koperazzjoni u torganizza laqgħat xierqa mar-rappreżentanti ta' l-awtoritajiet kompetenti.

Artikolu 35

Implementazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom iġibu fis-seħħ il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex ikunu konformi ma' din id-Direttiva sa mhux aktar tard minn … (*). Huma għandhom minnufih jikkomunikawhom lill-Kummissjoni.

Meta l-Istati Membri jadottaw dawn il-miżuri, dawn għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew ikunu akkumpanjati minn tali referenza fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi kif issir tali referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet prinċipali tal-liġi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva. Il-Kummissjoni għandha tgħarraf lill-Istati Membri l-oħra b'dan

3. L-obbligi tat-traspożizzjoni u ta' l-implementazzjoni ta' din id-Direttiva m'għandhomx japplikaw għal Ċipru u għal Malta billi ma hemm l-ebda sistema ferrovjarja stabbilita fit-territorji tagħhom.

Artikolu 36

Dħul gradwali u perjodi ta' transizzjoni

Din id-Direttiva għandha tiddaħħal b'mod gradwali kif indikat hawn taħt.

1. Ir-reġistri msemmija fl-Artikolu 22 għandhom jiġu stabbiliti fi żmien sentejn mill-adozzjoni tal-parametri bażiċi tar-reġistri previsti fl-Artikolu 22(3).

2. a) Fi żmien sentejn mill-adozzjoni tal-parametri bażiċi tar-reġistri previsti fl-Artikolu 22(3), iċ-ċertifikati jew il-liċenzji għandhom jinħarġu skond din id-Direttiva lis-sewwieqa li jwettqu servizzi transkonfinali, servizzi ta' kabotaġġ jew ta' ġarr ta' merkanzija fi Stat Membru ieħor, jew jaħdmu f'almenu żewġ Stati Membri, mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tal-punt 3.

   Minn dik l-istess data, is-sewwieqa kollha tal-ferroviji li jwettqu s-servizzi elenkati hawn fuq, inklużi dawk li għadhom mingħajr liċenzja jew ċertifikat skond din id-Direttiva, għandhom jikkonformaw mal-kontrolli regolari kif previst mill-Artikolu 16.

   b) Fi żmien sentejn mill-istabbiliment tar-reġistri previsti fil-punt 1, iċ-ċertifikati jew il-liċenzji ġodda kollha għandhom jinħarġu skond din id-Direttiva, mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tal-punt 3.

   ċ) Fi żmien seba' snin mill-istabbiliment tar-reġistri previsti fil-punt 1, is-sewwieqa kollha għandhom ikollhom fil-pussess tagħhom liċenzji u ċertifikati konformement ma' din id-Direttiva. L-entitajiet emittenti għandhom jieħdu kont tal-kompetenzi professjonali kollha diġà miksuba minn kull sewwieq b'tali mod li dan ir-rekwiżit ma joħloqx piżijiet amministrattivi u finanzjarji bla ħtieġa. Id-drittijiet ta' sewqan mogħtija qabel lil sewwieqa għandhom jiġu kemm jista' jkun salvagwardati. L-entitajiet emittenti jistgħu madankollu jiddeċiedu, għal sewwieqa individwali jew gruppi ta' sewwieqa, skond il-każ, li jkunu meħtieġa eżamijiet u/jew taħriġ addizzjonali sabiex jinkisbu liċenzji u/jew ċertifikati skond din id-Direttiva.

3. Is-sewwieqa, awtorizzati skond id-dispożizzjonijiet li kienu japplikaw qabel l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva taħt il-punt 2(a) jew (b), jistgħu jkomplu bl-attivitajiet professjonali tagħhom abbażi tad-drittijiet tagħhom, u mingħajr l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Diretiva, sa seba' snin mill-istabbiliment tar-reġistri previsti fil-punt 1.

   Fil-każ ta' apprendisti li bdew programm approvat ta' edukazzjoni u taħriġ jew kors ta' taħriġ approvat qabel l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva taħt il-punt 2(a) jew (b), l-Istati Membri jistgħu jiċċertifikaw lil dawn is-sewwieqa skond id-dispożizzjonijiet nazzjonali eżistenti.

   Għas-sewwieqa u l-apprendisti msemmija f'dan il-punt, l-awtorità kompetenti jew l-awtoritajiet involuti jistgħu, f'każijiet eċċezzjonali, jagħtu eżenzjonijiet mir-rekwiżiti mediċi stabbiliti fl-Anness II. Il-validità ta' kwalunkwe liċenzja maħruġa b'tali eżenzjoni għandha tkun limitata għat-territorju ta' l-Istati Membri konċernati.

4. L-awtoritajiet kompetenti, l-impriżi ferrovjarji u l-amministraturi ta' infrastrutturi għandhom jiżguraw l-applikazzjoni gradwali ta' kontrolli regolari li jikkorrispondu għal dawk previsti fl-Artikolu 16 għal sewwieqa li m'għandhomx liċenzji u ċertifikati konformement ma' din id-Direttiva.

5. Fejn hekk ikun mitlub minn Stat Membru, il-Kummissjoni għandha titlob lill-Aġenzija, b'konsultazzjoni ma' dak l-Istat Membru, sabiex tagħmel analiżi spejjeż-benefiċċji għall-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva għal sewwieqa ta' ferroviji li joperaw esklussivament fit-territorju ta' dak l-Istat Membru. L-analiżi spejjeż-benefiċċji għandha tkopri perjodu ta' 10 snin. Din l-analiżi spejjeż-benefiċċji għandha tiġi preżentata lill-Kummissjoni fi żmien sentejn mill-istabbiliment tar-reġistri previsti fil-punt 1.

(*) Erba' u għoxrin xahar mid-data tad-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva.

Jekk din l-analiżi spejjeż-benefiċċji turi li l-ispejjeż ta' l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva għal tali sewwieqa jipprevalixxu fuq il-benefiċċji, il-Kummissjoni, skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 31(2), għandha tadotta deċiżjoni fi żmien 6 xhur mill-preżentazzjoni tar-riżultati ta' din l-analiżi spejjeż-benefiċċji. Id-deċiżjoni tista' tkun li d-dispożizzjonijiet tal-punt 2(b) u (ċ) ta' dan l-Artikolu, ma jkollhomx jiġu applikati għal tali sewwieqa ta' ferroviji għal perjodu sa għaxar snin fit-territorju ta' l-Istat Membru konċernat.

Mhux aktar tard minn 24 xahar qabel l-iskadenza ta' dan il-perjodu temporanju ta' eżenzjoni, il-Kummissjoni, b'kont meħud ta' l-iżviluppi relevanti fis-settur tal-ferroviji fl-Istat Membru konċernat, tista', skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 31(2), titlob lill-Aġenzija sabiex tagħmel analiżi spejjeż-benefiċċji oħra, li tkun jkollha tiġi preżentata lill-Kummissjoni mhux aktar tard minn 12-il xahar qabel l-iskadenza ta' dan il-perjodu temporanju ta' eżenzjoni. Il-Kummissjoni għandha tieħu deċiżjoni skond din il-proċedura deskritta fis-subparagrafu ta' dan il-punt.

Artikolu 37

Dħul fis-seħħ

Din id-Direttiva għandha tidħol fis-seħħ fil-jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 38

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmula fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew	*Għall-Kunsill*
Il-President	*Il-President*
…	…

ANNESS I

MUDELL KOMUNITARJU TAL-LIĊENZJA U Ċ-ĊERTIFIKAT KOMPLEMENTARI ARMONIZZAT

1. KARATTERISTIĊI TAL-LIĊENZJA

Il-karatteristiċi fiżiċi tal-liċenzja tas-sewwieq tal-ferroviji għandhom ikunu konformi ma' l-istandards 7810 u 7816-1 ta' l-ISO.

Il-kartonċina għandha tkun tal-polikarbonat.

Il-metodi ta' verifika tal-karatteristiċi tal-liċenzji tas-sewqan sabiex jiġi żgurat li jkunu skond l-istandards internazzjonali għandhom ikunu konformi ma' l-istandard 10373 ta' l-ISO.

2. KONTENUT TAL-LIĊENZJA

Il-faċċata tal-liċenzja għandu jkollha:

a) il-kliem "Liċenzja ta' sewwieq tal-ferroviji" stampati b'tipa kbira fil-lingwa jew lingwi ta' l-Istat Membru li joħroġ il-liċenzja;

b) l-isem ta' l-Istat Membru li joħroġ il-liċenzja;

ċ) il-marka li tiddistingwi l-Istat Membru li joħroġ il-liċenzja skond il-kodiċi 3166 ta' l-ISO tal-pajjiż, stampata fin-negattiv f'rettangolu ikħal u mdawra minn 12-il kewkba safra;

d) l-informazzjoni speċifika għall-liċenzja maħruġa, innumerata kif ġej:

   i) il-kunjom tad-detentur;

   ii) isem/ismijiet oħra tad-detentur;

   iii) id-data u l-post tat-twelid tad-detentur;

   iv) — id-data tal-ħruġ tal-liċenzja;

   — id-data ta' l-iskadenza tal-liċenzja;

   — l-isem ta' l-awtorità emittenti;

   — in-numru ta' referenza assenjat lill-impjegat minn min iħaddmu (fakoltattiv);

   v) in-numru tal-liċenzja li jagħti aċċess għad-*data* fir-reġistru nazzjonali;

   vi) ritratt tad-detentur;

   vii) il-firma tad-detentur;

   ix) il-post permanenti tar-residenza jew l-indirizz postali tad-detentur (fakoltattiv);

e) il-kliem "Mudell tal-Komunitajiet Ewropej" fil-lingwa jew lingwi ta' l-Istat Membru li qed joħroġ il-liċenza u l-kliem "Liċenza tas-sewqan tal-ferroviji" fil-lingwi l-oħra tal-Komunità, stampati bl-isfar sabiex jiffurmaw l-isfond tal-liċenza:

f) il-kuluri ta' referenza:

— ikħal: ikħal Pantone Reflex,

— isfar: isfar Pantone.

g) informazzjoni addizzjonali, jew restrizzjonijiet mediċi għall-użu imposti minn awtorità kompetenti skond l-Anness II, f'forma ta' kodiċi.

Il-kodiċi għandhom jiġu deċiżi mill-Kummissjoni, skond il-proċedura ta' l-Artikolu 31(2), abbażi ta' rakkomandazzjoni mill-Aġenzija.

3. ĊERTIFIKAT

Iċ-ċertifikat għandu jkollu:

a) il-kunjom tad-detentur;

b) isem/ismijiet oħra tad-detentur;

ċ) id-data u l-post tat-twelid tad-detentur;

d) — id-data tal-ħruġ taċ-ċertifikat;

— id-data ta' l-iskadenza taċ-ċertifikat;

— l-isem ta' l-awtorità emittenti;

— in-numru ta' referenza assenjat lill-impjegat minn min iħaddmu (fakoltattiv);

e) in-numru tal-liċenzja li jagħti aċċess għad-*data* fir-reġistru nazzjonali;

f) ritratt tad-detentur;

g) il-firma tad-detentur;

h) il-post permanenti tar-residenza jew l-indirizz postali tad-detentur (fakoltattiv);

i) l-isem u l-indirizz ta' l-impriża ferrovjarja jew ta' l-amministratur ta' l-infrastruttura li għalihom is-sewwieq ikun awtorizzat li jsuq il-ferroviji;

j) il-kategorija li fiha s-sewwieq ikun intitolat li jsuq;

k) it-tip jew tipi ta' tagħmir mobbli li d-detentur ikun awtorizzat li jsuq;

l) l-infrastruttura li fuqa d-detentur ikun awtorizzat li jsuq;

m) kwalunkwe informazzjoni jew restrizzjonijiet addizzjonali.

n) kompetenzi lingwistiċi.

4. *DATA* MINIMA FIR-REĠISTRI NAZZJONALI

a) Data relatata mal-liċenzja:

Id-*data* kollha li tidher fuq il-liċenzja u d-*data* marbuta mar-rekwiżiti ta' kontroll stabbiliti fl-Artikoli 11 u 16.

b) Data relatata maċ-ċertifikat:

Id-*data* kollha li tidher fuq iċ-ċertifikat u d-*data* marbuta mar-rekwiżiti ta' kontroll stabbiliti fl-Artikoli 12, 13 u 16.

ANNESS II

REKWIŻITI MEDIĊI

1. REKWIŻITI ĠENERALI

1.1 Is-sewwieqa ma għandhom ikunu jbatu minn ebda kondizzjoni medika jew jieħdu ebda medikazzjoni, droga jew sustanza li aktarx jikkawżaw dawn li ġejjin:

— li jintilfu f'daqqa minn sensihom;

— tnaqqis fl-attenzjoni jew fil-konċentrazzjoni;

— inkapaċità f'daqqa;

— nuqqas ta' bilanċ jew koordinazzjoni;

— limitazzjoni sinifikattiva ta' mobbiltà.

1.2 Vista

Irid ikun hemm konformità mar-rekwiżiti li ġejjin fir-rigward tal-vista:

— akutezza viżiva megħjuna jew mhix: 1,0; minimu ta' 0,5 għall-agħar għajn;

— lentijiet korrettivi massimi: ipermetropija +5/mijopija -8. Huma awtorizzati derogi f'każijiet eċċezzjonali u wara li tkun inkisbet opinjoni ta' speċjalista ta' l-għajnejn. Imbagħad it-tabib jieħu d-deċiżjoni;

— vista viċina jew intermedja: suffiċjenti, kemm jekk megħjuna jew mhix;

— *contact lenses* u nuċċalijiet huma awtorizzati meta jkunu kontrollati perjodikament minn speċjalista;

— vista normali ta' kuluri: l-użu ta' test rikonoxxut, bħall-Ishihara, kif ukoll ta' test ieħor rikonoxxut jekk meħtieġ;

— kamp viżiv: sħiħ;

— vista għaż-żewġ għajnejn; effikaċi; mhux meħtieġa meta persuna jkollha adattamenti adegwati u esperjenza ta' kumpens suffiċjenti. Biss jekk ikun tilef il-vista binokulari wara li jkun beda l-impjieg;

— vista binokulari: effikaċi;

— jingħarfu s-sinjali bil-kulur: it-test għandu jkun ibbażat fuq il-konoxxenza ta' kuluri waħedhom u mhux fuq differenzi relattivi;

— sensittività għall-kuntrasti: tajba;

— m'hemmx mard progressiv ta' l-għajnejn;

— *implants* ta' lentijiet, keratotomiji u keratektomiji ikunu permessi biss bil-kondizzjoni li jiġu kontrollati fuq bażi annwali jew f'intervalli deċiżi mit-tabib.

— kapaċità li l-għajnejn jifilħu għat-tgħammix;

— contact lenses tal-kulur u lentijiet fotokromatiċi ma jkunux permessi. Il-lentijiet-filtru għall-UV ikunu permessi.

1.3 Rekwiżiti għas-smigħ u għat-taħdit

Smigħ suffiċjenti konfermat minn awdjogramma, jiġifieri:

— smigħ tajjeb suffiċjenti sabiex ikun hemm konverżazzjoni fuq it-telefon u sabiex ikunu jistgħu jinstemgħu ħsejjes ta' twissija u messaġġi bir-radju.

Il-valuri li ġejjin għandhom jittieħdu bħala linji gwida:

— in-nuqqas ta' smigħ ma jridx ikun ogħla minn 40dB f'500 u 1 000 Hz;

— in-nuqqas ta' smigħ ma jridx ikun ogħla minn 45 dB f'2 000 Hz għall-widna bl-agħar konduzzjoni ta' ħoss bl-arja;

— l-ebda anomalija fis-sistema vestibolari;

— l-ebda difett kroniku fit-taħdit (minħabba li jrid isir skambju ta' messaġġi b'mod qawwi u ċar);

— l-użu ta' għajnuniet għas-smigħ ikun permess f'każijiet speċjali.

1.4 Tqala

Fl-eventwalità ta' tolleranza baxxa jew kondizzjoni patoloġika, it-tqala għandha titqies bħala raġuni għall-esklużjoni temporanja ta' sewwieqa. Għandhom jiġu applikati d-dispożizzjonijiet legali li jipproteġu sewwieqa fit-tqala.

2. KONTENUT MINIMU TA' L-EŻAMI QABEL IL-ĦATRA

2.1 Eżamijiet mediċi

— eżami mediku ġenerali;

— eżami tal-funzjonijiet sensorjali (vista, smigħ, perċezzjoni tal-kuluri);

— testijiet tad-demm jew ta' l-urina, li fost oħrajn jinkludu eżami għad-dijabete millitis, sa fejn ikunu meħtieġa sabiex wieħed jiġġudika l-kondizzjoni fiżika tal-kandidat;

— Elettro-Kardjogramma (*ECG*) fuq il-persuna f'qagħda ta' mistrieħ;

— testijiet għal sustanzi psikotropiċi bħal drogi illeċiti jew medikazzjonijiet psikotropiċi u l-abbuż ta' l-alkoħol li jpoġġi fid-dubbju l-idoneità fiżika għall-impjieg;

— konoxxitivi: attenzjoni u konċentrazzjoni; memorja; perċezzjoni; raġunament;

— komunikazzjoni

— psikomotorju: ħeffa ta' reazzjoni, koordinazzjoni ta' l-idejn.

2.2 Eżamijiet psikoloġiċi marbuta ma' l-impjieg

L-iskop ta' l-eżamijiet psikoloġiċi marbuta ma' l-impjieg huwa li jgħin fil-ħatra u fil-ġestjoni tal-persunal. Fid-determinazzjoni tal-kontenut tal-valutazzjoni psikoloġika, l-eżami jrid jivvaluta kemm is-sewwieq applikant ma jkollux nuqqasijiet psikoloġiċi stabbiliti marbuta ma' l-impjieg, partikolarment fil-kompetenzi operattivi jew fi kwalunkwe fattur relevanti ta' personalità, li aktarx ifixkluh fil-qadi mingħajr periklu tad-dmirijiet.

3. EŻAMIJIET PERJODIĊI WARA L-ĦATRA

3.1 Frekwenza

L-eżamijiet mediċi (idoneità fiżika) għandhom isiru mill-inqas kull tliet snin sa l-età ta' 55, u wara dan kull sena.

Minbarra din il-frekwenza, it-tabib irid iżid il-frekwenza ta' l-eżamijiet jekk is-saħħa tal-membri tal-persunal titlob hekk.

Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 16(1) għandu jsir eżami mediku adegwat meta jkun hemm raġuni għal xhiex wieħed jiddubita id-detentur tal-liċenzja jew taċ-ċertifikat ikun għadu jista' jissodisfa r-rekwiżiti mediċi stabbiliti fit-Taqsima 1 ta' l-Anness II.

Il-kondizzjoni fiżika għandha tiġi kontrollata regolarment u wara kwalunkwe inċident fuq ix-xogħol. It-tabib jew is-servizz mediku ta' l-impriża jistgħu jiddeċiedu li jagħmlu eżami mediku adegwat addizzjonali, partikolarment wara perjodu ta' 30 ġurnata ta' assenza minħabba mard. Min jimpjega għandu jitlob lit-tabib jikkontrolla l-kondizzjoni fiżika tas-sewwieq jekk min jimpjega kellu jirtira lis-sewwieq mis-servizz minħabba raġunijiet ta' sigurtà.

3.2 Kontenut minimu ta' l-eżami mediku perjodiku

Jekk is-sewwieq jikkonforma mal-kriterji meħtieġa għall-eżami ta' qabel l-impjieg, l-eżamijiet perjodiċi għandhom jinkludu bħala minimu:

— eżami mediku ġenerali;

— eżami tal-funzjonijiet sensorjali (vista, smigħ, perċezzjoni tal-kuluri);

— testijiet tad-demm jew ta' l-urina għall-iskoperta ta' dijabete mellitus u ta' kondizzjonijiet oħrajn kif indikat mill-eżami kliniku;

— testijiet għal sustanzi mediċinali fejn ikun klinikament indikat;

Barra minn hekk, huwa meħtieġ ECG fuq il-persuna f'qagħda ta' mistrieħ għal sewwieqa ta' aktar minn 40 sena.

ANNESS III

METODU TA' TAĦRIĠ

Għandu jkun hemm bilanċ tajjeb bejn it-taħriġ teoriku (fil-klassi u fid-dimostrazzjonijiet) u t-taħriġ prattiku (esperjenza fuq ix-xogħol, sewqan taħt superviżjoni u sewqan mingħajr superviżjoni fuq linji li jkunu magħluqin għall-finijiet ta' taħ-riġ).

It-taħriġ bl-għajnuna tal-kompjuter huwa aċċettat għal tagħlim individwali tar-regoli operattivi, tas-senjaletika, eċċ.

L-użu ta' simulaturi, għalkemm mhux obbligatorju, jista' jkun utli għat-taħriġ effikaċi tas-sewwieqa; dawn huma partikolarment utli għal taħriġ f'kondizzjonijiet ta' xogħol mhux normali jew għal regoli li huma applikati rarament. Għandhom vantaġġ partikolari fil-kapaċità tagħhom li jipprovdu l-kapaċità sabiex persuna titgħallimhom bil-prattika għal avvenimenti li għalihom ma jkunx jista' jingħata taħriġ fid-dinja reali. Fil-prinċipju, għandhom jiġu użati simulaturi ta' l-aħħar ġenerazzjoni.

Rigward il-kisba tal-konoxxenza tar-rotot, l-approċċ preferut huwa li sewwieq tal-ferroviji jakkumpanja sewwieq ieħor għal numru adegwat ta' vjaġġi fuq ir-rotta, matul il-jum kif ukoll bil-lejl. Fost metodi oħrajn, bħala alternattiva ta' metodu ta' taħriġ, jistgħu jintużaw *videos* tar-rotot kif jidhru mill-kabina tas-sewwieq.

ANNESS IV

KONOXXENZA PROFESSJONALI ĠENERALI U REKWIŻITI DWAR IL-LIĊENZJA

It-taħriġ ġenerali għandu l-objettivi li ġejjin:

— il-kisba tal-konoxxenza, inkluża dik tal-proċeduri, fir-rigward tat-teknoloġiji tal-ferroviji, inklużi l-prinċipji ta' sigurtà u l-filosofija wara r-regoli operattivi;

— il-kisba tal-konoxxenza, inkluża dik tal-proċeduri, fir-rigward tar-riskji marbuta ma' l-operazzjoni tal-ferroviji u l-modi varji li għandhom jintużaw kontrihom;

— il-kisba tal-konoxxenza, inkluża dik tal-proċeduri, fir-rigward tal-prinċipji li jiggwidaw modalità operattiva jew aktar tal-ferroviji;

— il-kisba tal-konoxxenza, inkluża dik tal-proċeduri, fir-rigward tal-ferroviji, kif inhuma magħmulin u r-rekwiżiti tekniċi fuq unitajiet ta' lokomozzjoni, vaguni, *coaches* u tagħmir mobbli ieħor.

Partikolarment, is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jifhmu r-rekwiżiti speċifiċi sabiex jaħdmu fil-professjoni ta' sewwieqa, l-importanza tagħha, u l-esiġenzi professjonali u personali tagħha (perjodi twal ta' xogħol, nuqqas mid-dar, eċċ).

— japplikaw ir-regoli ta' sigurtà tal-persunal,

— jidentifikaw it-tagħmir mobbli,

— jafu u japplikaw metodu ta' ħidma b'mod preċiż;

— jidentifikaw id-dokumenti ta' referenza u ta' applikazzjoni (il-manwal tal-proċeduri u l-manwal tal-linji kif definiti fl-"Operazzjonijiet" tat-TSI, il-manwal tas-sewwieq, il-manwal f'każ ta' ħsara, eċċ);

— jitgħallmu jġibu irwieħhom b'mod kompatibbli ma' responsabbiltajiet essenzjali għas-sigurtà,

— jidentifikaw il-proċeduri applikabbli f'każ ta' inċidenti li jinvolvu persuni,

— jiddistingwu l-perikli involuti fl-operazzjonijiet tal-ferroviji in ġenerali.

— jafu l-prinċipji li jirregolaw is-sigurtà tat-traffiku,

— japplikaw il-prinċipji bażiċi ta' l-elettroteknoloġija.

ANNESS V

KONOXXENZA PROFESSJONALI TA' TAGĦMIR MOBBLI U REKWIŻITI DWAR IĊ-ĊERTIFIKAT

Wara li jlestu minn taħriġ speċifiku relattivament għal tagħmir mobbli, is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jwettqu l-kompiti li ġejjin.

1. TESTIJIET U KONTROLLI QABEL IT-TLUQ

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jiġbru d-dokumentazzjoni u t-tagħmir meħtieġ,

— jikkontrollaw il-kapaċitajiet ta' l-unità lokomotiva,

— jikkontrollaw l-informazzjoni mdaħħla fid-dokumenti abbord l-unità tal-ġbid,

— jiżguraw, billi jwettqu l-kontrolli u t-testijiet speċifikati, li l-unità lokomotiva tkun kapaċi tipprovdi l-qawwa lokomotiva meħtieġa, u li t-tagħmir tas-sigurtà jaħdem,

— jikkontrollaw id-disponibbiltà u l-funzjonalità tat-tagħmir ta' protezzjoni u ta' sigurtà preskritti fil-ħin tal-konsenja ta' lokomotiva jew fil-bidu ta' vjaġġ;

— iwettqu kwalunkwe operazzjoni ta' rutina ta' manutenzjoni preventiva.

2. KONOXXENZA TAT-TAGĦMIR MOBBLI

Sabiex joperaw lokomotiva, is-sewwieqa għandhom ikunu familjari mal-kontrolli u l-indikaturi kollha mqiegħda għad-dispożizzjoni tagħhom, b'mod partikolari dawk li jikkonċernaw:

— il-lokomozzjoni,

— l-ibbrejkjar,

— l-elementi marbuta mas-sigurtà tat-traffiku.

Sabiex jinstabu u jiġu identifikati anomaliji fit-tagħmir mobbli, sabiex dawn jiġu rappurtati u jiġi determinat x'inhu meħtieġ sabiex jissewwew, u f'ċerti każijiet, sabiex tittieħed azzjoni, is-sewwieqa għandhom ikunu familjari ma':

— l-istrutturi mekkaniċi,

— it-tagħmir ta' sospensjoni u ta' rbit,

— it-tagħmir tar-roti,

— it-tagħmir ta' sigurtà,

— it-tankijiet tal-karburant, is-sistema ta' l-alimentazzjoni tal-karburant, it-tagħmir ta' l-egżost,

— it-tifsira tal-marki fuq ġewwa u fuq barra tat-tagħmir mobbli, b'mod partikolari s-simboli użati għat-trasport ta' merkanzija perikoluża,

— is-sistemi ta' reġistrazzjoni tal-vjaġġ,

— is-sistemi elettriċi u pnewmatiċi,

— is-sistemi tal-kurrent u ta' tensjoni għolja,

— it-tagħmir ta' komunikazzjoni (bejn stazzjonijiet fissi u l-ferrovija, eċċ.),

— arranġamenti ta' vjaġġi,

— il-partijiet kostitwenti tat-tagħmir mobbli, l-iskop tagħhom, u l-apparat speċifiku tal-materjal miġbud, b'mod partikolari s-sistema sabiex twaqqaf il-ferrovija permezz tal-ftuħ tal-pajp tal-brejkijiet,

— is-sistema ta' l-ibbrejkjar,

— il-partijiet speċifiċi għall-unitajiet lokomotivi,

— il-katina lokomotiva, il-muturi u t-trasmissjoni.

3. IL-KONTROLLI TAL-BREJKIJIET

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jikkontrollaw u jikkalkolaw, qabel it-tluq, li l-qawwa tal-brejk tal-ferrovija tikkorrispondi għall-qawwa tal-brejk meħtieġa għal-linja kif speċifikat fid-dokumenti tal-vettura,

— jikkontrollaw il-funzjonament tal-komponenti varji tas-sistema tal-brejkijiet ta' l-unità lokomotiva u tal-ferrovija, skond il-każ, qabel it-tluq, meta tiġi startjata l-ferrovija u waqt is-sewqan.

4. MOD OPERATTIV U VELOĊITÀ MASSIMA TAL-FERROVIJA FIR-RIGWARD TAL-KARATTERISTIĊI TAL-LINJA

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jieħdu nota ta' l-informazzjoni li tingħatalhom qabel it-tluq,

— jiddeterminaw il-mod ta' l-operazzjoni u l-limitu ta' veloċità tal-ferrovija abbażi tal-varjabili bħal-limiti ta' veloċità, kondizzjonijiet tat-temp jew bidliet fis-senjaletika.

5. IS-SEWQAN TAL-FERROVIJA B'MOD LI MA JAGĦMILX ĦSARA LILL-INSTALLAZZJONIJIET U LILL-VETTURI

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jużaw is-sistemi ta' kontroll kollha disponibbli skond ir-regoli applikabbli,

— jistartjaw il-ferrovija b'kont meħud tar-rabtiet ta' aderenza u qawwa,

— jużaw il-brejkijiet sabiex inaqqsu l-veloċità u jieqfu, b'kont meħud tat-tagħmir mobbli u l-installazzjonijiet.

6. ANOMALIJI

Is-sewwieqa għandhom:

— ikunu kapaċi li jkunu attenti għal okkorrenzi mhux normali fl-atteġġjament tal-ferrovija,

— ikunu kapaċi li jispezzjonaw il-ferrovija u jidentifikaw sinjali ta' anomaliji, jiddistingwu bejniethom, jirreaġixxu skond l-importanza relattiva tagħhom u jippruvaw jirrimedjawhom, filwaqt li jagħtu dejjem prijorità lis-sigurtà tat-traffiku tal-ferroviji u tal-persuni,

— jkunu jafu l-mezzi disponibbli ta' protezzjoni u komunikazzjoni.

7. IMPREVISTI U INĊIDENTI OPERATTIVI, NIRIEN U INĊIDENTI LI JINVOLVU PERSUNI

Is-sewwieqa għandhom:

— ikunu kapaċi li jieħdu passi sabiex jipproteġu u jsejħu għall-għajnuna f'każ ta' inċident li jinvolvi persuni fuq il-ferrovija,

— ikunu kapaċi li jiddeterminaw jekk il-ferrovija tkunx qiegħda ġġorr merkanzija perikoluża u jidentifikawha abbażi tad-dokumenti tal-ferrovija u l-listi tal-vaguni,

— jkunu jafu il-proċeduri marbuta ma' l-evakwazzjoni ta' ferrovija f'każ ta' emerġenza.

8. KONDIZZJONIJIET SABIEX JITKOMPLA L-VJAĠĠ WARA INĊIDENT LI JINVOLVI T-TAGĦMIR MOBBLI

Wara inċident, is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jivvalutaw jekk il-vettura tistax tkompli ssuq u taħt liema kondizzjonijiet, sabiex jinfurmaw lill-amministratur ta' l-infrastruttura b'dawk il-kondizzjonijiet kemm jista' jkun malajr.

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jiddeterminaw jekk hix meħtieġa valutazzjoni ta' espert qabel ma l-ferrovija tkompli l-vjaġġ.

9. IMMOBBILIZZAZZJONI TAL-FERROVIJA

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jieħdu miżuri sabiex jiżguraw li l-ferrovija, jew partijiet minnha, ma tistartjax jew ma tiċċaqlaqx għall-għarrieda, anki fl-aktar kondizzjonijiet diffiċli.

Barra minn hekk, is-sewwieqa għandhom ikollhom konoxxenza tal-miżuri li jistgħu jwaqqfu l-ferrovija jew partijiet minnha f'każ li din tistartja jew tiċċaqlaq għall-għarrieda.

ANNESS VI

KONOXXENZA PROFESSJONALI TA' L-INFRASTRUTTURA U REKWIŻITI DWAR IĊ-ĊERTIFIKAT

Materji relatati ma' l-infrastruttura

1. L-ITTESTJAR TAL-BREJKIJIET

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jikkontrollaw u jikkalkolaw, qabel it-tluq, li l-qawwa tal-brejk tal-ferrovija tikkorrispondi għall-qawwa tal-brejk meħtieġa għal-linja kif speċifikat fid-dokumenti tal-vettura.

2. TIP TA' OPERAZZJONI U VELOĊITÀ MASSIMA TAL-FERROVIJA SKOND IL-KARATTERISTIĊI TAL-LINJA

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jieħdu nota ta' l-informazzjoni li tingħatalhom, bħal-limiti ta' veloċità u kwalunkwe bidla fis-senjaletika,

— jiddeterminaw il-mod ta' l-operazzjoni u l-limitu ta' veloċità tal-ferrovija abbażi tal-karatteristiċi tal-linja.

3. KONOXXENZA TAL-LINJA

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jantiċipaw problemi u jirreaġixxu b'mod adegwat f'termini ta' sigurtà u prestazzjonijiet oħrajn, bħall-puntwalità u l-aspetti ekonomiċi. Għalhekk għandhom ikollhom konoxxenza tajba tal-linji tal-ferrovija u ta' l-installazzjonijiet fuq ir-rotta tagħhom u ta' kwalunkwe rotta alternattiva miftiehma.

L-aspetti li ġejjin huma importanti:

— il-kondizzjonijiet operattivi (bdil tal-linji, sewqan unidirezzjonali, eċċ.),

— isir kontroll tar-rotta u jiġu kkonsultati d-dokumenti relevanti,

— l-identifikazzjoni tal-linji li jistgħu jintużaw għal ċertu tip ta' ċirkolazzjoni,

— ir-regoli applikabbli tat-traffiku u t-tifsira tas-sistema tas-senjaletika.

— ir-reġim ta' l-operazzjonijiet,

— is-sistema ta' blokk u r-regolamenti marbuta magħha,

— l-ismijiet ta' l-istazzjonijiet u l-pożizzjoni u l-avvistament mill-bogħod ta' stazzjonijiet u kaxxi tas-senjaletika sabiex jirregolaw is-sewqan skond il-ħtieġa,

— is-senjaletika ta' transizzjoni bejn sistemi operattivi jew ta' provvista ta' enerġija differenti,

— il-limiti ta' veloċità għall-kategoriji differenti ta' ferroviji misjuqa,

— il-profili topografiċi,

— il-kondizzjonijiet partikolari għall-ibbrejkjar, per eżempju fuq linji b'niżla qawwija,

— il-karatteristiċi operattivi partikolari: senjaletika speċjali, sinjali, kondizzjonijiet tat-tluq, eċċ.

4. REGOLAMENTI TAS-SIGURTÀ

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

— jistartjaw il-ferrovija biss meta l-kondizzjonijiet preskritti kollha jkunu sodisfatti (l-iskeda ta' ħin, l-ordni jew is-sinjal tat-tluq, l-operazzjoni tas-senjaletika jekk ikun meħtieġ, eċċ.),

— jimxu mas-senjaletika, mal-ġenb tal-linja u fil-kabina, jinterpretawha immedjatament u mingħajr żball, u jaġixxu magħha,

— imexxu l-ferrovija b'mod mingħajr periklu skond il-modi speċifiċi ta' operazzjoni: japplikaw modi speċjali jekk jingħadilhom, restrizzjonijiet temporanji ta' veloċità, jimxu fid-direzzjoni opposta, permess sabiex ma jiġux segwiti sinjali f'każ ta' periklu, jaqilbu operazzjonijiet, tidwir, jimxu ġewwa siti ta' bini, eċċ

— jirrispettaw waqfiet skedati jew supplimenatri, u jekk jeħtieġ jagħmlu operazzjonijiet supplimentari għall-passiġġieri waqt dawn il-waqfiet, l-aktar jiftħu u jagħlqu l-bibien.

5. IS-SEWQAN TAL-FERROVIJA

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi li:

— jkunu jafu l-ħin kollu l-pożizzjoni tal-ferrovija fuq il-linja,

— jużaw il-brejkijiet sabiex inaqqsu l-veloċità u jieqfu, b'kont meħud tat-tagħmir mobbli u l-installazzjonijiet.

— jirregolaw il-mixi tal-ferrovija skond il-programm tal-ħin u kwalunkwe ordni mogħti sabiex tiġi ffrankata l-enerġija, b'kont meħud tal-karatteristiċi ta' l-unità tal-ġbid, il-ferrovija, il-linja u l-ambjent.

6. ANOMALIJI

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

- jkunu attenti, sakemm tippermetti l-ħidma tal-ferrovija, għal okkorrenzi mhux normali fir-rigward ta' l-infrastruttura u l-ambjent: senjaletika, linji, provvista ta' l-enerġija, qsim min-naħa għall-oħra, l-inħawi tal-linja, traffiku ieħor,
- jkunu jafu d-distanzi partikolari sabiex jevitaw ostakli,
- jinfurmaw malajr kemm jista' jkun lill-amministratur ta' l-infrastruttura bil-post u n-natura ta' l-anomaliji osservati, filwaqt li jiżguraw li l-informazzjoni nftiehmet,
- b'kont meħud ta' l-infrastruttura, jiżguraw jew jieħdu miżuri sabiex jiżguraw, meta meħtieġ, is-sigurtà tat-traffiku u l-persuni.

7. IMPREVISTI U INĊIDENTI OPERATTIVI, NIRIEN U INĊIDENTI LI JINVOLVU PERSUNI

Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi:

- jieħdu passi sabiex jipproteġu u jsejħu għall-għajnuna f'każ ta' inċident li jinvolvi persuni,
- jiddeċiedu dwar fejn iwaqqfu l-ferrovija f'każ ta' nar u jiffaċilitaw, jekk tkun meħtieġa, l-evakwazzjoni tal-passiġġieri,
- jipprovdu malajr kemm jista' jkun informazzjoni utli dwar in-nar jekk dan ma jistax jiġi kkontrollat mis-sewwieq waħdu,
- jinfurmaw lill-amministratur ta' l-infrastruttura malajr kemm jista' jkun b'dawn il-kondizzjonijiet,
- jivvalutaw jekk l-infrastruttura tippermettix lill-vettura tkompli timxi u taħt liema kondizzjonijiet.

8. TESTIJIET TAL-LINGWA

Is-sewwieqa li jridu jikkomunikaw ma' l-amministratur ta' l-infrastruttura dwar kwistjonijiet essenzjali ta' sigurtà għandhom ikollhom kompetenzi lingwistiċi fil-lingwa indikata mill-amministratur ta' l-infrastruttura kkonċernat. Il-kompetenzi lingwistiċi tagħhom għandhom ikunu tali li jistgħu jikkomunikaw attivament u effettivament f'sitwazzjonijiet ta' rutina, avversi u ta' emerġenza.

Għandhom jkunu kapaċi jużaw il-messaġġi u l-metodu ta' komunikazzjoni speċifikat fl-"Operazzjonijiet" tat-TSI. Is-sewwieqa għandhom ikunu kapaċi jikkomunikaw fil-livell 3 tat-tabella li ġejja:

Livell tal-Lingwa u tal-Komunikazzjoni

Il-kwalifika orali f'lingwa tista' tiġi suddiviża f'ħames livelli:

Livell	Deskrizzjoni
5	— kapaċi tadatta meta titkellem ma' kwalunkwe interlokutur — kapaċi tagħti opinjoni — kapaċi tinnegozja — kapaċi tipperswadi — kapaċi tagħti parir
4	— kapaċi taffronta sitwazzjonijiet totalment imprevisti — kapaċi tassumi — kapaċi tesprimi opinjoni argumentata
3	— kapaċi taffronta sitwazzjonijiet prattiċi li jinvolvu element imprevist — kapaċi tiddeskrivi — kapaċi tkompli konversazzjoni sempliċi
2	— kapaċi taffronta sitwazzjonijiet sempliċi prattiċi — kapaċi ssaqsi — kapaċi twieġeb għall-mistoqsijiet
1	— kapaċi titkellem bl-użu ta' sentenzi memorizzati

ANNESS VII

FREKWENZA TA' L-EŻAMIJIET

Il-frekwenza minima tal-kontrolli perjodiċi għandha tkun kif ġejja:

a) konoxxenza lingwistika (għal min ma jkunx imwieled fil-pajjiż konċernat): kull tliet snin jew wara kwalunkwe assenza ta' aktar minn sena;

b) konoxxenza ta' l-infrastruttura (inkluża l-konoxxenza tar-rotot u r-regoli operattivi): kull tliet snin jew wara kwalunkwe assenza mir-rotta relevanti ta' aktar minn sena;

ċ) konoxxenza tat-tagħmir mobbli: kull tliet snin.

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJIET TAL-KUNSILL

I. DAĦLA

Il-Kummissjoni ppreżentat il-proposta għal Direttiva dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' sewwieqa tal-ferroviji li joperaw lokomotivi u ferroviji fuq is-sistema ferrovjarja tal-Komunità fit-3 ta' Marzu 2004 bħala waħda mill-erba' proposti tat-Tielet Pakkett dwar it-Trasport bil-Ferroviji ([1]).

Fit-28 ta' Settembru 2005, il-Parlament Ewropew ivvota l-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari.

Fl-14 ta' Settembru 2006, il-Kunsill adotta l-Pożizzjoni Komuni tiegħu skond l-Artikolu 251 tat-Trattat.

Fit-twettiq tal-ħidma tiegħu, il-Kunsill ħa kont ukoll ta' l-opinjonijiet tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([2]) u tal-Kumitat tar-Reġjuni ([3]).

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI KOMUNI

1. Ġenerali

In-negozjati dwar iċ-ċertifikazzjoni ta' persunal tal-ferroviji twettqu f'kuntest politiku ffurmat bil-White Paper tal-Kummissjoni dwar il-politika Ewropea dwar it-trasport għall-2010 ([4]), kif ukoll bl-Ewwel u t-Tieni Pakkett dwar it-Trasport Ferrovjarju. Fil-White Paper il-Kummissjoni ssottolinjat il-ħtieġa għal "sewwieqa ta' magni li jistgħu jsuqu kullimkien fuq in-network trans-Ewropew." L-Ewwel u t-Tieni Pakkett dwar it-Trasport Ferrovjarju jinkludu dispożizzjonijiet dettaljati dwar l-aċċess għall-infrastruttura, l-interoperabbiltà u s-sigurtà tal-ferroviji f'livell nazzjonali u Ewropew, u b'hekk jipprovdu l-kwadru meħtieġ biex is-suq jinfetaħ għal servizzi ta' merkanzija u għal servizzi ta' passiġġieri internazzjonali.

Għal dak li jirrigwarda l-ftuħ tas-suq, sar ċar li regoli komuni kellhom jiġu adottati maċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji biex jiffaċilitaw l-interoperabbiltà tagħhom u biex jiggarantixxu kondizzjonijiet għall-moviment ħieles ta' ħaddiema fis-settur ferrovjarju.

Il-Pożizzjoni Komuni kif maqbula mill-Kunsill tistabbilixxi l-kondizzjonijiet u l-proċeduri għaċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa tal-ferroviji li joperaw lokomotivi u ferroviji fuq is-sistema ferrovjarja fil-Komunità. Hija tispeċifika l-kompiti li għalihom huma responsabbli l-awtoritajiet kompetenti ta' l-Istati Membri, is-sewwieqa tal-ferroviji u l-partijiet interessati l-oħra fis-settur, b'mod partikolari l-impriżi ferrovjarji, l-amministraturi ta' l-infrastruttura u ċ-ċentri ta' taħriġ. Flimkien ma' dan, il-proposta tistabbilixxi ħtiġiet minimi għas-saħħa fiżika u mentali, testijiet perjodiċi obbligatorji u d-deskrizzjoni ta' ħiliet li sewwieq għandu jkollu. L-abbozz tad-Direttiva se japplika għas-sewwieqa tal-ferroviji biss. Persunal ieħor tal-ferrovija abbord lokomotivi jew ferroviji li jipparteċipa direttament jew indirettament fis-sewqan u/jew f'kompiti oħra kritiċi ta' sigurtà mhux se jkun kopert b'dawn id-dispożizzjonijiet. Hi tinkludi wkoll proċedura speċifika għal eżenzjoni temporanja mill-kamp ta' applikazzjoni tagħha ta' sewwieqa domestiċi li jiċċirkolaw biss fi ħdan il-fruntiera ta' l-Istati Membri.

2. Kwistjonijiet ewlenin ta' politika

(i) *Esklużjoni ta' persunal ieħor*

Il-proposta tal-Kummissjoni pprevediet kamp ta' applikazzjoni li jkopri ċ-ċertifikazzjoni tas-sewwieqa u ta' persunal ieħor tal-ferrovija abbord lokomotivi u ferroviji li jipparteċipaw direttament jew indirettament fis-sewqan u/jew f'kompiti oħra kritiċi ta' sigurtà. L-inklużjoni ta' "persunal ieħor" ġejja minn impenn mill-Kummissjoni fil-kuntest ta' negozjati li jappartjenu għat-Tieni Pakkett ta' Trasport Ferrovjarju ([5]).

([1]) It-3 proposti leġislattivi l-oħra jikkonċernaw:
— Ir-Regolament dwar id-drittijiet u l-obbligi għal passiġġieri li jużaw trasport ferrovjarju internazzjonali id-dok. 7149/04 TRANS109 CODEC 337);
— Ir-Regolament dwar obbligi ta' kwalità għal servizzi ta' merkanzija bil-ferroviji (id-dok. 7150/04 TRANS 110 CODEC 338);
— Id-Direttiva li temenda d-Direttiva 91/440/KEE dwar l-iżvilupp tas-Sistemi Ferrovjarji tal-Komunità (id-dok. 7147/04 TRANS 107 CODEC 335).

([2]) ĠU C 221, 9.9.2005, p. 20.

([3]) ĠU C 71, 22.03.2005, p. 26.

([4]) id-dok. 11932 01 TRANS 131 AVIATION 70 MAR 76.

([5]) *ara* d-Direttiva 2004/49/KE dwar il-linji ferrovjarji tal-Komunità (Direttiva dwar is-Sigurtà) (ĠU L 220, 21/06/2004, p. 16-31 (premessa 21)).

Il-Kunsill eżamina b'attenzjoni l-pożizzjoni ta' l-ewwel qari tal-Parlament Ewropew li tissuġġerixxi l-inklużjoni ta' persunal tal-ferroviji fil-kamp ta' applikazzjoni ta' l-abbozz tad-Direttiva u ż-żieda ta' mekkaniżmu għaċ-ċertifikazzjoni fl-Artikolu 27.

Madankollu, fil-Pożizzjoni Komuni tiegħu, il-Kunsill xorta jillimita l-kamp ta' applikazzjoni ta' l-abbozz tad-Direttiva għal sewwieqa tal-ferroviji. Waqt li ma jopponix il-prinċipju ta' ċertifikazzjoni ta' "persunal ieħor", il-Kunsill jikkonsidra tali kamp ta' applikazzjoni estiż bħala prematur għax la hu magħruf liema persunal se jaqa' f'tali kategorija u lanqas liema kompiti huma għandhom iwettqu. Konsegwentement, ġiet miżjuda dispożizzjoni ma' l-abbozz tad-Direttiva li tagħti lill-Aġenzija Ferrovjarja Ewropea l-kompitu li tfassal rapport li jidentifika l-profil u l-kompiti ta' tali persunal ieħor. Dan ir-rapport għandu jiġi ppreżentat sentejn wara d-dħul fis-seħħ ta' din id-Direttiva (ara l-Artikolu 27).

Il-Kunsill inkluda wkoll dispożizzjoni speċjali li tissalvagwardja ċ-ċirkolazzjoni ħielsa ta' ferroviji ta' merkanzija madwar it-territorju ta' l-Unjoni Ewropea (*ara* l-Artikolu 2(2)).

ii) *Ċertifikazzjoni ta' "sewwieqa domestiċi"*

Wara l-proposta tal-Kummissjoni, il-Kunsill iddeċieda li japplika d-dispożizzjoni ta' dan l-abbozz ta' Direttiva għas-sewwieqa tal-ferroviji kollha fi ħdan il-Komunità. Dan jimplika li sewwieqa domestiċi li jiċċirkolaw biss fi ħdan il-fruntiera ta' Stat Membru huma wkoll inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni tiegħu.

Madankollu, il-Kunsill iddeċieda li Stat Membru jista' jitlob mill-Kummissjoni li l-Aġenzija Ferrovjarja Ewropea twettaq analiżi ta' kost/benefiċċju ta' l-applikazzjoni tad-dispożizzjoni fid-Direttiva għal sewwieqa ta' ferroviji li joperaw esklussivament fit-territorju ta' dak l-Istat Membru. Jekk din l-analiżi turi li l-kosti ta' l-applikazzjoni tad-dispożizzjoni miżmuma f'din id-Direttiva għal tali sewwieqa ta' ferroviji huma ikbar mill-benefiċċji, il-Kummissjoni għandha tadotta deċiżjoni f'temp ta' 6 xhur wara s-sottomissjoni tar-riżultati ta' din l-analiżi kost/benefiċċju. Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni bbażata fuq din l-analiżi jista' jkollha l-effett li d-Direttiva m'għandux ikollha tiġi applikata għal sewwieqa ta' ferroviji domestiċi għal perijodu sa 10 snin fuq it-territorju ta' l-Istat Membru konċernat. Jekk ikun hemm bżonn, jista' jingħata perijodu ġdid ta' eżenzjoni taħt proċedura simili. (ara l-Artikolu 36.5)

Il-Parlament Ewropew jikkondividi l-opinjonijiet tal-Kunsill f'dak ir-rigward u adotta proċedura simili fit-tieni parti ta' l-emenda 40 tiegħu.

iii) *Dħul gradwali*

Fil-proposta tagħha l-Kummissjoni tissuġġerixxi perijodu ta' dħul gradwali fi tliet stadji, imqassam fuq is-snin 2006 sa 2015.

Fl-opinjoni tiegħu fl-ewwel qari (l-ewwel parti mill-emenda 40), il-Parlament Ewropew segwa l-approċċ tal-Kummissjoni, imma ddeċieda li javvanza d-dati b'sena.

Fil-Pożizzjoni Komuni tiegħu l-Kunsill isegwi fi prinċipju l-approċċ fi tliet passi tal-Kummissjoni, imma ma jorbotx l-istadji individwali ma' dati fissi. Id-dħul gradwali (l-għoti ta' liċenzji "ġodda" u/jew ċertifikati f'konformità ma' din id-Direttiva), li l-Kunsill adotta, tippreżenta lilha nnifisha kif ġej:

Tibda mid-data li fiha r-reġistri nazzjonali neċessarji jkunu ġew stabbiliti:

1. wara sena: applikazzjoni għal sewwieqa ġodda — involuti f'servizzi trans-konfini, servizzi ta' kabotaġġ jew merkanzija fi Stat Membru ieħor, jew jaħdmu f'iżjed minn Stat Membru wieħed — *u* għal sewwieqa li diġà ħadmu fuq dawk is-servizzi, imma li jeħtieġu liċenzja jew ċertifikat ġdid;

2. wara 3 snin: applikazzjoni għas-sewwieqa kollha li għandhom bżonn liċenzja jew ċertifikat ġdid;

3. wara 8 snin: applikazzjoni għas-sewwieqa kollha.

Dispożizzjoni laterali miżmuma fl-Artikolu 36.3 tiżgura li sewwieq jista' jkompli jsuq abbażi ta' l-intitolamenti eżistenti tiegħu, sakemm japplikaw id-dispożizzjonijiet tal-paragrafu 36.2 a), b) jew ċ).

III. EMENDI TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Kunsill seta' jaċċetta b'mod sħiħ l-emendi 27, 36 u 44 tal-Parlament Ewropew. Kif diġà spjegat hawn fuq, il-Kunsill irrifjuta l-emendi 7, 9, 11, 34, 35 u 40 (l-ewwel parti). Għal dak li jikkonċerna l-emendi 15, 24, 25, 26, 32, 38, 39 u 45 il-Kunsill iddeċieda li jsegwi lill-Kummissjoni Ewropea u jirrifjutahom. L-emendi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 28, 29, 30, 31, 33, 37, 40 (it-tieni parti) 41, 42, 43, 46 u 47 huma simili għall-Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill jew qrib l-ispirtu li fih ġiet abbozzata.

IV. KONKLUŻJONI

Fl-istabbiliment tal-Pożizzjoni Komuni tiegħu, il-Kunsill ħa kont sħiħ tal-proposta tal-Kummissjoni u ta' l-opinjoni tal-Parlament Ewropew fl-ewwel qari. Fir-rigward ta' l-emendi proposti mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill osserva li numru konsiderevoli ta' emendi ġew — fl-ispirtu, parzjalment jew kompletament — diġà koperti fil-Pożizzjoni Komuni tiegħu.

Għal dak li jikkonċerna ż-żewġ kwistjonijiet ewlenin ta' nuqqas ta' qbil — l-inklużjoni ta' persunal tal-ferroviji fil-kamp ta' applikazzjoni ta' l-abbozz tad-Direttiva u l-mument tad-dħul gradwali tagħha (dati) — il-Kunsill jikkonsidra s-soluzzjonijiet tiegħu bħala li huma reazzjoni bilanċjata u xierqa.

POŻIZZJONI KOMUNI (KE) Nru 22/2006

adottata mill-Kunsill fil-25 ta' Settembru 2006

bil-ħsieb li tadotta Regolament (KE) Nru …/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta'… dwar il-liġi applikabbli fuq obbligazzjonijiet non-kontrattwali ("ROME II")

(2006/C 289 E/04)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 61(ċ) u 67 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ([1]),

Filwaqt li jaġixxu skond il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 251 tat-Trattat ([2]),

Billi:

(1) Il-Komunità stabbilixxiet għaliha stess l-objettiv li żżomm u tiżviluppa żona ta' libertà, sigurtà u ġustizzja. Għall-istabbiliment progressiv ta' tali żona, il-Komunità għandha tadotta miżuri relatati mal-koperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili li jkollhom impatt trans-konfinali sa fejn ikun neċessarju għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern.

(2) Skond l-Artikolu 65(b) tat-Trattat, dawn il-miżuri għandhom jinkludu dawk li jippromwovu l-kompatibbiltà tar-regoli applikabbli fl-Istati Membri li jikkonċernaw il-konflitti ta' liġijiet u ta' ġurisdizzjoni.

(3) Il-Kunsill Ewropew li ltaqa' f'Tampere fil-15 u s-16 ta' Ottubru 1999 ikkonferma l-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku ta' sentenzi u deċiżjonijiet oħra ta' awtoritajiet ġudizzjarji bħala l-pedament tal-koperazzjoni ġudizzjarja f'materji ċivili u stieden lill-Kunsill u lill-Kummissjoni sabiex jadottaw programm ta' miżuri sabiex jimplementaw dak il-prinċipju ta' rikonoxximent reċiproku.

(4) Fit-30 ta' Novembru 2000, il-Kunsill adotta programm konġunt tal-Kummissjoni u l-Kunsill ta' miżuri għall-implementazzjoni tal-prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku ta' deċiżjonijiet f'materji ċivili u kummerċjali ([3]). Il-programm jidentifika miżuri li jirrelataw ma' l-armonizzazzjoni ta' regoli tal-konflitt ta' liġijiet bħala dawk li jiffaċilitaw ir-rikonoxximent reċiproku ta' sentenzi.

(5) Il-Programm ta' l-Aja ([4]), adottat mill-Kunsill Ewropew fil-5 ta' Novembru 2004, sejjaħ sabiex titwettaq ħidma b'mod attiv dwar ir-regoli tal-konflitt ta' liġijiet fir-rigward ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali ("Ruma II").

(6) Il-funzjonament tajjeb tas-suq intern jeżiġi li r-regoli tal-konflitt ta' liġijiet fl-Istati Membri jindikaw l-istess liġi nazzjonali irrispettivament mill-pajjiż tal-qorti li fih tkun saret il-kawża, u dan sabiex jittejbu l-prevedibbiltà tar-riżultat tal-kawżi, iċ-ċertezza dwar il-liġi applikabbli u l-moviment liberu tas-sentenzi.

(7) L-ambitu materjali u d-dispożizzjonijiet ta' dan ir-Regolament għandhom ikunu konsistenti mar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001 tat-22 ta' Diċembru 2000 dwar ġurisdizzjoni u rikonoxximent u infurzar ta' sentenzi f'materji ċivili u kummerċjali ([5]) ("Brussel I") u l-Konvenzjoni ta' Ruma dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali ([6]).

(8) Dan ir-Regolament għandu japplika irrispettivament min-natura tal-qorti jew tat-tribunal li quddiemhom tressqet it-talba.

(9) It-talbiet li jirriżultaw minn *"acta iure imperii"* għandhom jinkludu talbiet magħmula kontra uffiċjali li jaġixxu f'isem l-Istat u r-responsabbiltà għal atti ta' awtoritajiet pubbliċi, inkluża r-responsabbiltà ta' funzjonarji pubbliċi. Għalhekk, dawn il-kwistjonijiet għandhom ikunu esklużi mill-ambitu ta' dan ir-Regolament.

(10) Ir-relazzjonijiet familjari għandhom ikopru relazzjonijiet bejn axxendenti u dixxendenti, żwieġ, affinità u qraba kollaterali. Ir-referenza fl-Artikolu 1(2) għal relazzjonijiet b'effetti komparabbli ma' dawk ta' żwieġ u relazzjonijiet familjari oħrajn għandha tiġi interpretata skond il-liġi ta' l-Istat Membru li fih tkun il-qorti li quddiemha tressqet it-talba.

(11) Il-kunċett ta' obbligazzjoni mhux kuntrattwali jvarja minn Stat Membru għal ieħor. Għalhekk għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, il-kunċett ta' obbligazzjoni mhux kuntrattwali għandu jinftiehem bħala kunċett awtonomu.

([1]) ĠU C 241, 28.9.2004, p. 1.

([2]) Opinjoni tal-Parlament Ewropew tas-6 ta' Lulju 2005 (ĠU C 157 E, 6.7.2006, p. 371), Pożizzjoni Komuni tal-Kunsill ta' 25 ta' Settembru 2006 u Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta' … (għadha mhijiex pubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

([3]) ĠU C 12, 15.1.2001, p.1.

([4]) ĠU C 53, 3.3.2005, p. 1.

([5]) ĠU L 12, 16.1.2001, p. 1. Regolament kif emendat l-aħħar bir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2245/2004 (ĠU L 381, 28.12.2004, p. 10).

([6]) ĠU C 27, 26.1.1998, p. 34.

(12) Regoli uniformi, applikati irrispettivament mil-liġi li huma jinvokaw, jistgħu jevitaw ir-riskju ta' distorzjonijiet tal-kompetizzjoni bejn litiganti Komunitarji.

(13) Il-prinċipju ta' "*lex loci delicti commissi*" huwa s-soluzzjoni bażika għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali fi kważi l-Istati Membri kollha, iżda l-applikazzjoni prattika tal-prinċipju fejn l-elementi tal-każ ikunu mifruxa f'diversi pajjiżi tvarja. Din is-sitwazzjoni hija sors ta' inċertezza dwar il-liġi applikabbli.

(14) Regoli uniformi għandhom itejbu l-prevedibbiltà tad-deċiżjonijiet tal-qrati u jiżguraw bilanċ raġonevoli bejn l-interessi tal-persuna allegatament responsabbli u dawk tal-persuna li ġarrbet id-dannu. Konnessjoni mal-pajjiż fejn seħħ id-dannu dirett (*lex loci damni*) toħloq bilanċ ġust bejn l-interessi tal-persuna miżmuma responsabbli u tal-persuna li ġġarrab id-dannu, u tirrifletti wkoll l-approċċ modern tar-responsabbiltà ċivili u l-iżvilupp ta' sistemi ta' responsabbiltà oġġettiva.

(15) Il-liġi applikabbli għandha tiġi determinata abbażi ta' fejn iseħħ id-dannu, irrispettivament mill-pajjiż jew pajjiżi fejn jistgħu jseħħu l-konsegwenzi indiretti. Għaldaqstant, f'każijiet ta' korriment personali jew ta' dannu lill-proprjetà, il-pajjiż fejn seħħ id-dannu għandu jkun il-pajjiż fejn kien sostnut il-korriment jew fejn sar dannu lill-proprjetà rispettivament.

(16) Ir-regola ġenerali f'dan ir-Regolament għandha tkun il-"*lex loci damni*" prevista fl-Artikolu 4(1). L-Artikolu 4(2) għandu jitqies bħala eċċezzjoni għal dan il-prinċipju ġenerali, li joħloq konnessjoni speċjali fejn il-partijiet ikollhom ir-residenza abitwali fl-istess pajjiż. L-Artikolu 4(3) għandu jinftiehem bħala "klawżola ta' salvagwardja" mill-Artikolu 4(1) u (2) fejn ikun ċar miċ-ċirkostanzi kollha tal-każ li d-delitt/kważi-delitt ċivili jkun b'mod ċar iżjed marbut mill-qrib ma' pajjiż ieħor.

(17) Għandhom jiġu stabbiliti regoli speċifiċi għal delitti/kważi-delitti ċivili speċjali fejn ir-regola ġenerali ma tippermettix li jintlaħaq bilanċ raġonevoli bejn l-interessi litigati.

(18) Ir-regola ta' konflitt, għal dak li jirrigwarda r-responsabbiltà għal dannu minn prodotti, għandha tilħaq l-objettivi li r-riskji inerenti f'soċjetà moderna ta' teknoloġija avvanzata jinfirxu b'mod ġust, li tiġi protetta s-saħħa tal-konsumaturi, li tiġi stimulata l-innovazzjoni, li tiġi ggarantita l-kompetizzjoni mhux distorta u li jiġi ffaċilitat il-kummerċ. Il-ħolqien ta' sistema kaskata ta' fatturi ta' konnessjoni, flimkien ma' klawżola ta' prevedibbiltà, hija soluzzjoni bbilanċjata fir-rigward ta' dawn l-objettivi. L-ewwel element li jrid jittieħed kont tiegħu huwa l-liġi tal-pajjiż li fih il-persuna li ssofri d-dannu jkollha r-residenza abitwali tagħha meta jsir id-dannu, jekk il-prodott kien kummerċjalizzat f'dak il-pajjiż. L-elementi l-oħra tal-kaskata jiskattaw jekk il-prodott ma kienx kummerċjalizzat f'dak il-pajjiż, mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 4(2) u għall-possibbiltà ta' konnessjoni manifestament aktar stretta ma' pajjiż ieħor.

(19) Ir-regola speċjali fl-Artikolu 6 mhijiex eċċezzjoni għar-regola ġenerali fl-Artikolu 4(1) iżda hija pjuttost kjarifika tagħha. Fi kwistjonijiet ta' kompetizzjoni żleali, ir-regola ta' konflitt għandha tipproteġi l-kompetituri, il-konsumaturi u l-pubbliku ġenerali u tiżgura li l-ekonomija tas-suq tiffunzjona sew. Il-konnessjoni mal-liġi tal-pajjiż fejn ir-relazzjonijiet kompetittivi jew l-interessi kollettivi tal-konsumaturi ikunu, jew probabbilment jiġu, milquta ġeneralment tissodisfa dawn l-objettivi.

(20) L-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jiġu mir-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni fl-Artikolu 6(3) għandhom ikopru ksur kemm tal-liġi nazzjonali tal-kompetizzjoni kif ukoll tal-liġi Komunitarja tal-kompetizzjoni. Il-liġi applikabbli għal tali obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali għandha tkun il-liġi tal-pajjiż li fis-suq tiegħu r-restrizzjoni jkollha, jew probabbilment ikollha, effett, sakemm l-effett ikun dirett u sostanzjali. Fejn id-dannu jiġi subit f'aktar minn pajjiż wieħed, l-applikazzjoni tal-liġi ta' kwalunkwe wieħed minn dawk il-pajjiżi għandha tkun limitata għad-dannu li seħħ f'dak il-pajjiż.

(21) L-eżempji ta' każijiet koperti bl-Artikolu 6(3) jinkludu projbizzjonijiet ta' ftehim bejn impriżi, ta' deċiżjonijiet minn assoċjazzjonijiet ta' impriżi u ta' prattiċi miftiehma li jistgħu jaffettwaw il-kummerċ bejn l-Istati Membri u li jkollhom bħala oġġett jew effett il-prevenzjoni, ir-restrizzjoni jew id-distorzjoni tal-kompetizzjoni fi ħdan Stat Membru jew fi ħdan is-suq intern, kif ukoll projbizzjonijiet ta' l-abbuż ta' pożizzjoni dominanti fi ħdan Stat Membru jew fi ħdan is-suq intern.

(22) Rigward danni ambjentali, l-Artikolu 174 tat-Trattat, li jipprovdi li għandu jkun hemm livell għoli ta' protezzjoni bbażata fuq il-prinċipju ta' prekawzjoni u l-prinċipju li għandha tittieħed azzjoni preventiva, il-prinċipju ta' prijorità għal azzjoni korrettiva fis-sors u l-prinċipju li min iniġġes iħallas, jiġġustifika bi sħiħ l-użu tal-prinċipju ta' diskriminazzjoni favur il-persuna li ssofri d-dannu. Il-kwistjoni dwar meta l-persuna li tfittex il-kumpens tista' tagħmel l-għażla tal-liġi applikabbli għandha tiġi determinata skond il-liġi ta' l-Istat Membru fejn tkun il-qorti li quddiemha tressqet it-talba.

(23) Rigward ksur ta' drittijiet ta' proprjetà intellettwali, għandu jinżamm il-prinċipju ta' *lex loci protectionis* rikonoxxut universalment. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, it-terminu "drittijiet ta' proprjetà intellettwali" għandu jiġi interpretat bħala li jfisser, per eżempju, id-dritt ta' l-awtur, id-drittijiet relatati, id-dritt *sui generis* għall-protezzjoni ta' *databases* u d-drittijiet ta' proprjetà industrijali.

(24) Il-kunċett preċiż ta' azzjoni industrijali, bħal azzjoni ta' "strike" jew ta' qfil tal-ħaddiema barra mill-post tax-xogħol, ivarja minn Stat Membru għal ieħor u huwa regolat mir-regoli interni ta' kull Stat Membru. Għalhekk,

dan ir-Regolament jassumi bħala prinċipju ġenerali li għandha tapplika l-liġi tal-pajjiż fejn tittieħed l-azzjoni industrijali, bil-għan li jiġu protetti d-drittijiet u l-obbligazzjonijiet tal-ħaddiema u ta' min iħaddem.

(25) Ir-regola speċjali dwar azzjoni industrijali fl-Artikolu 9 hija mingħajr preġudizzju għall-kondizzjonijiet relatati ma' l-eżerċizzju ta' tali azzjoni skond il-liġi nazzjonali u mingħajr preġudizzju għall-istatus legali ta' l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tal-ħaddiema jew tat-*trade unions* kif previst fil-liġijiet ta' l-Istati Membri.

(26) Għandhom jiġu stabbiliti regoli speċjali għal meta d-dannu jirriżulta minn att divers minn delitt jew kważi-delitt ċivili, bħal fil-każijiet ta' arrikkiment inġust, *negotiorum gestio* u *culpa in contrahendo*.

(27) Il-kunċett ta' *culpa in contrahendo* għall-finijiet ta' dan ir-Regolament huwa kunċett awtonomu u m'għandux neċessarjament jiġi interpretat fis-sens tal-liġi nazzjonali. Huwa għandu jinkludi l-vjolazzjoni ta' l-obbligu ta' l-iżvelar u l-falliment ta' negozjati kuntrattwali. L-Artikolu 12 ikopri biss obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jippreżentaw konnessjoni diretta ma' relazzjonijiet qabel il-konklużjoni ta' kuntratt. Dan ifisser li jekk, waqt li qiegħed jiġi negozjat kuntratt, persuna ssofri dannu personali, għandu japplika l-Artikolu 4 jew dispożizzjonijiet relevanti oħra ta' dan ir-Regolament.

(28) Sabiex jiġu rispettati l-intenzjonijiet tal-partijiet u tittejjeb iċ-ċertezza ġuridika, il-partijiet għandhom jitħallew jagħmlu għażla espliċita rigward il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali. Għandha tingħata protezzjoni lill-partijiet l-iżjed dgħajfa billi jiġu imposti ċerti kondizzjonijet fuq l-għażla.

(29) Il-konsiderazzjonijiet ta' l-interess pubbliku jiġġustifikaw il-possibbiltà mogħtija lill-qrati ta' l-Istati Membri li, f'ċirkostanzi eċċezzjonali, japplikaw eċċezzjonijiet ibbażati fuq il-prinċipju ta' l-ordni pubbliku u fuq dispożizzjonijiet obbligatorji prevalenti.

(30) Sabiex jintlaħaq bilanċ raġonevoli bejn il-partijiet, għandu jittieħed kont, safejn ikun xieraq, tar-regoli ta' sigurtà u ta' kondotta fis-seħħ fil-pajjiż li fih twettaq l-att dannuż, anke fejn l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali tkun regolata minn liġi ta' pajjiż ieħor. It-terminu "regoli ta' sigurtà u ta' kondotta" għandu jiġi interpretat fis-sens li jirreferi għar-regolamenti kollha li jkollhom kwalunkwe relazzjoni mas-sigurtà u l-kondotta, inklużi, per eżempju, ir-regoli tas-sigurtà fit-triq f'każ ta' aċċident.

(31) Għandha tiġi evitata s-sitwazzjoni fejn ir-regoli tal-konflitt ta' liġijiet ikunu dispersi fost diversi strumenti u fejn ikunu jeżistu differenzi bejn dawk ir-regoli. Dan ir-Regolament, madankollu, ma jeskludix il-possibbiltà ta' inklużjoni ta' regoli tal-konflitt ta' liġijiet relatati ma' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali f'dispożizzjonijiet tal-liġi Komunitarja fir-rigward ta' materji partikolari.

Dan ir-Regolament m'għandux jippreġudika l-applikazzjoni ta' strumenti oħra li jistabbilixxu dispożizzjonijiet imfasslin sabiex jikkontribwixxu għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern sa fejn ma jkunux jistgħu jiġu applikati flimkien mal-liġi indikata mir-regoli ta' dan ir-Regolament.

(32) Ir-rispett għall-impenji internazzjonali li assumew l-Istati Membri jfisser li dan ir-Regolament m'għandux jinċidi fuq il-konvenzjonijiet internazzjonali li għalihom ikunu partijiet xi Stat Membru wieħed jew iżjed fid-data meta dan ir-Regolament jiġi adottat. Sabiex tagħmel ir-regoli aktar aċċessibbli, il-Kummissjoni għandha tippubblika l-lista tal-konvenzjonijiet relevanti fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea* abbażi ta' l-informazzjoni mogħtija mill-Istati Membri.

(33) Il-Kummissjoni sejra tagħmel proposta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill fir-rigward tal-proċeduri u l-kondizzjonijiet skond liema l-Istati Membri jkunu intitolati jinnegozjaw u jikkonkludu f'isimhom ftehim ma' pajjiżi terzi f'każi individwali u eċċezzjonali, li jikkonċernaw kwistjonijiet settorjali, li jinkludu dispożizzjonijiet dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali.

(34) Ladarba l-għan ta' dan ir-Regolament ma jistax jintlaħaq suffiċjentement mill-Istati Membri, u jista' għalhekk, minħabba l-iskala ta' azzjoni u l-effetti tar-Regolament, jintlaħaq aħjar fil-livell Komunitarju, il-Komunità tista' tadotta miżuri, konformement mal-prinċipju ta' sussidjarjetà stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat. Skond il-prinċipju tal-proporzjonalità stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jintlaħaq dak l-għan.

(35) Ir-Renju Unit u l-Irlanda, konformement ma' l-Artikolu 3 tal-Protokoll dwar il-pożizzjoni tar-Renju Unit u ta' l-Irlanda anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, taw avviż dwar ix-xewqa tagħhom li jieħdu sehem fl-adozzjoni u l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament.

(36) Konformement ma' l-Artikoli 1 u 2 tal-Protokoll dwar il-pożizzjoni tad-Danimarka, anness mat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u mat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, id-Danimarka ma tipparteċipax fl-adozzjoni ta' dan ir-Regolament u mhijiex marbuta bih jew suġġetta għall-applikazzjoni tiegħu,

ADDOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I

AMBITU TA' APPLIKAZZJONI

Artikolu 1

L-ambitu materjali

1. Dan ir-Regolament għandu japplika, f'sitwazzjonijiet li jinvolvu konflitt ta' liġijiet, għall-obbligazzjonijiet mhux

kuntrattwali f'materji ċivili u kummerċjali. Huwa ma għandux japplika, b'mod partikolari, għal materji fiskali, doganali u amministrattivi jew għar-responsabbiltà ta' l-Istat għal atti u ommissjonijiet fl-eżerċizzju ta' l-awtorità ta' l-Istat ("*acta iure imperii*").

2. Dawn li ġejjin għandhom ikunu esklużi mill-ambitu ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament:

(a) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn relazzjonijiet familjari u relazzjonijiet li skond il-liġi applikabbli għal tali relazzjonijiet ikollhom effetti komparabbli, inklużi obbligazzjonijiet ta' manteniment;

(b) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn reġimi matrimonjali, minn reġimi patrimonjali ta' relazzjonijiet li skond il-liġi applikabbli għal tali relazzjonijiet għandhom effetti komparabbli ma' dawk taż-żwieġ, u mis-suċċessjoni;

(ċ) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn kambjali, ċekkijiet u noti promissorji u strumenti negozjabbli oħra sa fejn l-obbligazzjonijiet taħt tali strumenti negozjabbli oħra jirriżultaw mill-karattru negozjabbli tagħhom;

(d) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw mil-liġi dwar il-kumpanniji u dwar korpi oħra, ġuridiċi jew mhux inkorporati, li jirrigwardaw materji bħall-ħolqien, permezz tar-reġistrazzjoni jew b'mod ieħor, il-kapaċità ġuridika, l-organizzazzjoni interna jew l-istralċ ta' kumpanniji u ta' korpi oħra ġuridiċi jew mhux inkorporati, ir-responsabbiltà personali ta' uffiċjali u ta' membri simili għall-obbligazzjonijiet tal-kumpannija jew tal-korp u r-responsabbiltà personali ta' awdituri lejn kumpannija jew lejn il-membri tagħha fil-verifiki statutorji ta' dokumenti ta' kontabbiltà;

(e) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn relazzjonijiet bejn is-*settlors*, it-*trustees* jew il-benefiċjarji ta' *trust* maħluq volontarjament;

(f) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn dannu nukleari,

(g) obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluża d-diffamazzjoni.

3. Dan ir-Regolament ma għandux japplika għall-prova u għall-proċedura, mingħajr preġudizzju għall-Artikoli 21 u 22.

4. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, "Stat Membru" għandha tfisser kwalunkwe Stat Membru minbarra d-Danimarka.

Artikolu 2

Obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali

1. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, dannu għandu jkopri kwalunkwe konsegwenza li tirriżulta minn delitt/kważi-delitt ċivili, arrikkiment inġust, *negotiorum gestio* jew *culpa in contrahendo*.

2. Dan ir-Regolament għandu japplika wkoll għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li probabbilment jirriżultaw.

3. Kwalunkwe referenza f'dan ir-Regolament għal:

(a) avveniment li jwassal għal dannu għandu jinkludi avvenimenti, li jwasslu għal dannu, li probabbilment iseħħu; u

(b) dannu għandu jinkludi dannu li probabbilment iseħħ.

Artikolu 3

Applikazzjoni universali

Kwalunkwe liġi speċifikata minn dan ir-Regolament għandha tiġi applikata kemm jekk tkun l-liġi ta' Stat Membru kif ukoll jekk ma tkunx.

KAPITOLU II

DELITTI JEW KWAŻI-DELITTI ĊIVILI

Artikolu 4

Regola ġenerali

1. Sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dan ir-Regolament, il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn delitt jew kważi-delitt ċivili għandha tkun il-liġi tal-pajjiż fejn iseħħ id-dannu irrispettivament mill-pajjiż fejn seħħ l-avveniment li wassal għad-dannu u irrispettivament mill-pajjiż jew pajjiżi fejn iseħħu l-konsegwenzi indiretti ta' dak l-avveniment.

2. Madankollu, fejn kemm l-persuna allegatament responsabbli kif ukoll il-persuna li ssofri d-dannu ikollhom ir-residenza abitwali tagħhom fl-istess pajjiż fil-mument meta jseħħ id-dannu, il-liġi applikabbli għandha tkun il-liġi ta' dak il-pajjiż.

3. Fejn ikun jidher ċar miċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li d-delitt jew kważi-delitt ċivili huwa manifestament konness aktar mill-qrib ma' pajjiż divers minn dak indikat fil-paragrafi 1 jew 2, għandha tapplika l-liġi ta' dak il-pajjiż l-ieħor. Konnessjoni manifestament aktar mill-qrib ma' pajjiż ieħor tista' tkun ibbażata b'mod partikolari fuq relazzjoni pre-eżistenti bejn il-partijiet, bħal kuntratt, li tkun konnessa mill-qrib mad-delitt jew kważi-delitt ċivili in kwistjoni.

Artikolu 5

Responsabbiltà għal dannu minn prodotti

1. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 4(2), il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn dannu kawżat minn prodott għandha tkun:

(a) il-liġi tal-pajjiż fejn il-persuna li ssofri d-dannu kellha r-residenza abitwali tagħha meta seħħ id-dannu, jekk il-prodott kien kummerċjalizzat f'dak il-pajjiż; jew, fin-nuqqas ta' din,

(b) il-liġi tal-pajjiż minn fejn kien akkwistat il-prodott, jekk il-prodott kien kummerċjalizzat f'dak il-pajjiż; jew, fin-nuqqas ta' din,

(ċ) il-liġi tal-pajjiż fejn ikun seħħ id-dannu, jekk il-prodott kien kummerċjalizzat f'dak il-pajjiż.

Madankollu, il-liġi applikabbli għandha tkun il-liġi tal-pajjiż fejn il-persuna allegatament responsabbli tkun abitwalment residenti jekk ma setgħetx raġonevolment tipprevedi l-kummerċjalizzazzjoni tal-prodott, jew ta' prodott ta' l-istess tip, fil-pajjiż li l-liġi tiegħu tkun applikabbli taħt (a), (b) jew (ċ).

2. Fejn ikun jidher ċar miċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li d-delitt jew kważi-delitt ċivili huwa manifestament konness aktar mill-qrib ma' pajjiż divers minn dak indikat fil-paragrafu 1, għandha tapplika l-liġi ta' dak il-pajjiż l-ieħor. Konnessjoni manifestament aktar mill-qrib ma' pajjiż ieħor tista' tkun ibbażata b'mod partikolari fuq relazzjoni pre-eżistenti bejn il-partijiet, bħal kuntratt, li tkun konnessa mill-qrib mad-delitt jew kważi-delitt ċivili in kwistjoni.

Artikolu 6

Kompetizzjoni żleali u atti li jirrestrinġu l-kompetizzjoni libera

1. Il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn att ta' kompetizzjoni żleali għandha tkun il-liġi tal-pajjiż fejn ir-relazzjonijiet ta' kompetittività jew l-interessi kollettivi tal-konsumaturi ikunu, jew probabbilment jiġu, milquta.

2. Fejn att ta' kompetizzjoni żleali jolqot esklussivament l-interessi ta' kompetitur speċifiku, għandu japplika l-Artikolu 4.

3. Il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn restrizzjoni ta' kompetizzjoni għandha tkun il-liġi tal-pajjiż li fis-suq tiegħu r-restrizzjoni jkollha, jew probabbilment ikollha, effett.

4. Il-liġi applikabbli taħt dan l-Artikolu ma tistax tiġi derogata b'xi ftehim skond l-Artikolu 14.

Artikolu 7

Dannu ambjentali

Il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn dannu ambjentali jew dannu sostnut minn persuni jew proprjetà bħala riżultat ta' tali dannu għandha tkun il-liġi stabbilita skond l-Artikolu 4(1), sakemm il-persuna li titlob kumpens għad-dannu ma tagħżilx li tibbaża t-talba tagħha fuq il-liġi tal-pajjiż li fih ikun seħħ l-avveniment li wassal għad-dannu.

Artikolu 8

Ksur tad-drittijiet ta' proprjetà intellettwali

1. Il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn ksur ta' dritt ta' proprjetà intellettwali għandha tkun il-liġi tal-pajjiż li għalih tkun intalbet il-protezzjoni.

2. Fil-każ ta' obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn ksur ta' dritt Komunitarju unitarju ta' proprjetà intellettwali, il-liġi applikabbli għandha tkun, għal kwalunkwe kwistjoni mhux regolata mill-istrument Komunitarju relevanti, il-liġi tal-pajjiż fejn ikun seħħ il-ksur.

3. Il-liġi applikabbli taħt dan l-Artikolu ma tistax tiġi derogata b'xi ftehim skond l-Artikolu 14.

Artikolu 9

Azzjoni industrijali

Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 4(2), il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali fir-rigward tar-responsabbiltà ta' persuna fil-kapaċità ta' ħaddiem jew ta' persuna li tħaddem jew ta' l-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw l-interessi professjonali tagħhom għal danni kawżati b'azzjoni industrijali, pendenti jew eżegwita, għandha tkun il-liġi tal-pajjiż fejn l-azzjoni tkun sejra titwettaq jew diġà twettqet.

KAPITOLU III

ARRIKKIMENT INĠUST, *NEGOTIORUM GESTIO* U *CULPA IN CONTRAHENDO*

Artikolu 10

Arrikkiment inġust

1. Jekk obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn arrikkiment inġust, inkluż il-pagament ta' ammonti indebitament riċevuti, tikkonċerna relazzjoni eżistenti bejn il-partijiet, bħal waħda li tirriżulta minn kuntratt jew delitt jew kważi-delitt ċivili, li tkun konnessa mill-qrib ma' dak l-arrikkiment inġust, dik l-obbligazzjoni għandha tkun regolata mil-liġi li tirregola dik ir-relazzjoni.

2. Fejn il-liġi applikabbli ma tistax tkun determinata abbażi tal-paragrafu 1 u l-partijiet għandhom ir-residenza abitwali tagħhom fl-istess pajjiż meta jseħħ l-avveniment li jwassal għall-arrikkiment inġust, il-liġi applikabbli għandha tkun il-liġi ta' dak il-pajjiż.

3. Fejn il-liġi applikabbli ma tistax tiġi determinata abbażi tal-paragrafi 1 jew 2, il-liġi applikabbli għandha tkun il-liġi tal-pajjiż li fih ikun seħħ l-arrikkament inġust.

4. Fejn ikun jidher ċar miċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn arrikkament inġust hija manifestament konnessa aktar mill-qrib ma' pajjiż divers minn dak indikat fil-paragrafi 1, 2 u 3, għandha tapplika l-liġi ta' dak il-pajjiż l-ieħor.

Artikolu 11

Negotiorum gestio

1. Jekk obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn att imwettaq mingħajr l-awtorità debita b'konnessjoni ma' l-affarijiet ta' persuna oħra, tikkonċerna relazzjoni eżistenti bejn il-partijiet, bħal waħda li tirriżulta minn kuntratt jew delitt jew kważi-delitt ċivili, li tkun konnessa mill-qrib ma' dik l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali, din għandha tkun regolata mil-liġi li tirregola dik ir-relazzjoni.

2. Fejn il-liġi applikabbli ma tistax tiġi determinata abbażi tal-paragrafu 1, u l-partijiet ikollhom ir-residenza abitwali tagħhom fl-istess pajjiż meta jseħħ l-avveniment li jwassal għad-dannu, il-liġi applikabbli għandha tkun il-liġi ta' dak il-pajjiż.

3. Fejn il-liġi applikabbli ma tistax tiġi determinata abbażi tal-paragrafi 1 jew 2, hija għandha tkun il-liġi tal-pajjiż fejn twettaq l-att.

4. Fejn ikun jidher ċar miċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn att imwettaq mingħajr l-awtorità debita b'konnessjoni ma' l-affarijiet ta' persuna oħra hija manifestament konnessa aktar mill-qrib ma' pajjiż divers minn dak indikat fil-paragrafi 1, 2 u 3, għandha tapplika l-liġi ta' dak il-pajjiż l-ieħor.

Artikolu 12

Culpa in contrahendo

1. Il-liġi applikabbli għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn relazzjonijiet qabel il-konklużjoni ta' kuntratt, irrispettivament minn jekk il-kuntratt kienx fil-fatt ġie konkluż jew le, għandha tkun il-liġi li tapplika għall-kuntratt jew li kienet tkun applikabbli għalih kieku ġie konkluż.

2. Fejn il-liġi applikabbli ma tistax tiġi determinata abbażi tal-paragrafu 1, hija għandha tkun:

(a) il-liġi tal-pajjiż li fih iseħħ id-dannu, irrispettivament mill-pajjiż li fih seħħ l-avveniment li wassal għad-dannu u irrispettivament mill-pajjiż jew pajjiżi li fihom seħħew il-konsegwenzi indiretti ta' dak l-avveniment, jew

(b) fejn il-partijiet ikollhom ir-residenza abitwali tagħhom fl-istess pajjiż meta jseħħ l-avveniment li jwassal għad-dannu, il-liġi ta' dak il-pajjiż, jew

(ċ) ikun jidher ċar miċ-ċirkustanzi kollha tal-każ li l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali li tirriżulta minn relazzjonijiet qabel il-konklużjoni ta' kuntratt hija manifestament konnessa aktar mill-qrib ma' pajjiż divers minn dak indikat fil-punti (a) u (b), il-liġi ta' dak il-pajjiż l-ieħor.

Artikolu 13

L-applikabbiltà ta' l-Artikolu 8

Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu, l-Artikolu 8 għandu japplika għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn ksur ta' dritt ta' proprjetà intellettwali.

KAPITOLU IV

IL-LIBERTÀ TA' L-GĦAŻLA

Artikolu 14

Il-libertà ta' l-għażla

1. Il-partijiet jistgħu jiftiehmu li jissottoponu obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali għal liġi magħżula minnhom:

(a) bi ftehim konkluż wara li jkun seħħ l-avveniment li wassal għad-dannu li sar;

jew

(b) fejn il-partijiet kollha jeżerċitaw attività kummerċjali, ukoll bi ftehim liberament negozjat qabel ma jkun seħħ l-avveniment li wassal għad-dannu li sar.

L-għażla għandha tkun espressa jew manifestata b'mod raġonevolment ċert miċ-ċirkostanzi tal-każ u m'għandhiex tippreġudika d-drittijiet ta' partijiet terzi.

2. Fejn l-elementi kollha pertinenti għas-sitwazzjoni fil-mument meta jseħħ l-avveniment li jwassal għad-dannu jkunu jinsabu f'pajjiż divers mill-pajjiż li tiegħu ġiet magħżula l-liġi, l-għażla tal-partijiet ma għandhiex tippreġudika l-applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet tal-liġi ta' dak il-pajjiż li minnhom dik il-liġi ma tippermettix deroga permezz ta' ftehim.

3. Fejn l-elementi kollha pertinenti għas-sitwazzjoni fil-mument meta jseħħ l-avveniment li jwassal għad-dannu jkunu jinsabu fi Stat Membru wieħed jew f'aktar, l-għażla tal-partijiet ta' liġi applikabbli li ma tkunx dik ta' Stat Membru ma għandiex tippreġudika l-applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet tal-liġi Komunitarja, fejn ikun il-każ, kif implementata fl-Istat Membru tal-forum, li minnhom ma tkunx permessa deroga permezz ta' ftehim.

KAPITOLU V

REGOLI KOMUNI

Artikolu 15

L-ambitu tal-liġi applikabbli

Il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali taħt dan ir-Regolament għandha tirregola b'mod partikolari:

(a) il-bażi u l-medda tar-responsabbiltà, inkluża d-determinazzjoni ta' persuni li jistgħu jinżammu responsabbli għal atti mwettqa minnhom;

(b) ir-raġunijiet għal eżenzjoni mir-responsabbiltà, kwalunkwe limitazzjoni tar-responsabbiltà u kwalunkwe diviżjoni tar-responsabbiltà;

(ċ) l-eżistenza, in-natura u l-istima tad-danni jew ir-rimedju mitlub;

(d) fil-limiti tas-setgħat mogħtija lill-qorti mil-liġi proċedurali tagħha, il-miżuri li qorti tista' tieħu għall-prevenzjoni jew għat-terminazzjoni ta' leżjoni jew dannu jew sabiex jiġi żgurat l-għoti ta' kumpens;

(e) il-kwistjoni dwar jekk jistax jiġi trasferit jedd għal indenniz jew riparazzjoni, anke permezz ta' wirt;

(f) il-persuni intitolati għal kumpens għal dannu subit personalment;

(g) ir-responsabbiltà għall-atti ta' persuna oħra;

(h) il-mod li bih tista' tispiċċa obbligazzjoni u r-regoli ta' preskrizzjoni u limitazzjoni, inklużi regoli relatati mal-bidu, ma' l-interruzzjoni u mas-sospensjoni ta' perjodu ta' preskrizzjoni jew limitazzjoni.

Artikolu 16

Dispożizzjonijiet obbligatorji prevalenti

F'dan ir-Regolament xejn m'għandu jirrestrinġi l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet tal-liġi tal-forum f'sitwazzjoni fejn huma jkunu obbligatorji irrispettivament mil-liġi li diversament kienet tkun applikabbli għall-obbligazzjoni mhux kuntrattwali.

Artikolu 17

Regoli ta' sigurtà u ta' kondotta

Fl-eżami tal-komportament tal-persuna allegatament responsabbli, għandu jittieħed kont, bħala fatt u sa fejn ikun xieraq, tar-regoli ta' sigurtà u ta' kondotta li kienu fis-seħħ fil-post u fil-mument ta' l-avveniment li wassal għar-responsabbiltà.

Artikolu 18

Azzjoni diretta kontra l-assiguratur tal-persuna responsabbli

Il-persuna li tkun sofriet id-dannu tista' tressaq it-talba tagħha direttament kontra l-assiguratur tal-persuna responsabbli sabiex jipprovdi l-kumpens jekk hekk ikun previst mill-liġi applikabbli għall-obbligazzjoni mhux kuntrattwali jew mill-liġi applikabbli għall-kuntratt ta' assigurazzjoni.

Artikolu 19

Surroga

Fejn persuna ("il-kreditur") ikollha talba mhux kuntrattwali kontra oħra ("id-debitur"), u persuna terza jkollha dmir li tissodisfa lill-kreditur, jew tkun fil-fatt issodisfat lill-kreditur fit-twettiq ta' dak id-dmir, il-liġi li tirregola d-dmir tal-persuna terza li tissodisfa lill-kreditur għandha tiddetermina jekk, u sa liema punt, il-persuna terza tkun intitolata teżerċita kontra d-debitur id-drittijiet li l-kreditur kellu kontra d-debitur taħt il-liġi li tirregola r-relazzjoni tagħhom.

Artikolu 20

Responsabbiltà multipla

Jekk kreditur ikollu talba kontra diversi debituri li jkunu responsabbli għall-istess talba, u wieħed mid-debituri diga' ssodisfa t-talba totalment jew parzjalment, il-kwistjoni tal-jedd ta' dak id-debitur li jitlob kumpens mid-debituri l-oħra għandha tkun regolata mill-liġi applikabbli għall-obbligazzjoni mhux kuntrattwali ta' dak id-debitur lejn il-kreditur.

Artikolu 21

Validità formali

Att unilaterali maħsub sabiex ikollu effett ġuridiku u relattiv għal obbligazzjoni mhux kuntrattwali għandu jkun formalment validu jekk jissodisfa r-rekwiżiti formali tal-liġi li tirregola l-obbligazzjoni mhux kuntrattwali in kwistjoni jew il-liġi tal-pajjiż fejn isir l-att.

Artikolu 22

L-oneru tal-prova

1. Il-liġi li tirregola obbligazzjoni mhux kuntrattwali taħt dan ir-Regolament għandha tapplika sa fejn, f'materji ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali, hija tipprovdi regoli li jistabbilixxu preżunzjonijiet tal-liġi jew li jiddeterminaw l-oneru tal-prova.

2. Atti attribwiti effett ġuridiku jistgħu jiġu provati bi kwalunkwe mezz ta' prova rikonoxxut mil-liġi tal-forum jew minn kwalunkwe waħda mil-liġijiet imsemmija fl-Artikolu 21 li taħtha dak l-att ikun formalment validu, sakemm tali prova tkun tista' tinġieb fil-forum.

KAPITOLU VI

DISPOŻIZZJONIJIET OĦRA

Artikolu 23

Residenza abitwali

1. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, ir-residenza abitwali ta' kumpanniji u ta' korpi oħra, ġuridiċi jew mhux inkorporati, għandha tkun il-post ta' l-amministrazzjoni ċentrali.

Fejn l-avveniment li jirriżulta fid-dannu jseħħ, jew id-dannu jirriżulta, waqt l-eżerċizzju ta' l-attività ta' fergħa, aġenzija jew kwalunkwe stabbiliment ieħor, il-post fejn il-fergħa, l-aġenzija jew kwalunkwe stabbiliment ieħor ikunu jinsabu għandu jitqies bħala l-post tar-residenza abitwali.

2. Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, ir-residenza abitwali ta' persuna fiżika li taġixxi fl-eżerċizzju ta' l-attività ta' negozju tagħha għandha tkun il-post prinċipali ta' negozju tagħha .

Artikolu 24

Esklużjoni ta' renvoi

L-applikazzjoni ta' liġi, ta' kwalunkwe pajjiż, speċifikata minn dan ir-Regolament tfisser l-applikazzjoni tar-regoli tal-liġi fis-seħħ f'dak il-pajjiż diversi mir-regoli tad-dritt internazzjonali privat tiegħu.

Artikolu 25

Stati b'aktar minn sistema legali waħda

1. Fejn Stat jinkludi diversi unitajiet territorjali, b'kull waħda minnhom bir-regoli legali tagħha fir-rigward ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali, kull unità territorjali għandha titqies bħala pajjiż għall-finijiet ta' l-identifikazzjoni tal-liġi applikabbli taħt dan ir-Regolament.

2. Stat Membru li fih unitajiet territorjali differenti ikollhom ir-regoli legali proprji tagħhom fir-rigward ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali ma għandux ikun meħtieġ li japplika dan ir-Regolament għal konflitti bejn il-liġijiet ta' tali unitajiet biss.

Artikolu 26

L-ordni pubbliku tal-forum

L-applikazzjoni ta' dispożizzjoni ta' liġi, ta' kwalunkwe pajjiż, speċifikata minn dan ir-Regolament tista tiġi eskluża biss jekk tali applikazzjoni tkun manifestament inkompatibbli ma' l-ordni pubbliku tal-forum.

Artikolu 27

Ir-relazzjoni ma' dispożizzjonijiet oħra tal-liġi Komunitarja

Dan ir-Regolament ma għandux jippreġudika l-applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet tal-liġi Komunitarja li, relattivament għal materji partikolari, jistabbilixxu regoli tal-konflitt ta' liġijiet fir-rigward ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali.

Artikolu 28

Ir-relazzjoni ma' konvenzjonijiet internazzjonali eżistenti

1. Dan ir-Regolament ma għandux jippreġudika l-applikazzjoni ta' konvenzjonijiet internazzjonali li għalihom Stat Membru wieħed jew aktar ikunu Partijiet fiż-żmien meta jiġi adottat dan ir-Regolament u li jistabbilixxu regoli tal-konflitt ta' liġijiet fir-rigward ta' obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali.

2. Madankollu, bejn l-Istati Membri, dan ir-Regolament għandu jipprevalixxi fuq konvenzjonijiet konklużi esklussivament bejn tnejn jew aktar minnhom sa fejn tali konvenzjonijiet jikkonċernaw materji regolati minn dan ir-Regolament.

KAPITOLU VII

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 29

Lista ta' konvenzjonijiet

1. Sa … (*), l-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni l-lista ta' konvenzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 28(1). Wara dik id-data, l-Istati Membri għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni bid-denunzji kollha ta' tali konvenzjonijiet.

2. Il-Kummissjoni għandha, fi żmien sitt xhur mir-riċezzjoni, tippubblika fil-*Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea*:

(i) lista tal-konvenzjonijiet imsemmija fil-paragrafu 1;

(ii) id-denunzji msemmija fil-paragrafu 1.

Artikolu 30

Klawsola ta' reviżjoni

Mhux aktar tard minn … (**), il-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew rapport dwar l-applikazzjoni ta' dan ir-Regolament. Jekk ikun meħtieġ, ir-rapport għandu jkun akkumpanjat minn proposti għall-adattament ta' dan ir-Regolament. B'mod partikolari, ir-rapport għandu jikkunsidra l-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn inċidenti tat-traffiku u minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluża d-diffamazzjoni.

Artikolu 31

Regola temporali relattiva għall-applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu japplika għal avvenimenti li jwasslu għal dannu li jseħħu wara d-dħul fis-seħħ tiegħu.

Artikolu 32

Id-data ta' applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu japplika minn … (***), ħlief għall-Artikolu 29, li għandu japplika … (*).

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri skond it-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea.

Magħmul fi Brussel,

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

…

Għall-Kunsill

Il-President

…

(*) 12-il xahar wara d-data ta' l-adozzjoni ta' dan ir-Regolament.

(**) Erba' snin wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament.

(***) 18-il xahar wara d-data ta' l-adozzjoni ta' dan ir-Regolament.

DIKJARAZZJONI TAR-RAĠUNIJIET TAL-KUNSILL

I. INTRODUZZJONI

Il-Kunsill laħaq ftehim ġenerali dwar it-test ta' l-abbozz ta' Regolament dwar il-liġi applikabbli għal obbligi mhux kuntrattwali fl-1-2 ta' Ġunju 2006. Dan wassal għall-adozzjoni ta' pożizzjoni komuni fil-25 ta' Settembru 2006 taħt il-proċedura ta' kodeċiżjoni.

Il-Kunsill ħa d-deċiżjoni tiegħu b'maġġoranza kwalifikata. Id-delegazzjoni Estonjana u dik tal-Latvja vvutaw kontra minħabba r-riżervi tagħhom dwar l-Artikolu 9 rigward azzjoni industrijali u l-implikazzjonijiet tiegħu għal-libertà li jingħataw servizzi ([1]).

Meta adotta l-pożizzjoni tiegħu, il-Kunsill ħa kont ta' l-opinjoni tal-Parlament Ewropew mogħtija fl-ewwel qari fis-6 ta' Lulju 2005 ([2]).

L-għan ta' din il-proposta huwa li jiġi stabbilit sett uniformi ta' regoli tal-liġi applikabbli għal obbligi mhux kuntrattwali, irrispettivament mill-pajjiż tal-qorti fejn tinġieb azzjoni. Dan għandu jżid ċertezza rigward il-liġi applikabbli u jtejjeb il-prevedibbiltà ta' tilwim legali u l-moviment liberu ta' ġudizzji.

II. ANALIŻI TAL-POŻIZZJONI KOMUNI

1. Ġenerali

Il-pożizzjoni komuni tal-Kunsill issegwi fil-biċċa l-kbira l-istess linja tal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni kif modifikata bil-proposta emendata ppreżentata lill-Kunsill fit-22 ta' Frar 2006 ([3]).

Il-bidliet prinċipali li saru għat-test huma kif ġej:

1. Meta mqabbel mal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni l-kamp ta' applikazzjoni ta' l-istrument ġie kkjarifikat u elaborat aktar. Kwistjonijiet ċivili u kummerċjali ma jkoprux responsabbiltà ta' l-Istat għal atti u ommissjonijiet fl-eżerċizzju ta' l-awtorità ta' l-istat ("acta iure imperii"). Ġiet miżjuda esklużjoni addizzjonali għall-Artikolu 1(2) (g) biex tirrifletti d-diskussjonijiet u l-kompromess finali dwar vjolazzjonijet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità.

2. Ir-Regolament isegwi l-istess loġika bħal dik tal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni fis-sens li r-Regolament jistabbilixxi regola ġenerali għal-liġi applikabbli għal delitt/kważi delitt ċivili. Ir-regola ġenerali tikkonsisti fl-applikazzjoni tal-liġi tal-pajjiż fejn seħħ id-dannu. Dan ma nbidilx meta mqabbel mal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni. L-Artikolu 4(2) jistabbilixxi eċċezzjoni mill-prinċipju ġenerali, billi joħloq konnessjoni speċjali fejn il-partijiet ikollhom ir-residenza abitwali tagħhom fl-istess pajjiż. L-Artikolu 4(3) għandu jinftiehem bħala "klawżola ta' salvagwardja" mill-Artikoli 4(1) u 4(2), fejn ikun ċar miċ-ċirkostanzi kollha tal-każ li d-delitt/kważi-delitt ċivili jkun b'mod ċar iżjed marbut mill-qrib ma' pajjiż ieħor.

   Bħala prinċipju, din ir-regola ġenerali għandha tkun applikabbli għall-obbligi mhux kuntrattwali kollha koperti mir-Regolament. Huwa biss f'ċerti ċirkostanzi debitament iġġustifikati u limitati li għandu jkun hemm deroga mir-regola ġenerali u jiġu applikati regoli speċjali. Skond il-kondizzjonijiet speċifikati fl-Artikolu 14 il-partijiet jistgħu jiftiehmu li jissottomettu obbligi mhux kuntrattwali għal-liġi magħżula minnhom.

3. Meta mqabbel mal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni, il-kamp ta' applikazzjoni tar-regoli speċjali ġie kkjarifikat aktar sabiex jiffaċilita l-applikazzjoni prattika tagħhom. Ir-Regolament attwalment fih regoli speċjali fi kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-prodott, kompetizzjoni inġusta, dannu ambjentali, ksur ta' proprjetà intellettwali u azzjoni industrijali.

4. Negozjati dwar vjolazzjonijiet ta' privatezza u drittijiet relatati mal-personalità kkawżaw diffikultajiet lil bosta delegazzjonijiet. Il-Kunsill eżamina din il-kwistjoni f'diversi okkażjonijiet u kkunsidra bil-galbu l-għażliet kollha fuq il-mejda tan-negozjati, inkluż il-proposta mill-Parlament Ewropew.

([1]) Ara r-referenza għan-nota punt-I/A 12219/2006 CODEC 838 JUSTCIV 181;
([2]) Ara 10812/05 CODEC 590 JUSTCIV 132;
([3]) Ara 6622/06 JUSTCIV 32 CODEC 171;

Minkejja dan, bħala kompromess finali u biex ikun hemm tentattiv ta' rikonċiljazzjoni ta' l-interessi konfliġġenti, il-Kunsill iddeċieda li jħassar ir-regola speċjali dwar il-vjolazzjonijiet tal-privatezza u d-drittijiet relatati mal-personalità f'dan l-istadju. Kif indikat hawn fuq, tali kwistjonijiet huma attwalment esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament bl-Artikolu 1(2) g.

Madankollu, dan għandu jinqara flimkien ma' l-Artikolu 30. Il-klawżola ta' reviżjoni, proposta mill-Parlament Ewropew u li attwalment tinsab fl-Artikolu 30, tagħmel provvediment għal rapport li għandu jiġi sottomess mill-Kummissjoni mhux aktar tard minn erba' snin wara d-data taddħul fis-seħħ tar-Regolament. Dan ir-rapport għandu jikkunsidra b'mod partikolari obbligi mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluża d-diffamazzjoni.

5. B'mod differenti mill-proposta oriġinali tal-Kummissjoni, ir-Regolament issa fih ukoll regola dwar azzjoni industrijali b'mod konformi mal-proposta tal-Parlament Ewropew. Bil-għan li jiġu bilanċjati l-interessi ta' ħaddiema u ta' min iħaddem, din ir-regola tikkonsisti f'li tiġi applikata l-liġi tal-pajjiż fejn ittieħdet l-azzjoni industrijali. Madankollu, din id-dispożizzjoni kkawżat tali diffikultajiet lil żewġ delegazzjonijiet li vvutaw kontra l-pożizzjoni komuni.

6. Il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni kien fiha dispożizzjoni għal obbligi mhux kuntrattwali li joħorġu minn atti li mhumiex delitti/kważi delitti ċivili. Ir-Regolament issa jinkludi kapitolu speċifiku b'dispożizzjonijiet separati dwar arrikkament inġust, *negotiorum gestio* u *culpa in contrahendo*.

7. L-Artikoli dwar id-dispożizzjonijiet obbligatorji, ir-relazzjoni ma' dispożizzjonijiet oħrajn tal-liġi Komunitarja u r-relazzjoni ma' konvenzjonijiet internazzjonali eżistenti ġew simplifikati aktar.

8. Ir-Regolament issa fih, kif mitlub mill-Parlament Ewropew, klawżola ta' reviżjoni, li tobbliga lill-Kummissjoni tippreżenta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew rapport dwar l-applikazzjoni tar-Regolament. B'mod partikolari, ir-rapport għandu jikkunsidra l-obbligi mhux kuntrattwali li joħorġu minn inċidenti tat-traffiku u minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluża d-diffamazzjoni.

Emendi oħrajn huma ta' natura aktar formali u saru biex jagħmlu t-test aktar faċli biex jinqara.

Wara r-reviżjoni mill-esperti Ġuristi/Lingwisti, it-test u l-premessi issa ġew innumerati mill-ġdid. Tabella fl-Anness tniżżel in-numri rispettivi kif stabbiliti fil-pożizzjoni komuni u kif kienu indikati fil-proposta oriġinali.

2. L-emendi tal-Parlament

Il-Kunsill aċċetta bosta mill-emendi tal-Parlament Ewropew. F'xi każijiet, madankollu, id-diskussjonijiet fil-Kunsill u r-reviżjoni tat-test mill-Esperti Ġuristi/Lingwisti wrew il-ħtieġa għal ċerti kjarifiki tekniċi. Sabiex tiġi żgurata korrispondenza għad-dispożizzjonijiet tar-Regolament, il-premessi ġew adattati u aġġornati.

Il-bidliet li saru għall-Artikoli 1, 2, 4, 9, 10, 11, 12, 28 u 30 jeħtieġu l-inklużjoni ta' premessi addizzjonali.

Il-premessi 1-5 ġew aġġornati sabiex jieħdu kont ta' l-aħħar żviluppi fuq livell politiku. Għaldaqstant, ir-referenza għall-Pjan ta' Azzjoni ta' l-1988 ġiet sostitwita b'linji gwida li jinsabu fil-Programm ta' l-Aja adottat mill-Kunsill Ewropew fl-2004.

a) *Emendi aċċettati bis-sħih*

L-emendi 12, 17, 21, 22, 35, 37, 39, 40, 45, 51, 52 u l-emendi orali jistgħu jiġu aċċettati kif preżentati mill-Parlament Ewropew peress li jikkontribwixxu għall-kjarezza u l-konsistenza ta' l-istrument jew għal kwistjonijiet ta' dettall.

b) *Emendi aċċettati fis-sustanza*

L-emendi 2, 15, 18, 19, 20, 23, 24, 28, 31, 34, 38, 45 u 54 jistgħu jiġu aċċettati fis-sustanza soġġett għal abbozzar mill-ġdid.

L-emenda 2 hija koperta mill-premessi attwali (29) u (31).

Is-sustanza ta' l-emenda 15 ġiet inkorporata mill-premessa (24).

Il-bidliet proposti mill-emenda 18 huma riflessi fis-sustanza fl-Artikoli 2 u 1(1).

L-emendi 19 u 20 huma inklużi fit-test ta' l-Artikoli 1(2) b u 1(2) d. Madankollu, l-abbozzar ġie simplifikat, b'mod partikolari minħabba l-inklużjoni ta' l-Artikolu 2.

L-emenda 23 hija aċċettata fis-sustanza. Madankollu, il-Kunsill jikkunsidra li minħabba l-bidliet li saru għall-premessa (9) u l-Artikolu 1(1) din l-emenda hija inutli.

Il-Kunsill jikkunsidra li l-bidliet proposti mill-emenda 24 huma koperti fis-sustanza mill-bidliet li saru għall-Artikoli 16, 26 u 27, kif ukoll il-premessa (31).

Il-Kunsill jista' jaċċetta l-prinċipju ta' l-emendi 28 u 34, li jkunu jbiddlu l-istruttura u t-titolu tat-taqsimiet. Il-Kunsill jikkunsidra li dan huwa rifless fl-istruttura attwali tar-Regolament, li huwa maqsum f'Kapitolu I — Kamp ta' applikazzjoni, Kapitolu II — Delitti/kważi delitti ċivili, Kapitolu III — Arrikkament Inġust, *negotiorum gestio* u *culpa in contrahendo*, Kapitolu IV — Libertà ta' l-għażla u Kapitolu V — Dispożizzjonijiet komuni, li jkunu jservu l-istess għan.

L-emenda 31 tintroduċi dispożizzjoni ġdida dwar azzjoni industrijali. Dan huwa konformi mannegozjati fil-Kunsill. Madankollu, is-sustanza tar-regola ġiet kjarifikata aktar fl-Artikolu 9 u bil-premessi (24) u (25).

Is-sustanza ta' l-emenda 38 ġiet inkorporata mill-Artikolu 14. Madankollu, il-Kunsill prova jissimplifika l-formulazzjoni u jagħmilha aktar flessibbli.

Is-sustanza ta' l-emenda 46 ġiet inkorporata mill-Artikolu 18.

ċ) *Emendi aċċettati parzjalment*

L-emendi 3, 14, 44, 25, 26, 36, 44, 53 u 54 jistgħu jiġu aċċettati parzjalment.

L-emenda 3 hija aċċettabbli parzjalment biss peress li l-premessi jirrelataw ma' l-Artikolu 4 u l-emenda 26 dwar l-Artikolu 4 mhijiex aċċettata bis-sħiħ. L-ewwel sentenza ta' l-emenda hija riflessa fis-sustanza fit-test attwali tal-premessi (13) u (14). L-aħħar parti ta' l-emenda hija riflessa fit-test attwali tal-premessa (28).

L-emenda 14 tipproponi, l-ewwelnett, li jiżdiedu l-kliem 'safejn huwa xieraq' sabiex tiżdied enfażi fuq id-diskrezzjoni tal-qorti u, it-tieninett, biex tiġi eskluża din il-possibbiltà fi kwistjonijiet ta' vjolazzjonijiet tal-privatezza u l-kompetizzjoni inġusta. Filwaqt li l-Kunsill jista' jaċċetta l-ewwel parti ta' l-emenda, kwistjonijiet ta' vjolazzjonijiet tal-privatezza jistgħu jiġu esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni, u l-Kunsill ma jara l-ebda ġustifikazzjoni biex issir eċċezzjoni għal każijiet ta' kompetizzjoni inġusta.

L-Emenda 25 hija aċċettabbli fil-prinċipju. Madankollu, il-kondizzjonijiet biex tiġi espressa għażla *ex ante* fil-fehma tal-Kunsill għandhom jiġu stabbiliti f'termini ċari u inekwivokabbli.

L-emenda 26 hija marbuta mar-regola ġenerali li tinsab fl-Artikolu 4.

Rigward l-Artikolu 4(1) il-Kunsill jista' jaċċetta l-bidliet proposti.

Minn naħa l-oħra, il-Kunsill ma jistax jaċċetta l-bidliet għall-paragrafu 2. Il-paragrafu 2 jintroduċi regola speċifika dwar l-inċidenti tat-traffiku li tkun tissoġġetta l-obbligu mhux kuntrattwali u l-ammont ta' danni għal żewġ liġijiet differenti. Kif il-Kummissjoni ddikjarat fil-proposta [1] riveduta tagħha din is-soluzzjoni titbiegħed mil-liġi fis-seħħ fl-Istati Membri u għalhekk ma tistax tiġi adottata mingħajr analiżi profonda. Għaldaqstant hemm proposta li l-kwistjoni tiġi kkunsidrata fid-dettall fir-rapport previst mill-Artikolu 30.

[1] Ara 6622/06 JUSTCIV 32 CODEC 171;

Rigward l-Artikolu 4(3), dan għandu jinftiehem bħala klawżola ta' salvagwardja mill-Artikoli 4(1) u (2) fejn ikun ċar miċ-ċirkostanzi kollha tal-każ li d-delitt/kważi-delitt ċivili jkun b'mod ċar iżjed marbut mill-qrib ma' pajjiż ieħor. Fid-dawl ta' dan, il-Kunsill ma jara l-ebda ħtieġa biex jiġu elenkati fatturi speċifiċi.

L-emenda 36 tirrelata ma' l-Artikolu 10 l-ġdid. Filwaqt li fil-prinċipju l-bidliet proposti huma aċċettabbli, il-Kunsill jikkunsidra li l-liġi tal-pajjiż fejn seħħ l-arrikkiment huwa fattur ta' konnessjoni aktar xieraq fil-każ li l-liġi applikabbli ma tistax tiġi determinata abbażi ta' l-Artikolu 10(1) jew (2).

L-ewwel parti ta' l-emenda 44 hija aċċettabbli għall-Kunsill. Madankollu, matul in-negozjati ġie miftiehem li jitħassar il-paragrafu (2) li jkun joħloq problemi fundamentali għal ċerti Stati Membri u għalhekk il-Kunsill ma jistax jaċċetta din il-parti ta' l-emenda.

L-emenda 53 hija aċċettata parzjalment. Il-Kunsill jikkunsidra li jkun aktar xieraq li r-Regolament awtomatikament jieħu preċedenza fuq konvenzjonijiet konklużi esklussivament bejn żewġ Stati Membri jew aktar safejn tali konvenzjonijiet jikkonċernaw kwistjonijiet irregolati mir-Regolament. L-emenda proposta għall-Artikolu 28(3) mhix aċċettata peress li l-Konvenzjoni ta' l-Aja tipprevedi reġim speċifiku dwar l-inċidenti tat-traffiku u bosta Stati Membri li huma partijiet kontraenti għall-Konvenzjoni esprimew ix-xewqa tagħhom li jżommu dan ir-reġim. F'dan il-kuntest, għandu jingħata rigward lil klawżola ta' reviżjoni fl-Artikolu 30, li tagħmel referenza speċifika għal inċidenti tat-traffiku.

Il-Kunsill jilqa' l-klawżola ta' reviżjoni kif proposta bl-emenda 54. Madankollu, il-Kunsill jissuġġerixxi li reviżjoni aktar ġenerika hija aktar xierqa biex tiżgura evalwazzjoni effettiva fil-qafas tal-kompetenzi eżistenti (ara l-Artikolu 30).

d) *Emendi rifjutati*

L-emendi 1, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 27, 29, 32, 33, 41, 42, 43, 47, 49, 50, 56 u 57 huma rifjutati.

L-emenda 1 tirreferi għar-Regolament Ruma I. Madankollu, sakemm jiġi adottat ir-Regolament, huwa aktar xieraq li jkun hemm referenza għall-Konvenzjoni eżistenti Ruma I ta' l-1980 dwar il-liġi applikabbli għal obbligi kuntrattwali.

L-emenda 4 tirrelata għall-bidliet proposti għar-regola ġenerali (emenda 26). Peress li l-emenda 26 kienet rifjutata parzjalment, il-bidliet korrispondenti għall-premessa jkollhom jiġu rifjutati.

Minħabba l-bidliet li saru għall-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament, il-Kunsill ma jara l-ebda ħtiea għall-emenda 5.

L-emenda 6, 8, 11 u 13 ikunu jadattaw il-premessi biex jirriflettu t-tħassir ta' diversi regoli speċjali mir-Regolament kif propost bl-emendi 27 (reponsabbiltà għall-prodott), 29 (kompetizzjoni inġusta u atti li jirrestrinġu l-kompetizzjoni libera) u 33 (vjolazzjonijiet ta' l-ambjent). Il-Kunsill ma jistax jaċċetta t-tħassir ta' dawn ir-regoli speċjali, għalhekk l-emendi korrispondenti għall-premessi jkollhom jiġu rifjutati wkoll. Madankollu, il-Kunsill għamel sforz biex jiddefinixxi b'mod ċar il-kamp ta' applikazzjoni ta' dawn ir-regoli speċjali sabiex jiffaċilita l-applikazzjoni prattika tagħhom.

L-emendi 10 u 56 jkollhom jiġu rifjutati peress li obbligi mhux kuntrattwali li joħorġu minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluż id-diffamazzjoni, ġew esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni tar-Regolament.

L-emenda 16 mhix aċċettabbli għall-Kunsill, peress li l-Kunsill jirrifjuta l-emenda 42 li għaliha tikkorrispondi din l-emenda.

L-emenda 27 tkun tħassar ir-regola speċjali dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti. Il-Kunsill jikkunsidra li l-applikazzjoni tar-regoli ġenerali f'każijiet ta' responsabbiltà għall-prodotti ma tkunx tippermetti li l-liġi applikabbli tiġi prevista b'ċertezza raġonevoli. Il-ħolqien ta' sistema kaskata ta' fatturi ta' konnessjoni, flimkien ma' klawżola ta' prevedibbiltà, tidher li hija soluzzjoni bilanċjata fid-dawl ta' dan l-objettiv.

L-emenda 29 tipproponi li titħassar ir-regola speċjali dwar kompetizzjoni inġusta. Il-Kunsill ma jistax jaċċetta dak. Ir-regola speċjali fl-Artikolu 6 mhijiex eċċezzjoni għar-regola ġenerali li tinsab fl-Artikolu 4(1) iżda pjuttost tikkjarifikaha sabiex tiddetermina fejn jinqala' d-dannu. Fi kwistjonijiet ta' kompetizzjoni inġusta, ir-regola għandha tipproteġi l-kompetituri, il-konsumaturi u l-pubbliku ġenerali u tiżgura li l-ekonomija tas-suq tiffunzjona sew. Il-konnessjoni mal-post fejn ir-relazzjonijiet kompetittivi jew l-interessi kollettivi tal-konsumaturi jiġu affettwati, jew fil-każ ta' restrizzjonijiet ta' kompetizzjoni, il-pajjiż fejn ir-restrizzjoni jkollha jew x'aktarx li jkollha effett, ġeneralment tissodisfa dawn l-objettivi. L-obbligi mhux kuntrattwali li joħorġu minn restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni fl-Artikolu 6(3) għandhom ikopru ksur kemm tal-liġi Komunitarja tal-kompetizzjoni kif ukoll dik nazzjonali.

L-emenda 32 hija relatata ma' l-emenda 26 li hija rifjutata mill-Kunsill sal-punt li tirrelata ma' inċidenti tat-traffiku. Għall-istess raġunijiet kif indikat hawn fuq, din l-emenda hija rifjutata.

Il-Kunsill ma jistax jaċċetta t-tħassir tar-regola speċjali għal dannu ambjentali kif propost bl-emenda 33. Ir-regola proposta tirrifletti l-prinċipju 'min iniġġes iħallas' promoss mill-Komunità u diġà applikat f'diversi Stati Membri.

Il-Kunsill ma jistax jaċċetta l-emenda 41 peress li jidher li tkun f'kontradizzjoni mal-bidliet proposti bl-emenda 40 li l-Kunsill jaċċetta.

L-emendi 42 u 43 jittrattaw il-kwistjoni ta' l-applikazzjoni tal-liġi barranija mill-qorti. Il-Qorti tirrifjuta dawn l-emendi peress li din il-kwistjoni għandha tiġi ttrattata f'kuntest differenti.

Peress li l-emenda 22 kienet aċċettata, l-emenda 47 fil-fehma tal-Kunsill hija inutli.

Il-Kunsill jikkunsidra li l-kjarifika li tinsab fl-Artikolu 23(2) hija biżżejjed għall-finijiet ta' persuni fiżiċi matul l-attivitajiet ta' negozju tagħhom. Għaldaqstant l-emenda 49 hija rifjutata.

L-Emenda 50 timmira li tikkjarifika l-kunċett ta' politika pubblika. Ikun diffiċli għalissa li jiġu stabbiliti kriterji komuni u strumenti ta' referenza għall-finijiet ta' definizzjoni tal-politika pubblika. Għal dawn ir-raġunijiet l-emenda 50 hija rifjutata.

L-emenda 57 tirrelata ma' l-Artikolu 6 tal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni. Il-Kunsill eżamina din il-kwistjoni f'diversi okkażjonijiet u kkunsidra bil-galbu l-għażliet kollha fuq il-mejda tan-negozjati, inkluż is-soluzzjoni proposta mill-Parlament Ewropew. Madankollu, bħala kompromess finali u biex ikun hemm tentattiv ta' rikonċiljazzjoni ta' l-interessi konfliġġenti, il-Kunsill jipproponi li jħassar ir-regola speċjali dwar il-vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità f'dan l-istadju. Għalhekk l-emenda 57 għandha tiġi rifjutata. Minflok ir-Regolament jipprevedi esklużjoni mill-kamp ta' applikazzjoni fl-Artikolu 1(2) (g).

Madankollu, dan għandu jinqara flimkien ma' l-Artikolu 30. Il-klawżola ta' reviżjoni li tinsab fl-Artikolu 30, tagħmel provvediment għal rapport li għandu jiġi sottomess mill-Kummissjoni mhux aktar tard minn erba' snin wara d-data tad-dħul fis-seħħ tar-Regolament. Ir-rapport għandu jikkunsidra b'mod partikolari obbligi mhux kuntrattwali li joħorġu minn vjolazzjonijiet tal-privatezza u tad-drittijiet relatati mal-personalità, inkluża d-diffamazzjoni.

III. KONKLUŻJONI

Il-Kunsill jikkunsidra li t-test tal-pożizzjoni komuni rigward ir-Regolament dwar il-liġi applikabbli għal obbligi kuntrattwali joħloq sistema bilanċjata ta' regoli dwar konflitt bejn il-liġijiet fil-qasam ta' obbligi mhux kuntrattwali u jikseb l-uniformità mixtieqa ta' regoli tal-liġi applikabbli. Barra minn hekk, il-pożizzjoni komuni hija fil-biċċa l-kbira konformi mal-proposta oriġinali tal-Kummissjoni u l-opinjoni tal-Parlament Ewropew.

ANNESS

TABELLA TA' KORRISPONDENZA

Il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni	Il-pożizzjoni komuni tal-Kunsill
Premessa (1)	Premessa (1)
ġdida	Premessa (2)
Premessa (2)	imħassra
Premessa (3)	Premessa (3)
ġdida	Premessa (4)
ġdida	Premessa (5)
Premessa (4)	Premessa (6)
Premessa (5)	Premessa (7)
ġdida	Premessa (8)
ġdida	Premessa (9)
ġdida	Premessa (10)
ġdida	Premessa (11)
Premessa (6)	Premessa (12)
Premessa (7)	Premessa (13)
Premessa (8)	Premessa (14)
ġdida	Premessa (15)
ġdida	Premessa (16)
Premessa (9)	Premessa (17)
Premessa (10)	Premessa (18)
Premessa (11)	Premessa (19)
ġdida	Premessa (20)
ġdida	Premessa (21)
Premessa (12)	imħassra
Premessa (13)	Premessa (22)
Premessa (14)	Premessa (23)
ġdida	Premessa (24)
ġdida	Premessa (25)
Premessa (15)	Premessa (26)
ġdida	Premessa (27)
Premessa (16)	Premessa (28)
Premessa (17)	Premessa (29)
Premessa (18)	Premessa (30)
Premessa (19)	Premessa (31)

Il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni	Il-pożizzjoni komuni tal-Kunsill
Premessa (20)	Premessa (32)
ġdida	Premessa (33)
Premessa (21)	Premessa (34)
Premessa (22)	Premessa (35)
Premessa (23)	Premessa (36)
Artikolu 1	Artikolu 1
ġdid	Artikolu 2
Artikolu 2	Artikolu 3
Artikolu 3	Artikolu 4
Artikolu 4	Artikolu 5
Artikolu 5	Artikolu 6
Artikolu 6	imħassar
Artikolu 7	Artikolu 7
Artikolu 8	Artikolu 8
ġdid	Artikolu 9
Artikolu 9 (1)	Artikolu 12
Artikolu 9(2)	Artikolu 10(2), 11(2), 12(2)b
Artikolu 9(3)	Artikolu 10
Artikolu 9(4)	Artikolu 11
Artikolu 9(5)	Artikolu 10(4), 11(4), 12(2)c
Artikolu 9(6)	Artikolu 13
Artikolu 10	Artikolu 14
Artikolu 11	Artikolu 15
Artikolu 12	Artikolu 16
Artikolu 13	Artikolu 17
Artikolu 14	Artikolu 18
Artikolu 15(1)	Artikolu 19
Artikolu 15(2)	Artikolu 20
Artikolu 16	Artikolu 21
Artikolu 17	Artikolu 22
Artikolu 18	imħassar
Artikolu 19	Artikolu 23
Artikolu 20	Artikolu 24

Il-proposta oriġinali tal-Kummissjoni	Il-pożizzjoni komuni tal-Kunsill
Artikolu 21	Artikolu 25
Artikolu 22	Artikolu 26
Artikolu 23	Artikolu 27
Artikolu 24	imħassar
Artikolu 25	Artikolu 28
Artikolu 26	Artikolu 29
ġdid	Artikolu 30
Artikolu 27 it-tieni taqsima	Artikolu 31
Artikolu 27 l-ewwel u t-tielet aqsima	Artikolu 32